

ΑΡΧΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ 2020

ΑΡΧΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ 2020

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Σκοπός της Έκθεσης7

2. Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου 8

2.1	Ποιοί είμαστε.....	8
2.2	Σύνθεση και Στελέχωση.....	9
2.3	Ad-Hoc Επιτροπές.....	10
2.4	Οικονομικός Απολογισμός.....	12
2.5	Έσοδα της Αρχής / Διάθεση κεφαλαίων / Λογαριασμοί και έλεγχος.....	12
2.6	Έκθεση Ελεγκτών.....	13

3. Κατάσταση του φαινομένου των ουσιών εξάρτησης 16

3.1	Δείκτης Επικράτησης της Χρήσης στο Γενικό και Μαθητικό Πληθυσμό.....	16
3.2	Δείκτης Αίτησης Θεραπείας.....	24
3.3	Δείκτης Λοιμωδών Νοσημάτων Ανάμεσα σε Άτομα που Κάνουν Ενδοφλέβια Χρήση.....	27
3.4	Δείκτης Θανάτων Οφειλόμενων σε Υπερβολική Δόση.....	28
3.5	Στοιχεία για την Εφαρμογή του Πρωτοκόλλου Συνεργασίας ΥΚΑΝ-ΥΨΥ.....	29
3.6	Στοιχεία για την Κοινωνική Επανένταξη Ατόμων με Ιστορικό Εξάρτησης.....	29
3.7	Στοιχεία για νάρκοτεστ.....	30
3.8	Στοιχεία για άλκοτεστ.....	30
3.9	Από την Έρευνα Ανάλυσης Αστικών Λυμάτων	31
3.10	Από την Παρακολούθηση Εφαρμογής των Προληπτικών Προγραμμάτων που Επιχορηγεί η ΑΑΕΚ	32
3.11	Από την Έρευνα Κοινωνικού Κόστους.....	33
3.12	Από την Λειτουργία της Ανοιχτής Τηλεφωνικής Γραμμής Ενημέρωσης και Συμβουλευτικής 1402.....	34
3.13	Παραπομπές σε Θεραπεία σε Βάση το Νόμο Περί Θεραπείας Κατηγορούμενων Χρηστών ή Ουσιοεξαρτημένων.....	35

4. Εθνική Στρατηγική για Αντιμετώπιση των Εξαρτήσεων 2021-2028 38

4.1	Οι Σημαντικές Εξελίξεις ανά Πυλώνα Παρέμβασης της Εθνικής Στρατηγικής.....	48
4.1.1	Σημαντικές Εξελίξεις στον Πυλώνα Πρόληψης.....	48
4.1.2	Σημαντικές Εξελίξεις στον Πυλώνα Θεραπείας και Κοινωνικής Επανάταξης.....	62
4.1.3	Σημαντικές Εξελίξεις στον Πυλώνα Μείωσης της Βλάβης.....	67
4.1.4	Σημαντικές Εξελίξεις στον Πυλώνα Έρευνας, Εκπαίδευσης και Αξιολόγησης.....	69
4.1.5	Σημαντικές Εξελίξεις στον Πυλώνα Μείωσης της Προσφοράς.....	73
4.1.6	Σημαντικές Εξελίξεις στον Πυλώνα των Διεθνών Σχέσεων	74

5. Παρακολούθηση Υλοποίησης Εθνικής Στρατηγικής - Συστάσεις προς τα Υπουργεία..... 78

5.1.	Υπουργείο Υγείας	78
5.2.	Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης.....	81
5.3.	Υπουργείο Οικονομικών	82
5.4.	Υπουργείο Άμυνας.....	82
5.5.	Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας.....	83
5.6.	Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.....	84
5.7.	Υπουργείο Εσωτερικών	84

6. Τομέας Επικοινωνίας..... 85

6.1.	Παρουσία της ΑΑΕΚ στο διαδίκτυο.....	85
6.2.	Ενημερωτικά Δελτία.....	85
6.3.	Εκδηλώσεις.....	86

7. Στόχοι και Προτεραιότητες της Αρχής για το 2021 87

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ..... 89

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι 90

Μήνυμα του Προέδρου της Αρχής

Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου

Δρ. Χρίστου Μηνά

Στην εξέλιξη μίας εξάρτησης εμπλέκεται ολόκληρο το άτομο, δηλαδή το σωματικό μας στοιχείο (ο εγκέφαλος και η λειτουργίες του, καθώς και ο υπόλοιπος οργανισμός), το ψυχικό στοιχείο (η σχέση με τον εαυτό μας και τους άλλους, ο τρόπος της ζωής που κάνουμε), αλλά ακόμη και το πνευματικό μέρος των προσωπικών και συλλογικών μας αξιών και της ευρύτερης αναζήτησης του νοήματος στη ζωή. Και φυσικά, μία διαταραχή που εμπλέκει σε τέτοιο βαθμό όλες τις διαστάσεις του ατόμου, επηρεάζει αναπόφευκτα και ολόκληρη την κοινωνία. Η εξάρτηση στις νόμιμες και παράνομες ουσίες αλλά και σε συμπεριφορές όπως η παθολογική ενασχόληση με τον τζόγο, ως πολυσύνθετο και πολυεπίπεδο σύγχρονο φαινόμενο συνεπώς συνδέεται με - και σταθερά ανατροφοδοτείται από - προβλήματα που έχουν να κάνουν με την κοινωνική ανισότητα, την οικονομική κρίση, την κρίση πολιτισμικών αξιών, την αβεβαιότητα, την περιθωριοποίηση, την ανεργία, το κοινωνικό στίγμα, την έλλειψη ευκαιριών μάθησης, απασχόλησης και δημιουργικότητας. Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της εξάρτησης λοιπόν, αλλά και της πολυπλοκότητας των συνεπακόλουθων προβλημάτων που επιφέρει στην υγεία και την ευημερία του ατόμου, των οικογενειών, και του κοινωνικού συνόλου ευρύτερα, χρειάζονται να πραγματοποιούνται συντονισμένες προσπάθειες σε όλα τα επίπεδα.

Με λίγα λόγια, η ολιστική προσέγγιση του φαινομένου της εξάρτησης είναι απαραίτητη, ειδικά στις δύσκολες μέρες που διανύουμε. Για αυτό πρωταρχικός στόχος της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου είναι και παραμένει, η διαχρονική στήριξη όλων των φορέων του κρατικού και εθελοντικού τομέα που δραστηριο-

ποιούνται στο χώρο της εξάρτησης. Μέσα από τον συντονιστικό και επιστημονικό ρόλο που της έχει αναθέσει η Πολιτεία, η ΑΑΕΚ με την από κοινού διαμόρφωση πολιτικών και σχεδίων δράσεων ενισχύει και διευκολύνει την δέσμευση της Πολιτείας, σε ό,τι αφορά την υλοποίηση των μέτρων στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής ενάντια στις εξαρτήσεις.

Μέσα από τα δεδομένα του 2020, η πορεία του πλέον ολοκληρωμένου Σχεδίου Δράσης 2017-2020 διαφαίνεται ουσιαστικά στο παρόν έντυπο. Εδώ πραγματοποιείται μια ολοκληρωμένη ανασκόπηση, στην οποία αποτυπώνονται όλες οι ενέργειες και τα επιτεύγματα των συμβαλλομένων Υπουργείων και υπηρεσιών, καθώς και των νέων συνεργιών της Αρχής με τις εθελοντικές οργανώσεις που έλαβαν χώρα το έτος 2020. Η Ετήσια Ανασκόπηση 2020 δεν είναι μόνο ένας κατάλογος δραστηριοτήτων της ΑΑΕΚ, αλλά και μία σκιαγράφηση της πρόνοιας της Κυπριακής Δημοκρατίας και της κοινωνίας των πολιτών στον τόπο μας, για τον πάσχοντα συνάνθρωπο που πολεμά καθημερινά με την εξάρτηση.

Το έτος 2020 αποτέλεσε σημαδιακή έναρξη της περιόδου της παγκόσμιας πανδημίας από τον κορονοϊό COVID19, και όπως ήταν επόμενο και αποτυπώνεται στην παρούσα ανασκόπηση, έχει επηρεαστεί ανάλογα η υλοποίηση των προγραμμάτων και δράσεων της ΑΑΕΚ και των συνεργατών της. Η ΑΑΕΚ όμως αντέδρασε άμεσα στις νέες συνθήκες, εξασφαλίζοντας την πραγματοποίηση δράσεων στο μέγιστο, και τροποποιώντας υφιστάμενες δράσεις όπου αυτό κατέστη δυνατό, όπως π.χ. μέσω της διευθέτησης διαδικτυακών εργασιών. Η Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου ενισχύει και υποστηρίζει κάθε προσπάθεια που έχει στόχο την ευαισθητοποίηση, την πρόληψη, την έγκαι-

ρη διάγνωση, τη θεραπεία, κοινωνική υποστήριξη και την προώθηση υποστηρικτικών υπηρεσιών και που έχει ως κύριο μέλημα την διασφάλιση της υγείας, είτε αυτή είναι σωματική, πνευματική ή ψυχοκοινωνική για όλες τις ομάδες του πληθυσμού. Αναγνωρίζοντας την ανάγκη για την καθιέρωση ενός ενιαίου και σωστά δομημένου μετώπου με ποικιλία θεραπευτικών και άλλων επιλογών όπως ενδείκνυται στην διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία για την εδραίωση μιας υγιούς και ασφαλούς κοινωνίας, η ΑΑΕΚ καταγράφει τις συντονισμένες προσπάθειες που έχουν υλοποιηθεί και θέτει νέους στόχους και προτεραιότητες, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τις νέες προκλήσεις και εξελισσόμενες ανάγκες της χώρας μας.

Στρέφοντας το βλέμμα προς το μέλλον, η χρονιά που διερχόμαστε είναι σημαδιακή και ειδικότερα για την Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου. Το 2020 ήταν έτος ολοκλήρωσης της Εθνικής Στρατηγικής για την Αντιμετώπιση της Εξάρτησης από Παράνομες Ουσίες και την Επιβλαβή Χρήση του Αλκοόλ 2013-2020. Αυτό συνεπάγεται ότι βρισκόμαστε ήδη στη διαδικασία εφαρμογής της νέας Εθνικής Στρατηγικής για την Αντιμετώπιση της Εξάρτησης 2021- 2028 και του Σχεδίου Δράσης 2021-2024, που για πρώτη φορά συμπεριλαμβάνει τόσο τις παράνομες, όσο και τις νό-

μιμες ουσίες αλλά και την παθολογική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια. Η ΑΑΕΚ παίρνει προ-δραστικό ρόλο, με σφαιρική όψη του αντικείμενου της, και με την ματιά στο μέλλον, σε όλο νεώτερες προκλήσεις όπως π.χ. την εξάρτηση στο διαδίκτυο. Πέραν όμως από το τυπικό μέρος, η εκπόνηση και η εφαρμογή της νέας στρατηγικής είναι για την ΑΑΕΚ μια ευκαιρία για ένα ευρύ και ουσιαστικό δημόσιο διάλογο με τους συνεργάτες μας, κρατικούς και μη, αλλά και την κοινωνία στο σύνολο της. Στην προσπάθεια για αντιμετώπιση της εξάρτησης κανείς δεν περισσεύει. Όλοι έχουν ρόλο να διαδραματίσουν.

Με την ευκαιρία της αυτής έκδοσης στέλνω το μήνυμά της κοινωνικής συστράτευσης και συμμαχίας. Το πρόβλημα των εξαρτήσεων παραμένει ένα πρόβλημα δημόσιας υγείας, ένα ζήτημα που αφορά τον καθένα από εμάς, ένα αντίπαλο που απαιτεί τη μέγιστη δυνατή συλλογική προσπάθεια. Για να στηρίξουμε τα άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα εξάρτησης, να ενδυναμώσουμε τα παιδιά και τους νέους μας δίνοντας τους άλλες δημιουργικές επιλογές. Για αληθινούς τρόπους ζωής, μακριά από εξαρτήσεις.

Δρ. Χρίστος Μηνά

Πρόεδρος Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου

01

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Η παρούσα έκθεση αποτελεί μια **αποτίμηση του έργου και των δράσεων** της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου (ΑΑΕΚ) για το έτος 2020, όπως επίσης και του **έργου όλων των εμπλεκόμενων φορέων και συνεργατών** του οργανισμού, οι οποίοι συνέβαλαν στην υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής.

Σκοπός της έκθεσης είναι να αποτελέσει ένα **εργαλείο προώθησης της Εθνικής Στρατηγικής** για την Αντιμετώπιση της Εξάρτησης από τις Παράνομες Ουσίες και την Επιβλαβή Χρήση του Αλκοόλ που ολοκληρώθηκε το 2020.

Ως εκ τούτου, η έκθεση αυτή καταγράφει τις δράσεις της Εθνικής Στρατηγικής που υλοποίησαν η ΑΑΕΚ και οι συνεργάτες της κατά το έτος 2020, τις αδυναμίες και τις παραλείψεις και εντοπίζει, τους παράγοντες που είτε παρεμποδίζουν, είτε δυσχεραίνουν την υλοποίηση των δράσεων, καθώς επίσης επισημαίνει εναλλακτικούς τρόπους συντονισμού και επίλυσης των προβλημάτων που εντοπίζονται.

ΑΡΧΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

2.1 ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ

Η **Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου** (ΑΑΕΚ) αποτελεί τον συντονιστικό φορέα της Κύπρου στον τομέα των νόμιμων (αλκοόλ και κάπνισμα) και παράνομων ουσιών εξάρτησης και της παθολογικής ενασχόλησης με τα τυχερά παιχνίδια. Με βάση τα τελευταία επιστημονικά δεδομένα σε διεθνές επίπεδο, αναδεικνύεται η σημασία χάραξης σφαιρικών και περιεκτικών πολιτικών σε ό,τι αφορά τις εξαρτησιογόνες ουσίες, νόμιμες και παράνομες αλλά και τις εξαρτητικές συμπεριφορές. Οι κατευθυντήριες γραμμές απομακρύνονται από τη μέχρι σήμερα ουσιοκεντρική προσέγγιση, αγγίζοντας όλο το φάσμα συμπεριφορών υψηλού κινδύνου, προσδίδοντας ιδιαίτερη σημασία στις ευάλωτες ομάδες των συνανθρώπων μας.

Η ΑΑΕΚ χωρίζεται σε δυο τμήματα, **το Τμήμα Πολιτικής και το Τμήμα Παρακολούθησης/ΕΚΤΕΠΝ**.

Το **Τμήμα Πολιτικής** έχει τις πιο κάτω αρμοδιότητες:

- Το σχεδιασμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής για την Αντιμετώπιση της Εξάρτησης από Παράνομες Ουσίες και την Επιβλαβή Χρήση του Αλκοόλ 2013- 2020. Για την περίοδο 2021-2028 έχει εγκριθεί νέα Εθνική Στρατηγική για την Αντιμετώπιση της Εξάρτησης.
- Το συντονισμό και την παρακολούθηση όλων των σχετικών μέτρων και παρεμβάσεων.
- Την προώθηση νομοθετικών μέτρων.
- Την προώθηση έγκαιρης και επιστημονικά τεκμη-

ριωμένης πληροφόρησης, ενημέρωσης και διαφώτισης.

- Την αδειοδότηση μέτρων, προγραμμάτων και παρεμβάσεων πρόληψης, θεραπείας, μείωσης της βλάβης και κοινωνικής επανένταξης και την επιχορήγηση των αδειοδοτημένων προγραμμάτων των μη κυβερνητικών οργανισμών.
- Την παρακολούθηση για εντοπισμό τυχόν άμεσων ή έμμεσων προβολής ή διαφήμισης της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών.
- Την ανάπτυξη συνεργασίας με αντίστοιχα διεθνή και εθνικά Σώματα/ Οργανισμούς.
- Την υλοποίηση παρεμβάσεων ή προγραμμάτων.
- Τη συλλογή, επεξεργασία, μελέτη και αξιολόγηση πληροφοριών, στοιχείων και δεδομένων.
- Τη δημιουργία, οργάνωση και λειτουργία ηλεκτρονικού δικτύου πληροφοριών.

Το **Τμήμα Παρακολούθησης/ΕΚΤΕΠΝ** της ΑΑΕΚ αποτελεί το εθνικό σημείο επαφής του δικτύου Reitox του Ευρωπαϊκού Κέντρου Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (EMCDDA).

- Το Reitox είναι το ευρωπαϊκό δίκτυο πληροφόρησης για τα ναρκωτικά και την τοξικομανία. Το δίκτυο αποτελείται από εθνικά κέντρα παρακολούθησης ναρκωτικών ή «σημεία επαφής» στα κράτη μέλη της ΕΕ, στις υποψήφιες για ένταξη χώρες, στη Νορβηγία και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι φορείς αυτοί αποτελούν τον βασικό δίαυλο επικοινωνίας του Ευρωπαϊκού Κέντρου με τα κράτη

μέλη. Στο πλαίσιο αυτό, τα κέντρα παρέχουν στο EMCDDA πληροφορίες για τα ναρκωτικά σε εθνικό επίπεδο, οι οποίες διαβιβάζονται προς ανάλυση σε επίπεδο ΕΕ, και διαδραματίζουν ρόλο «πρέσβη» του Ευρωπαϊκού Κέντρου σε κάθε χώρα.

- Η κύρια αποστολή του Τμήματος Παρακολούθησης/ ΕΚΤΕΠΝ είναι:
 - Συλλογή, ανάλυση, μελέτη και αξιολόγηση στοιχείων, δεδομένων και πληροφοριών αναφορικά με την κατάσταση της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών και άλλων εξαρτητικών συμπεριφορών στην Κύπρο.
 - Παροχή στο Ευρωπαϊκό Κέντρο και εθνικούς φορείς έγκυρων, αξιόπιστων και συγκρίσιμων στοιχείων αναφορικά με την κατάσταση της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών, αλλά και τρόπους αντιμετώπισης σε εθνικό επίπεδο
 - Παροχή πληροφοριών για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής, τους επιστήμονες και τους ερευνητές στον τομέα των ναρκωτικών, αλλά και για οποιονδήποτε αναζητά τα πλέον πρόσφατα ευρήματα σχετικά με τα ναρκωτικά στην Ευρώπη
 - Ενίσχυση του ρόλου της επιστημονικότητας και τεκμηρίωσης στις ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές σε θέματα εξαρτησιογόνων ουσιών
 - Ανταλλαγή γνώσεων και εμπειρογνωμοσύνης ανάμεσα στα κράτη μέλη

2.2 ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

Η ΑΑΕΚ διοικείται από **εννιάμελές Διοικητικό Συμβούλιο**. Τον **Πρόεδρο**, ο οποίος διορίζεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας (πενταετής θητεία), τον **Αντιπρόεδρο** που είναι ο εκάστοτε Πρόεδρος του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου και **επτά μέλη που διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο με βάση την επιστημονική τους κατάρτιση και εμπειρία** (τριετής θητεία).

Η σύσταση του Συμβουλίου για το έτος 2020 είχε ως εξής:

Πρόεδρος:	Δρ. Χρύσανθος Γεωργίου (μέχρι τον Νοέμβριο του 2020) Δρ. Χρίστος Μηνά (από τον Νοέμβριο του 2020)
Αντιπρόεδρος:	κ. Πρόδρομος Αλαμπρίτης
Μέλη:	κα Ντόρις Καμαρά Δρ. Γιώργος Γεωργίου Δρ. Ελένη Χατζηκακού κ. Γιώργος Κόκκινος κ Μάριος Ανδρέου Κουτσόφτας κ. Βασίλης Χρυσάνθου

Η Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου κατά την διάρκεια του έτους 2020 στελεχώθηκε από το ακόλουθο προσωπικό:

Εκτελεστικός Διευθυντής
Κωνσταντίνος Στυλιανού

Προϊστάμενοι Τμημάτων

Προϊστάμενη Τμήματος Παρακολούθησης/ΕΚΤΕΠΝ
Ιωάννα Γιασεμή

Προϊστάμενος Τμήματος Πολιτικής
Βύρωνας Γκέιστ (από τον Οκτώβριο 2020)

Λειτουργοί Τμήματος Πολιτικής
Έλενα Δημοσθένους
Εύη Κυπριανού (Αναπληρώτρια Προϊστάμενη Τμήματος Πολιτικής μέχρι τον Οκτώβριο 2020)
Μαρία Ματθαίου – Κίκα
Ιωσηφίνα Μαύρου

Νατάσα Σαββοπούλου
Εύα Συμεωνίδου
Νάσια Φωτοίου
Λήδα Χριστοδούλου

Λειτουργοί Τμήματος Παρακολούθησης/ ΕΚΤΕΠΝ

Εύη Κυπριανού
Ιωσφίνα Μαύρου
Μαρία Σαββίδου

Λογιστικός Λειτουργός

Νεόφυτος Νεοφύτου

Γραμματειακό Προσωπικό

Έλενα Αντρέου
Έλενα Ανδρέου - Παπουτέ

Αχθοφόρος-Κλητήρας

Διομήδης Διομήδους

Η οργανωτική δομή της ΑΑΕΚ περιγράφεται στο πιο κάτω σχεδιάγραμμα.

2.3 AD-HOC ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ

Η ΑΑΕΚ με βάση τη νομοθεσία της δύναται να συστήνει Ad-Hoc Επιτροπές με σκοπό την παροχή επιστημονικής υποστήριξης για την διεκπαιρέωση εξειδικευμένων στόχων. Κατά το 2020 λειτούργησαν οι πιο κάτω Επιτροπές.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος: Δρ. Χρύσανθος Γεωργίου,
(μέχρι τον Νοέμβριο 2020)

Δρ. Χρίστος Μηνά, Πρόεδρος ΑΑΕΚ
(από τον Νοέμβριο 2020)

Μέλη: κα. Μαρία Αυξεντίου,
Μέλος ΔΣ ΑΑΕΚ

κ. Στέλιος Σεργίδης,
μέλος Δ.Σ. του EMCDDA

Δρ. Λάμπρος Σαμαρτζής,
Ψυχίατρος

Δρ. Στέλιος Στυλιανού,
Αναπληρωτής Καθηγητής Επικοινωνίας
και σπουδών Διαδικτύου

Δρ. Χρίστος Πέτρου,
Επίκουρος Καθηγητής Φαρμακολογίας

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ

Πρόεδρος: Δρ. Χρύσανθος Γεωργίου,
(μέχρι τον Νοέμβριο 2020)

Δρ. Χρίστος Μηνά, Πρόεδρος ΑΑΕΚ
(από τον Νοέμβριο 2020)

Μέλη: κα. Αναστάζια Ζαχαριάδου
Υγειονομικές Υπηρεσίες

κα. Μάρθα Μαυρομμάτη,
Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας

κα. Χριστίνα Μιχαήλ,
Νοσηλευτικές Υπηρεσίες

κα. Γεωργία Κούμα,
Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού,
Αθλητισμού και Νεολαίας

Δρ. Σούλα Ιωάννου,
Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού,
Αθλητισμού και Νεολαίας

Δρ. Κώστας Χριστοφί,
ΤΕΠΑΚ

Ανώτ. Υπαστυνόμος Καίτη Σοφοκλέους,
Αστυνομία Κύπρου

Υπαστυνόμος Μιχάλης Γαβριηλίδης,
Αστυνομία Κύπρου

Δρ. Αθανάσιος Αθανασίου,
Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας

κ. Κύπρος Πολυκάρπου,
Κίνηση Μη Καπνιστών Αντικαρκινικού
Συνδέσμου Κύπρου

κα. Δώρα Κωνσταντινίδου,
ΠΑΣΥΚΑΦ

Δρ. Βάσος Οικονόμου,
Παγκύπριος Ιατρικός Σύλλογος

κ. Κυριάκος Ξυδιάς,
Παγκύπριος Σύνδεσμος
Νοσηλευτών και Μαϊών

Δρ. Μιχάλης Τορναρίτης,
Εθνική Επιτροπή «Περιβάλλον και Υγεία
του Παιδιού» (Αναπληρώτρια: Δρ Ζήνα
Ζήνωνος)

κα. Λίζα Παύλου,
Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου

κ. Χριστόδουλος Ρουσιά,
Ένωση Δήμων

κ. Παναγιώτης Δαμιανού,
Ένωση Κοινοτήτων

Δρ. Μιχάλης Τουμπής,
Πνευμονολόγος

Δρ. Φραγκίσκος Φραγκόπουλος,
Πνευμονολόγος

Δρ Μαρία Καρεκλά,
Πανεπιστήμιο Κύπρου

**ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
ΤΟΥ ΣΥΝΔΡΟΜΟΥ ΕΜΒΡΥΙΚΟΥ
ΑΛΚΟΟΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΦΑΣΜΑΤΟΣ
ΔΙΑΤΑΡΑΧΗΣ ΕΜΒΡΥΙΚΟΥ ΑΛΚΟΟΛΙΣΜΟΥ**

Πρόεδρος: Λήδα Χριστοδούλου,
Λειτουργός ΑΑΕΚ

Μέλη: Δρ. Μαριάννα Ελευθερίου,
Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες
Δημόσιας Υγείας

κα. Φανή Γονατά,
Νοσηλευτικές Υπηρεσίες

Δρ. Λάμπρος Σαμαρτζής,
Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας

Δρ. Μάρω Σολωμού,
ΠΙΣ - Παιδιατρική Εταιρεία

Δρ. Σκεύη Στυλιανού- Ρήγα,
ΠΙΣ - Παιδιατρική Εταιρεία

Δρ. Θάλεια Παπαδούρη,
ΠΙΣ - Παιδιατρική Εταιρεία

κα. Έλενα Ζαρούνα,
Σύνδεσμος Ψυχολόγων Κύπρου

κ. Δημήτρης Παρπέρης,
Κυπριακός Σύνδεσμος Οικογενειακού
Προγραμματισμού

κα. Στέλλα Λεοντίου,
Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών
και Μαιών

κ. Νικόλαος Ντάφλος,
Σύνδεσμος Διαιτολόγων και
Διατροφολόγων Κύπρου

2.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Ο εγκεκριμένος Προϋπολογισμός της Αρχής για το έτος 2020 ήταν 2,730,000 Ευρώ και η υλοποίηση έφτασε τα 2,568,861 Ευρώ.

Πιο συγκεκριμένα:

ΕΓΓΕΚΡΙΜΕΝΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	€ 2,730,000
Λειτουργικά έξοδα	1,092,990
Αποδοχές προσωπικού*	793,406
Άλλες δαπάνες	1,632,000
Επιχορηγήσεις**	1,400,000
Μη προβλεπόμενες δαπάνες	5,000
Έργα συγχρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους	10
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ	2,568,861
Λειτουργικά έξοδα	949,151
Αποδοχές προσωπικού*	674,398
Άλλες δαπάνες	1,619,710
Επιχορηγήσεις **	1,399,639
ΠΟΣΟΣΤΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	94.10%
ΥΨΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗΣ ΧΟΡΗΓΙΑΣ	2,407,667
ΑΛΛΑ ΕΣΟΔΑ	424,726
* Περιλαμβάνονται στα Λειτουργικά Έξοδα	
** Περιλαμβάνονται στις Άλλες Δαπάνες	

2.5 ΕΣΟΔΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ / ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ / ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ

Τα έσοδα της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου (ΑΑΕΚ) προέρχονται από σχετικό κονδύλι το οποίο προβλέπεται ειδικά στον κρατικό προϋπολογισμό και για το σκοπό αυτό, η ΑΑΕΚ καταρτίζει προϋπολογισμό σύμφωνα με τις διατάξεις του περί της δημοσιονομικής ευθύνης και του δημοσιονομικού πλαισίου νόμου.

Η ΑΑΕΚ διαθέτει τα έσοδα της για οποιοδήποτε σκοπό συναρτάται με την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων της όπως αυτές καθορίζονται στο νόμο «Ο περί πρόληψης της χρήσης και διάδοσης ναρκωτικών και άλλων εξαρτησιογόνων ουσιών (Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου) Νόμος του 2017 (αρ. 164 (I))» ως επίσης και για την κάλυψη οποιωνδήποτε λειτουργικών ή άλλων δαπανών συναρτώνται με αυτή.

Η ΑΑΕΚ μεριμνά για την ετοιμασία ετήσιας κατάστασης λογαριασμών, όπου περιέχονται με λεπτομέρεια όλα τα στοιχεία σε σχέση με τις δαπάνες που έγιναν κατά το έτος στο οποίο αναφέρεται η εν λόγω κατάσταση.

Οι λογαριασμοί της ΑΑΕΚ ελέγχονται από τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας.

Πέρα από τον έλεγχο της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, η ΑΑΕΚ υποβάλλεται σε ετήσιο εξωτερικό οικονομικό έλεγχο από εγκεκριμένους ιδιώτες ελεγκτές με βάση τη συμφωνία της ΑΑΕΚ με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης των Ναρκωτικών και της Τοξικομανίας (grant agreement), η οποία διέπει τη λειτουργία του τμήματος παρακολούθησης /ΕΚΤΕΠΝ. Μέσω του εξωτερικού ελέγχου συντάσσονται για την ΑΑΕΚ ετήσιες εκθέσεις αναφορικά με την οικονομική της διαχείριση για κάθε έτος. Με βάση τα ευρήματα των ελέγχων αυτών, οι εκθέσεις της ΑΑΕΚ δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής κατάστασης της, της χρηματοοικονομικής επίδοσης και των ταμειακών ροών της, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την ΕΕ και τα διεθνή πρότυπα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.

2.6 ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΚΤΩΝ

Γνώμη με Επιφύλαξη

Έχουμε ελέγξει τις οικονομικές καταστάσεις της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου (η «Εταιρεία»), όπως παρουσιάζονται στις σελίδες 5 μέχρι 24 και αποτελούνται από την κατάσταση οικονομικής θέσης στις 31 Δεκεμβρίου 2020, και τις καταστάσεις εσόδων και εξόδων, καθαρών στοιχείων ενεργητικού διαθέσιμων στους κατόχους εξαγοράσιμων μετοχών και ταμειακών ροών του έτους που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και σημειώσεις στις οικονομικές καταστάσεις.

Κατά τη γνώμη μας, εκτός από τις πιθανές επιπτώσεις του θέματος που περιγράφεται στην παράγραφο της Βάσης για Γνώμη με Επιφύλαξη, οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής θέσης της Αρχής στις 31 Δεκεμβρίου 2020, και της οικονομικής της επίδοσης και των ταμειακών ροών της για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις απαιτήσεις του περί Εταιρειών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113.

Βάση για Γνώμη με Επιφύλαξη

Κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας εντοπίσαμε ότι η αναγνώριση κάποιων εξόδων γίνεται με βάση τις ταμειακές ροές. Λόγω αυτού, δε μπορούμε να γνωρίζουμε το μέγεθος της επίδρασης που έχουν στα έξοδα και στα συνολικά κέρδη της Αρχής, εάν γινόταν η καταχώρηση των εξόδων με βάση την αρχή των δεδουλευμένων εξόδων, όπως απαιτείται από τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

Ο έλεγχός μας έχει διενεργηθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ). Οι ευθύνες μας, με βάση αυτά τα πρότυπα, περιγράφονται περαιτέρω στην παράγραφο «Ευθύνες του Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων» της έκθεσής μας. Είμαστε ανεξάρτητοι από την Αρχή σύμφωνα με τον Διεθνή Κώδικα Δεοντολογίας Λογιστών (συμπεριλαμβανομένων των Διεθνών Προτύπων Ανεξαρτησίας), που εκδίδεται από το Διεθνές Συμβούλιο Προτύπων Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Λογιστές (Κώδικας ΔΣΠΔΕΛ) και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο

οικονομικών καταστάσεων στην Κύπρο και έχουμε συμμορφωθεί με τις άλλες ευθύνες δεοντολογίας που απορρέουν από τις απαιτήσεις αυτές και τον Κώδικα ΔΣΠΔΕΛ. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν βάση για την ελεγκτική μας γνώμη με επιφύλαξη.

Ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων που δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις απαιτήσεις του περί Εταιρειών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113, και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων, το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο να αξιολογήσει την ικανότητα της Αρχής να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα, γνωστοποιώντας όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, θέματα που σχετίζονται με τη συνέχιση της δραστηριότητας της Αρχής και την υιοθέτηση της αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός εάν το Διοικητικό Συμβούλιο προτίθεται, είτε να θέσει την Αρχή σε εκκαθάριση ή να παύσει τις δραστηριότητες, ή όταν δεν έχει ρεαλιστικές εναλλακτικές επιλογές από το να προχωρήσει σε αυτές τις ενέργειες.

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την επίβλεψη της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς της Αρχής.

Ευθύνες του Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων

Οι στόχοι μας, είναι να αποκτήσουμε λελογισμένη διασφάλιση για το κατά πόσον οι οικονομικές καταστάσεις στο σύνολο τους είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος και η έκδοση έκθεσης ελεγκτή, η οποία να περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Λελογισμένη διασφάλιση συνιστά υψηλού βαθμού διασφάλιση, αλλά όχι

εγγύηση, ότι ο έλεγχος όπως αυτός πραγματοποιήθηκε με βάση τα ΔΠΕ πάντοτε θα εντοπίζει ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν, είτε από απάτη, είτε από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη εάν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμενόταν, ότι θα επηρεάσουν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λήφθηκαν με βάση αυτές τις οικονομικές καταστάσεις.

Ως μέρος ενός ελέγχου σύμφωνα με τα ΔΠΕ, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Αναγνωρίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους για ουσιώδη σφάλματα στις οικονομικές καταστάσεις που οφείλονται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζουμε και εφαρμόζουμε ελεγκτικές διαδικασίες οι οποίες ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και λαμβάνουμε ελεγκτικά τεκμήρια τα οποία είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν τη βάση της γνώμης μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ενός ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι μεγαλύτερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, λόγω του ότι η απάτη μπορεί να περιλαμβάνει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς δηλώσεις ή την παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.
- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που είναι σχετικές με τον έλεγχο, προκειμένου να σχεδιάσουμε ελεγκτικές διαδικασίες που είναι κατάλληλες υπό τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της Αρχής.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και του λελογισμένου των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από το Διοικητικό Συμβούλιο.
- Συμπεραίνουμε για την καταλληλότητα της χρήσης από το Διοικητικό Συμβούλιο της αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και, με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν, κατά πόσον υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα που να σχετίζεται με γεγονότα ή συνθήκες που να υποδηλώ-

νουν την ύπαρξη ουσιώδους αβεβαιότητας, που ενδέχεται να φανερώσει σημαντική αμφιβολία ως προς την ικανότητα της Αρχής να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα. Εάν συμπεράνουμε, ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση μας να επισύρουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις, ή εάν τέτοιες γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς, να τροποποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματα μας βασίζονται στα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Αρχή να παύσει να λειτουργεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.

- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, δομή και περιεχόμενο των οικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, και κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις αντικατοπτρίζουν τις συναλλαγές και γεγονότα με τρόπο που να επιτυγχάνεται η αληθινή και δίκαιη εικόνα.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στο Διοικητικό Συμβούλιο θέματα σχετικά με το προβλεπόμενο πεδίο και χρονοδιάγραμμα του ελέγχου και σημαντικά ευρήματα από τον έλεγχο, συμπεριλαμβανομένων τυχόν σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου, που εντοπίσαμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Άλλο Θέμα

Αυτή η έκθεση, περιλαμβανομένης και της γνώμης, ετοιμάστηκε για τα μέλη της Αρχής ως σώμα και μόνο σύμφωνα με το Άρθρο 69 του περί Ελεγκτών Νόμου του 2017 και για κανένα άλλο σκοπό. Δίνοντας αυτή τη γνώμη δεν αποδεχόμαστε και δεν αναλαμβάνουμε ευθύνη για οποιοδήποτε άλλο σκοπό ή προς οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου αυτή η έκθεση δυνατόν να περιέλθει.

Μωυσής Αριστείδου

Εγκεκριμένος Λογιστής και Εγγεγραμμένος Ελεγκτής
εκ μέρους και για λογαριασμό της
Baker Tilly Klitou and Partners Ltd

Εγκεκριμένοι Λογιστές και Εγγεγραμμένοι Ελεγκτές
Γωνία Κ. Χατζοπούλου & Λεωφόρου Γρίβα Διγενή 30
1066 Λευκωσία Κύπρος

Λευκωσία, 28 Απριλίου 2021

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ

Η καταγραφή της κατάστασης του φαινομένου των εξαρτησιογόνων ουσιών στην Κύπρο με βάση συγκεκριμένους επιδημιολογικούς δείκτες που έχουν τεθεί ως προτεραιότητα από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (EMCDDA), αποτελεί αρμοδιότητα της ΑΑΕΚ μέσω του Τμήματος Παρακολούθησης/ΕΚΤΕΠΝ. Οι δείκτες αυτοί αποτελούν τη βάση για τη διαμόρφωση έγκυρης, αντικειμενικής και τεκμηριωμένης εικόνας του φαινομένου των εξαρτησιογόνων ουσιών στη χώρα μας.

Η συλλογή αξιόπιστων στοιχείων για τον κάθε δείκτη, προϋποθέτει την προαγωγή και ενίσχυση της έρευνας για συνεχή εμπλουτισμό των επιστημονικών δεδομένων. Για το λόγο αυτό, το Τμήμα Παρακολούθησης αναλαμβάνει διάφορες πρωτοβουλίες για τη διεξαγωγή και προώθηση μελετών που θα βοηθήσουν στην ολοκληρωμένη παρουσίαση της κατάστασης των παράνομων ουσιών εξάρτησης στην Κύπρο.

Μπορείτε να δείτε αναλυτική αναφορά για τις έρευνες που διεξήγαγε η ΑΑΕΚ εντός του 2020 στο κεφάλαιο «4.1.4 Σημαντικές εξελίξεις στον πυλώνα Έρευνας, Εκπαίδευσης και Αξιολόγησης».

Για διαχρονικές τάσεις σε ό,τι αφορά στην κατάσταση του φαινομένου, βλέπετε Παράρτημα Ι. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση των ουσιών εξάρτησης στην Κύπρο, ακολουθήστε το σύνδεσμο. Για ευρωπαϊκά δεδομένα, ακολουθήστε το σύνδεσμο της Έκθεσης, του Ευρωπαϊκού Κέντρου παρακολούθησης των Ναρκωτικών και της Τοξικομανίας (EMCDDA).

3.1. ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ

Επικράτηση της χρήσης στο γενικό πληθυσμό

Για την εφαρμογή του δείκτη επικράτησης της χρήσης στο γενικό και μαθητικό πληθυσμό, διεξάγονται έρευνες στα κράτη μέλη με κοινά εργαλεία και μεθοδολογία, ώστε να προκύπτουν συγκρίσιμα στοιχεία. Στην Κύπρο διεξάγονται σε συστηματική βάση (κάθε 3 χρόνια) η έρευνα γενικού πληθυσμού (με εύρος ηλικίας 15-64 έτη) και (κάθε 4 χρόνια) η Πανευρωπαϊκή έρευνα μαθητικού πληθυσμού - ESPAD (με εύρος ηλικίας 15-16 έτη). Κατά το 2019 διεξήχθη η πέμπτη έρευνα γενικού πληθυσμού στην Κύπρο.

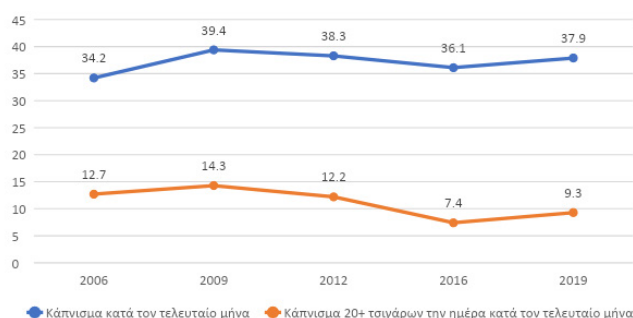
Ο γενικός στόχος της έρευνας είναι η εκτίμηση της χρήσης νόμιμων και παράνομων ψυχοδραστικών ουσιών καθώς και εξαρτητικών συμπεριφορών στο γενικό πληθυσμό ηλικίας 15- 64 ετών. Η έρευνα διερευνά επιπλέον, τις στάσεις και τις αντιλήψεις του πληθυσμού σε θέματα που σχετίζονται με τη χρήση ουσιών.

Πιο κάτω παρουσιάζονται τα κύρια αποτελέσματα της έρευνας:

Κάπνισμα

Όπως φαίνεται πιο κάτω, σχεδόν το 38% του πληθυσμού ανέφερε κάπνισμα κατά τον τελευταίο μήνα, ενώ 9,3% καπνίζει περισσότερα από 20 τσιγάρα την ημέρα. Σε σύγκριση με το 2016 παρατηρείται στατιστικά σημαντική αύξηση ατόμων που καπνίζουν 20+ τσιγάρα ημερησίως. Τέτοιο «βαρύ» κάπνισμα εντοπίζεται κυρίως σε άντρες, 45-64 ετών, οι οποίοι διαμένουν σε προσφυγικούς συνοικισμούς αστικών περιοχών.

ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΜΗΝΑ (%) ΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ

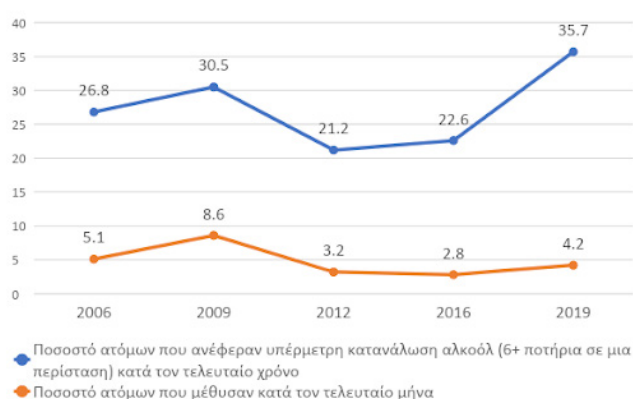
Ταυτόχρονα, σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι το 52% των καπνιστών (αυτών που κάπνισαν κατά το τελευταίο έτος) προσπάθησαν να διακόψουν το κάπνισμα.

Αλκοόλ

Το 62% του γενικού πληθυσμού της Κύπρου έχει αναφέρει κατανάλωση αλκοόλ, κατά τον τελευταίο μήνα.

Κατά την ίδια χρονική περίοδο, έχει μεθύσει τουλάχιστο μία φορά το 4,2% του πληθυσμού, παρουσιάζοντας στατιστικά σημαντική αύξηση σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό που καταγράφηκε το έτος 2016, όπως απεικονίζεται πιο κάτω. Παράλληλα, όπως φαίνεται στο πιο κάτω γράφημα, σημαντική αύξηση παρουσιάζεται στην υπέρμετρη κατανάλωση αλκοόλ (6+ αλκοολούχα ποτά σε μια περίπτωση, κατά τον τελευταίο χρόνο), μια συμπεριφορά που αναφέρθηκε από το 35,7% του πληθυσμού.

ΜΕΘΗ ΚΑΙ ΥΠΕΡΜΕΤΡΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΑΛΚΟΟΛ

Τα ψηλότερα ποσοστά μέθης, κατά τον τελευταίο μήνα, εντοπίζονται ανάμεσα σε νεαρούς άντρες 15-24 ετών, οι οποίοι διαμένουν σε πόλεις, (ειδικά στην υποομάδα 19-22 ετών, ανάμεσα στους οποίους το ποσοστό μέθης τον τελευταίο μήνα ανήλθε στο 12,6%, ενώ

στους ανήλικους 15-18 ετών στο 7,5%). Ταυτόχρονα, η υπέρμετρη κατανάλωση αλκοόλ είναι συχνότερη ανάμεσα σε άντρες που διαμένουν σε προσφυγικούς συνοικισμούς αγροτικών περιοχών (χωρίς σημαντικές διαφορές με βάση την ηλικιακή ομάδα).

Το ποσοστό των ατόμων που πίνουν έξι ή περισσότερα ποτά σε μία περίπτωση μία ή περισσότερες φορές σε εβδομαδιαία βάση ανέρχεται σε 5,9% (παρουσιάζοντας στατιστικά σημαντική αύξηση σε σχέση με το 2016), ενώ το ποσοστό του πληθυσμού που φαίνεται να αντιμετωπίζει πρόβλημα εξάρτησης από το αλκοόλ ανέρχεται στο 4.5%.

Ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια, εντός και εκτός Διαδικτύου

Το ποσοστό του γενικού πληθυσμού που έχει ασχοληθεί με στοιχήματα μέσα στους τελευταίους 12 μήνες ανέρχεται σε 23,2%, ενώ η εντατική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια, εντός και εκτός Διαδικτύου, (2-3 φορές την εβδομάδα), αναφέρθηκε από το 3,2% του πληθυσμού.

Τα ψηλότερα ποσοστά εντοπίστηκαν ανάμεσα σε νέους άνδρες 25-34 ετών, οι οποίοι διαμένουν σε προσφυγικούς συνοικισμούς αγροτικών περιοχών.

Το πιο δημοφιλές παιχνίδι είναι η κατηγορία λόττο, τζόκερ. Εννέα σχεδόν στα δέκα άτομα που στοιχηματίζουν ασχολούνται με αυτήν την κατηγορία παιχνιδιών. Οι μισοί σχεδόν (46,2%) ασχολούνται με το λόττο/τζόκερ μια φορά το μήνα και οι υπόλοιποι (42,1%) το κάνουν πιο συχνά.

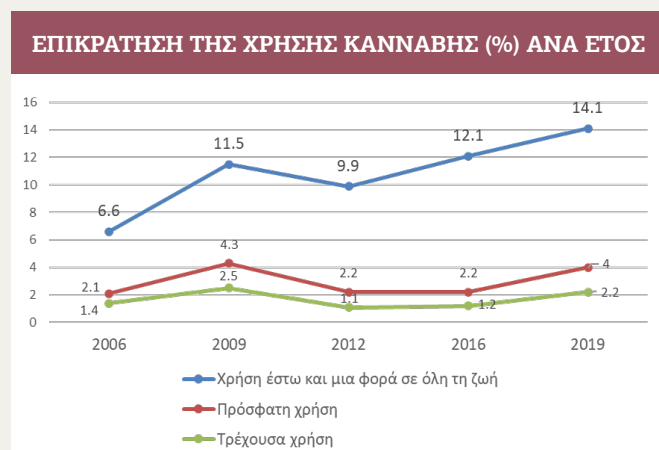
Δύο στους δέκα ασχολούνται με στοιχήματα σε αθλήματα/ διαγωνισμούς ζώων, ενώ πιο αραιά είναι η ενασχόληση με φρουτάκια και παιχνίδια με τράπουλα/ζάρια (11,5% και 12,3% αντίστοιχα).

Παράνομες ουσίες

Η κάνναβη παραμένει η πιο διαδεδομένη παράνομη ουσία χρήσης στο γενικό πληθυσμό (περίπου 14%, έστω και μια φορά στη ζωή), παρουσιάζοντας διαχρονική αύξηση. Σημαντικό στο σημείο αυτό είναι να αναφερθεί ότι το ποσοστό της δοκιμής της κάνναβης στο γενικό πληθυσμό (χρήση έστω και μια φορά σε όλη τη ζωή) είναι αναμενόμενο να αυξάνεται συνεχώς και δεν αντικατοπτρίζει το πρόβλημα της χρήσης. Πιο πρόσφα-

τη χρήση (τον τελευταίο χρόνο και τον τελευταίο μήνα) είναι πιο ενδεικτικοί δείκτες και οι διαχρονικές τάσεις αποτυπώνουν με περισσότερη ακρίβεια το φαινόμενο.

Όπως απεικονίζεται πιο κάτω, εκτός από τη χρήση κάνναβης, έστω και μια φορά στη ζωή, αύξηση παρουσιάζεται και στη χρήση της ουσίας, τόσο κατά τον τελευταίο χρόνο, όσο και τον τελευταίο μήνα. Τα πιο ψηλά ποσοστά χρήσης, και κατά τις δύο χρονικές περιόδους, εντοπίζονται ανάμεσα σε νεαρούς άντρες 15-34 ετών που διαμένουν σε πόλεις.

Τα ψηλότερα ποσοστά χρήσης της ουσίας κατά τον τελευταίο μήνα εντοπίζονται ανάμεσα σε νέους/ες 19-25 ετών, το οποίο φτάνει στο 6%, σε σύγκριση με το 2,2% του συνόλου του πληθυσμού.

Σε ότι αφορά άλλες παράνομες ψυχοδραστικές ουσίες, η χρήση τους έστω και μια φορά στη ζωή αναφέρθηκε από πολύ μικρό αριθμό ατόμων (κοκαΐνη από 1,8% του πληθυσμού, τα χάπια τύπου Έκστασι από 1,2% και οι αμφεταμίνες από 0,8%).

Παρόλη την αύξηση στη χρήση παράνομων ουσιών (ειδικά της κάνναβης), σε σχέση με τη γενική κατάσταση στην Ευρώπη, η Κύπρος συγκαταλέγεται στις χώρες με τα χαμηλότερα ποσοστά χρήσης παράνομων ουσιών.

Στάσεις και αντιλήψεις

Όσον αφορά στις αντιλήψεις των Κυπρίων για το αλκοόλ και τις πολιτικές που το συνοδεύουν, εντοπίστηκε ότι σε γενικές γραμμές, είναι έτοιμοι να υποστηρίξουν περιοριστικές πολιτικές που έχουν να κάνουν με πιο αυστηρά μέτρα τροχαίας, περισσότερους ελέγχους αλκοτεστ, ενώ θεωρούν ότι τα επιτρεπτά επίπεδα αλκοόλ, κατά την οδήγηση, πρέπει να είναι όσο το δυνατό πιο αυστηρά. Παράλληλα, η πλειοψηφία συμφωνεί ότι οι

δημόσιες αρχές πρέπει να δράσουν, ώστε να προστατέψουν τον κόσμο από τις συνέπειες της κατανάλωσης αλκοόλ. Οι απόψεις διχάζονται σε ό,τι αφορά την αύξηση των φόρων αλκοόλ και τη μείωση των σημείων πώλησης, σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι γίνεται υπερβολική χρήση. Σε σχέση με την απαγόρευση της διαφήμισης αλκοόλ και την άρση περιορισμών στην εμπορία αλκοόλ η πλειοψηφία τείνει να διαφωνεί.

Επίσης, τέσσερις στους δέκα (42,8%) θεωρούν ότι το όριο ηλικίας για αγορά αλκοολούχων ποτών πρέπει να είναι τα 18 χρόνια, ενώ αρκετοί πρότειναν την αύξηση του ορίου στα 20 χρόνια (25,1%).

Σε ότι αφορά τις παράνομες ουσίες, έξι στα δέκα άτομα (58,6%), βλέπουν τους χρήστες ουσιών περισσότερο ως ασθενείς, δηλαδή ως άτομα που χρήζουν βοήθειας και μόνο 3,9% τους βλέπει περισσότερο ως εγκληματίες. Υπάρχει όμως και ένα 16,3% που θεωρεί τους χρήστες ουσιών και εγκληματίες και ασθενείς, ποσοστό που είναι αυξημένο σε σχέση με το 2016 (14,1%). Το ποσοστό των ατόμων που θεωρεί τους χρήστες περισσότερο, ως ασθενείς, καταγράφεται υψηλότερο ανάμεσα σε μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες (45-64 ετών), γυναίκες, καθώς και άτομα με τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Επίσης, δύο στους τρεις Κύπριους διαφωνούν με τη νομιμοποίηση της κάνναβης (64,1%), αλλά διαχρονικά παρατηρείται μία αυξητική τάση στο ποσοστό που είναι σύμφωνο με τη νομιμοποίηση της.

Επικράτηση της χρήσης στο μαθητικό πληθυσμό

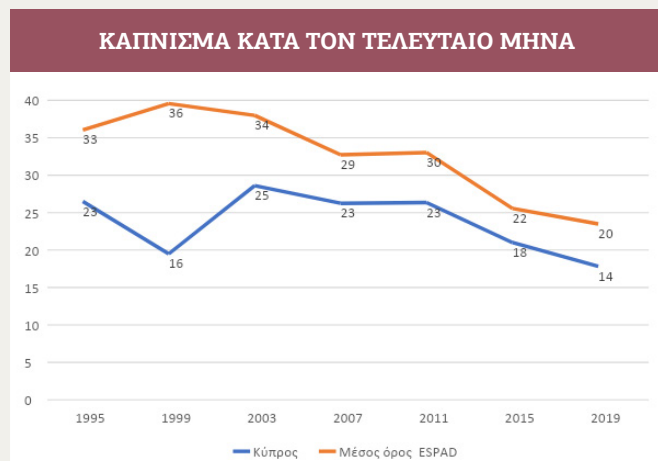
Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Ερευνών στον Μαθητικό Πληθυσμό σχετικά με το Αλκοόλ και τα άλλα Ναρκωτικά (ESPAD) διεξάγεται σε μαθητές ηλικίας 16 ετών και κατά το έτος 2019 συμμετείχαν σε αυτό 35 χώρες της Ευρώπης και της ευρύτερης περιοχής. Η έρευνα, διεξάγεται κάθε τέσσερα χρόνια και κατά το έτος 2019 διεξήχθη η έβδομη σειρά της έρευνας. Η Κύπρος συμμετέχει στο πρόγραμμα από την αρχή, δηλαδή από το 1995.

Πιο κάτω παρουσιάζονται τα κύρια αποτελέσματα της έρευνας:

Κάπνισμα

Παρατηρείται μείωση στο κάπνισμα συμβατικού τσιγάρου ανάμεσα στους μαθητές 16 ετών στην Κύπρο και το ποσοστό των μαθητών που ανέφεραν κάπνισμα

κατά τις τελευταίες 30 μέρες βρίσκεται πιο κάτω από τον μέσο όρο της ESPAD, όπως απεικονίζεται πιο κάτω.

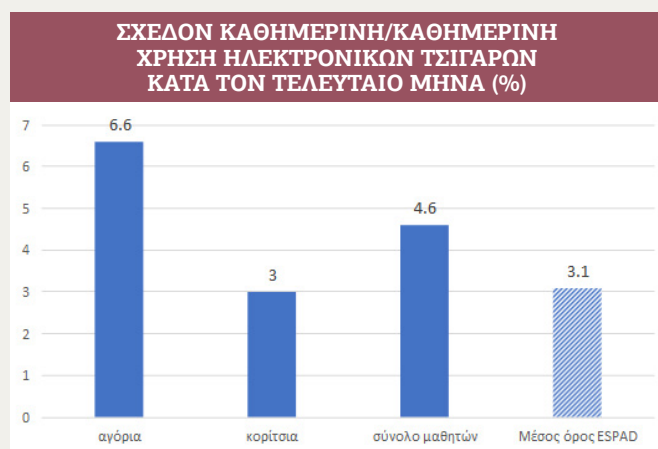

Πηγή: ESPAD Group (2020), AAEK (2020)

Σε ότι αφορά το κάπνισμα συμβατικού τσιγάρου σε καθημερινή βάση, το οποίο αναφέρθηκε από το 7,6% των μαθητών κατά το έτος 2019, σημειώνοντας περαιτέρω μείωση σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια και βρίσκεται σε χαμηλότερο ποσοστό σε σχέση με τον μέσο όρο της έρευνας (10%).

Παρόλα αυτά, όταν συνυπολογιστεί και η χρήση των ηλεκτρονικών τσιγάρων (τα οποία δεν συμπεριλαμβάνονταν σε προηγούμενες σειρές της έρευνας), το ποσοστό χρήσης ανάμεσα σε μαθητές της Κύπρου αυξάνεται από 14% σε 23% (σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μέσο όρο της έρευνας που ανέρχεται σε 27%).

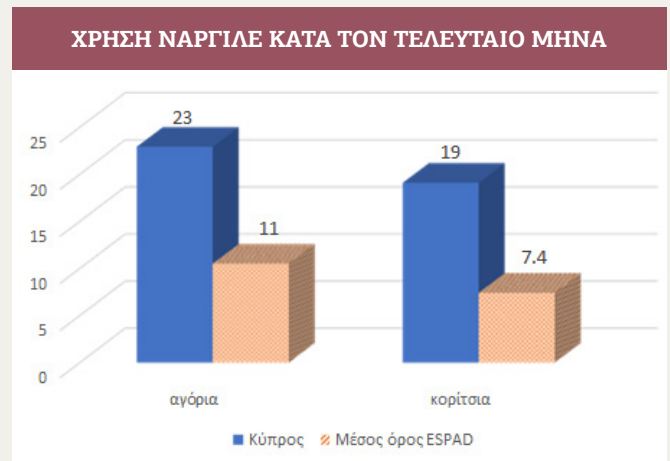
Εκεί που φαίνεται η Κύπρος να ξεπερνά τον μέσο όρο της έρευνας είναι στην καθημερινή χρήση του ηλεκτρονικού τσιγάρου, όπως απεικονίζεται πιο κάτω.

Πηγή: ESPAD Group (2020), AAEK (2020)

Επίσης, το ποσοστό των μαθητών στην Κύπρο, τόσο ανάμεσα στα αγόρια, όσο και ανάμεσα στα κορίτσια, που ανέφερε χρήση ναργιλέ κατά τον τελευταίο μήνα,

ξεπερνά σημαντικά τον μέσο όρο της έρευνας, όπως φαίνεται πιο κάτω.

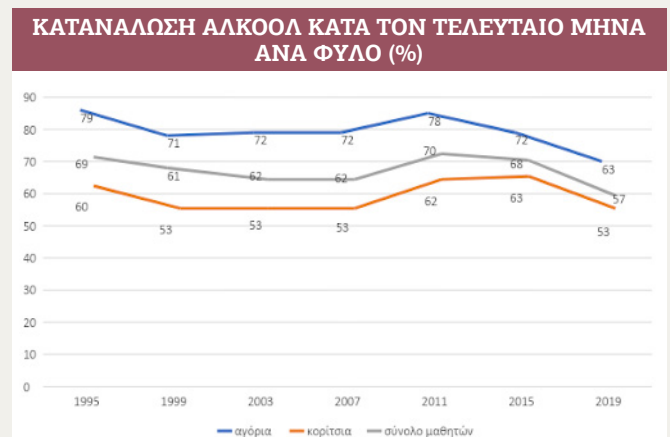

Πηγή: ESPAD Group (2020), AAEK (2020)

Σε σχέση με τις υπόλοιπες 34 χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα κατά το έτος 2019, η Κύπρος κατέχει τα υψηλότερα ποσοστά χρήσης ναργιλέ κατά τον τελευταίο μήνα (21%, σε σχέση με 8,9% που ήταν ο μέσος όρος της έρευνας).

Αλκοόλ

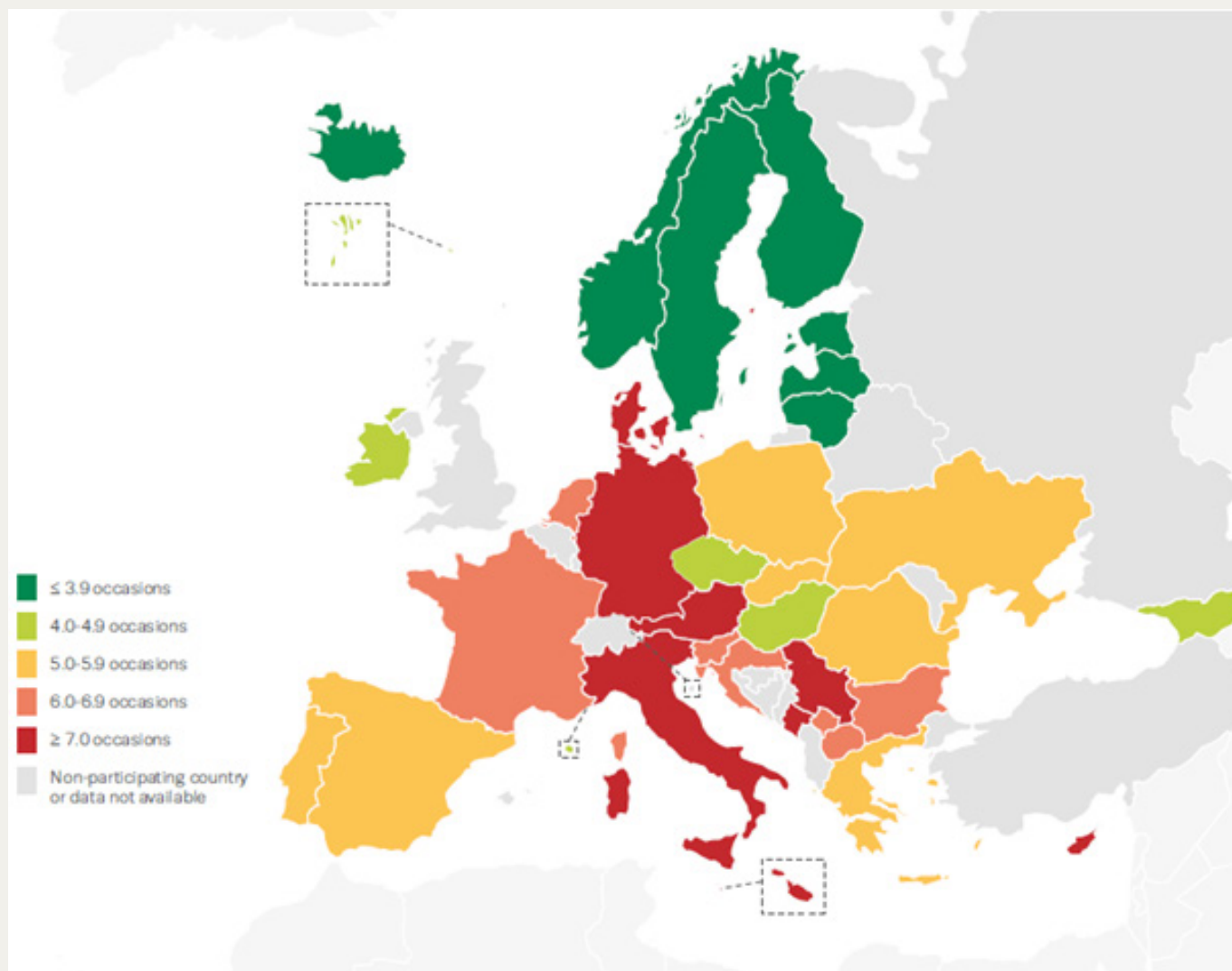
Γενικά παρατηρείται σημαντική μείωση του ποσοστού των μαθητών που ανέφεραν κατανάλωση αλκοόλ κατά τις 30 μέρες και κατά το έτος 2019 η μείωση αυτή αφορά τόσο τα αγόρια, όσο και τα κορίτσια.

Πηγή: ESPAD Group (2020), AAEK (2020)

Παρόλα αυτά, το ποσοστό αυτό ξεπερνά κατά 10% τον μέσο όρο της έρευνας, το οποίο ανερχόταν στο 47% του συνόλου των μαθητών.

Ανησυχία προκαλεί και η συχνότητα κατανάλωσης αλκοόλ κατά τον τελευταίο μήνα από τους μαθητές της Κύπρου, όπως απεικονίζεται πιο κάτω.

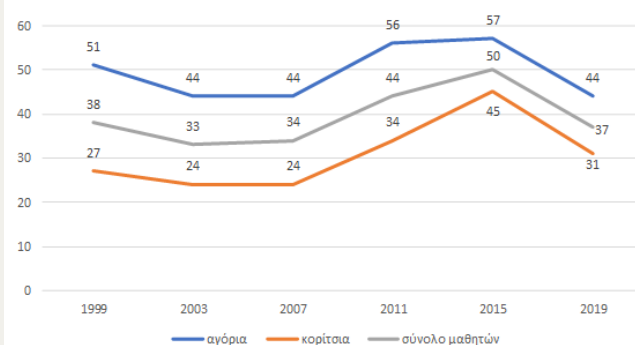

Πηγή: ESPAD Group (2020)

Παρόλα αυτά, αν και οι μαθητές στην Κύπρο φαίνεται να καταναλώνουν αλκοόλ πιο συχνά από τους μαθητές στην Ευρώπη, η μέση ποσότητα αλκοόλ (σε cl καθαρού αλκοόλ) που καταναλώνεται από τους μαθητές την Κύπρο βρίσκεται σε χαμηλότερα ποσοστά από τον μέσο όρο της έρευνας. Επίσης σε ότι αφορά την μέθη κατά τον τελευταίο μήνα, το ποσοστό των μαθητών που ανέφερε τέτοια συμπεριφορά (11%), είναι χαμηλότερο από τον αντίστοιχο μέσο όρο της έρευνας (13%).

Σε ότι αφορά την υπέρμετρη κατανάλωση αλκοόλ, δηλαδή κατανάλωση πέντε ή περισσότερων ποτών σε μια περίσταση κατά τον τελευταίο μήνα, όπως φαίνεται πιο κάτω, παρατηρείται σημαντική μείωση αυτού του επικίνδυνου τρόπου κατανάλωσης σε σχέση με την προηγούμενη σειρά της έρευνας, τόσο ανάμεσα στα αγόρια, όσο και ανάμεσα στα κορίτσια.

ΥΠΕΡΜΕΤΡΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΑΛΚΟΟΛ (5+ ΠΟΤΑ ΣΕ ΜΙΑ ΠΕΡΙΣΤΑΣΗ) ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΜΗΝΑ

Πηγή: ESPAD Group (2020), AAEK (2020)

Σε σχέση με άλλες χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα, σε ότι αφορά το σύνολο των μαθητών, η Κύπρος βρίσκεται σε μεσαία επίπεδα υπέρμετρης κατανάλωσης αλκοόλ κατά τον τελευταίο μήνα.

Παρόλα αυτά, η υπέρμετρη κατανάλωση αλκοόλ κατά τον τελευταίο μήνα ανάμεσα στα αγόρια (44%), συνεχίζει να ξεπερνά σημαντικά τον μέσο όρο της έρευνας (36%).

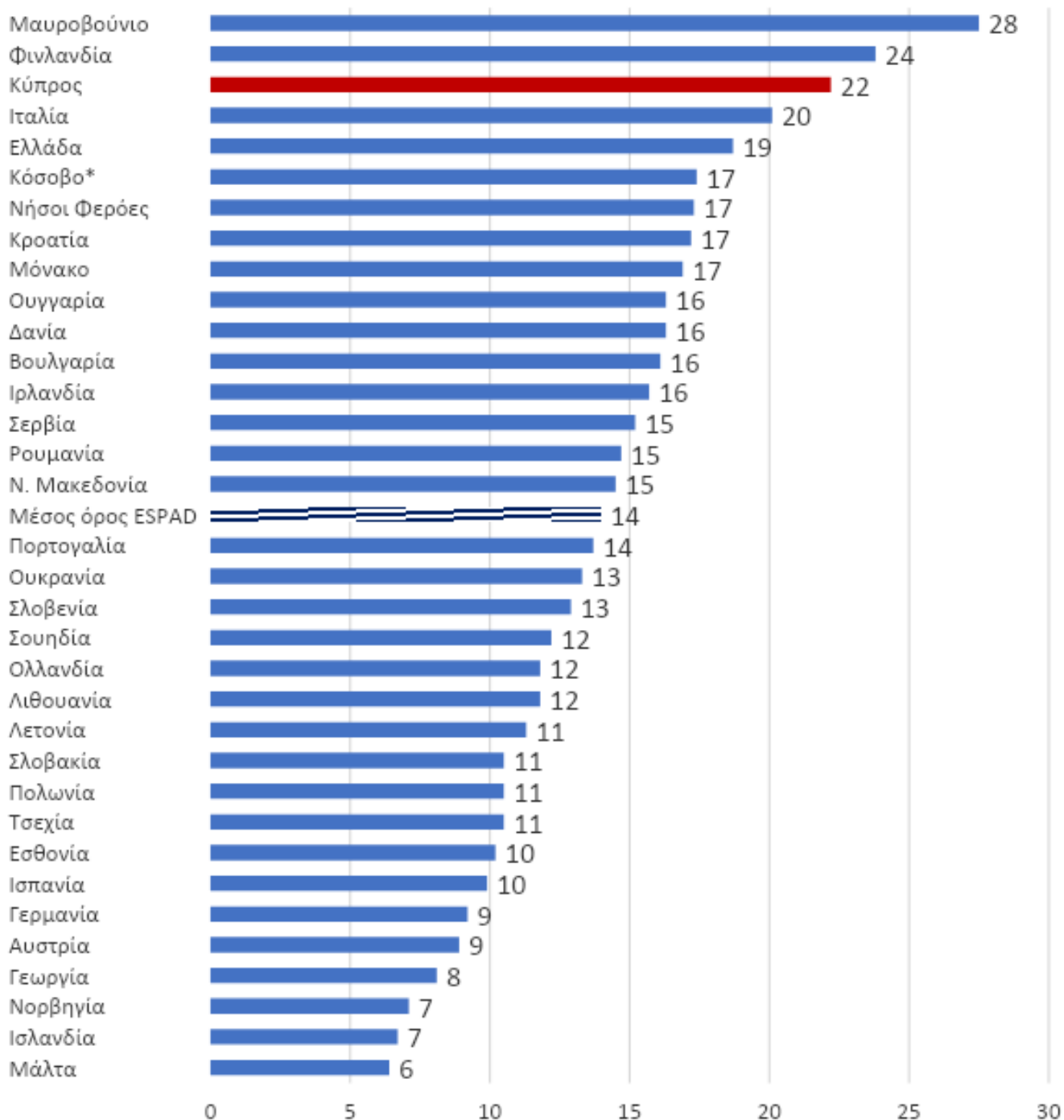
Επίσης, η αντιλαμβανόμενη διαθεσιμότητα του αλκοόλ (ποσοστό μαθητών που θεωρεί εύκολο/ πολύ εύκολο να βρουν αλκοόλ), συνεχίζει να βρίσκεται σε πολύ ψηλά επίπεδα σε σχέση με άλλες χώρες και ξε-

περνά σημαντικά τον μέσο όρο της έρευνας.

Στοιχηματισμός

Σε ότι αφορά τον στοιχηματισμό, οι μαθητές στην Κύπρο φαίνεται να στοιχηματίζουν χρήματα, κατά πολύ περισσότερο από τους ευρωπαίους μαθητές, όπως απεικονίζεται πιο κάτω.

ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΕΤΟΣ (%)

Πηγή: ESPAD Group (2020), AAEK (2020)

Η διαφορά από τον μέσο όρο της έρευνας είναι ιδιαίτερα μεγάλη ανάμεσα στα αγόρια (40% των αγοριών στην Κύπρο, σε σχέση με 22% που είναι ο μέσος όρος της έρευνας για τα αγόρια).

Επίσης, με βάση την κλίμακα Lie/Bet που χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα για εκτίμηση του ποσοστού μαθητών που είναι προβληματικοί παίκτες, φαίνεται ότι το 6,6% των μαθητών παρουσιάζουν προβληματικό στοιχηματισμό (σε σχέση με 5% των ευρωπαίων μαθητών). Η διαφορά αυτή είναι ιδιαίτερα εμφανής ανάμεσα στα αγόρια, 9,3% των οποίων ήταν προβληματικοί παίκτες, σε σχέση με το 6,3% που ήταν ο μέσος όρος της έρευνας ανάμεσα στα αγόρια.

Σε ότι αφορά την κατηγορία παιχνιδιού, η μεγαλύτερη διαφορά μεταξύ των μαθητών στην Κύπρο και τους μαθητές στην Ευρώπη είναι στα ποσοστά στοιχηματισμού σε παιχνίδια όπως Λόττο, Τζόκερ, Σκρατς, Bingo, Κίνο κλπ.

Επίσης, τα ποσοστά στοιχηματισμού ανάμεσα στους μαθητές στην Κύπρο είναι αρκετά ψηλότερα εκτός διαδικτύου (33%, σε σχέση με 16% στο διαδίκτυο). Σε

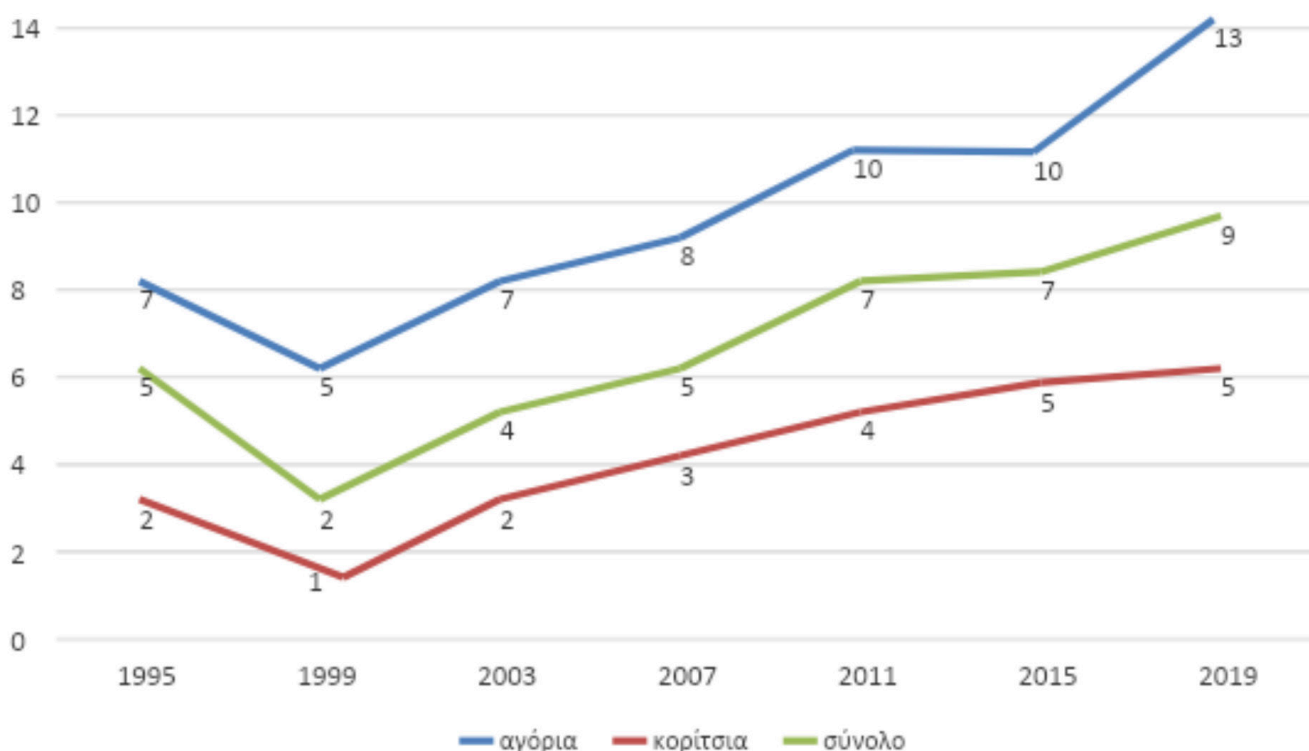
σχέση με την προηγούμενη σειρά της έρευνας, φαίνεται ότι έχει αυξηθεί το ποσοστό των μαθητών που στοιχηματίζουν χρήματα εκτός διαδικτύου.

Παράνομες ουσίες

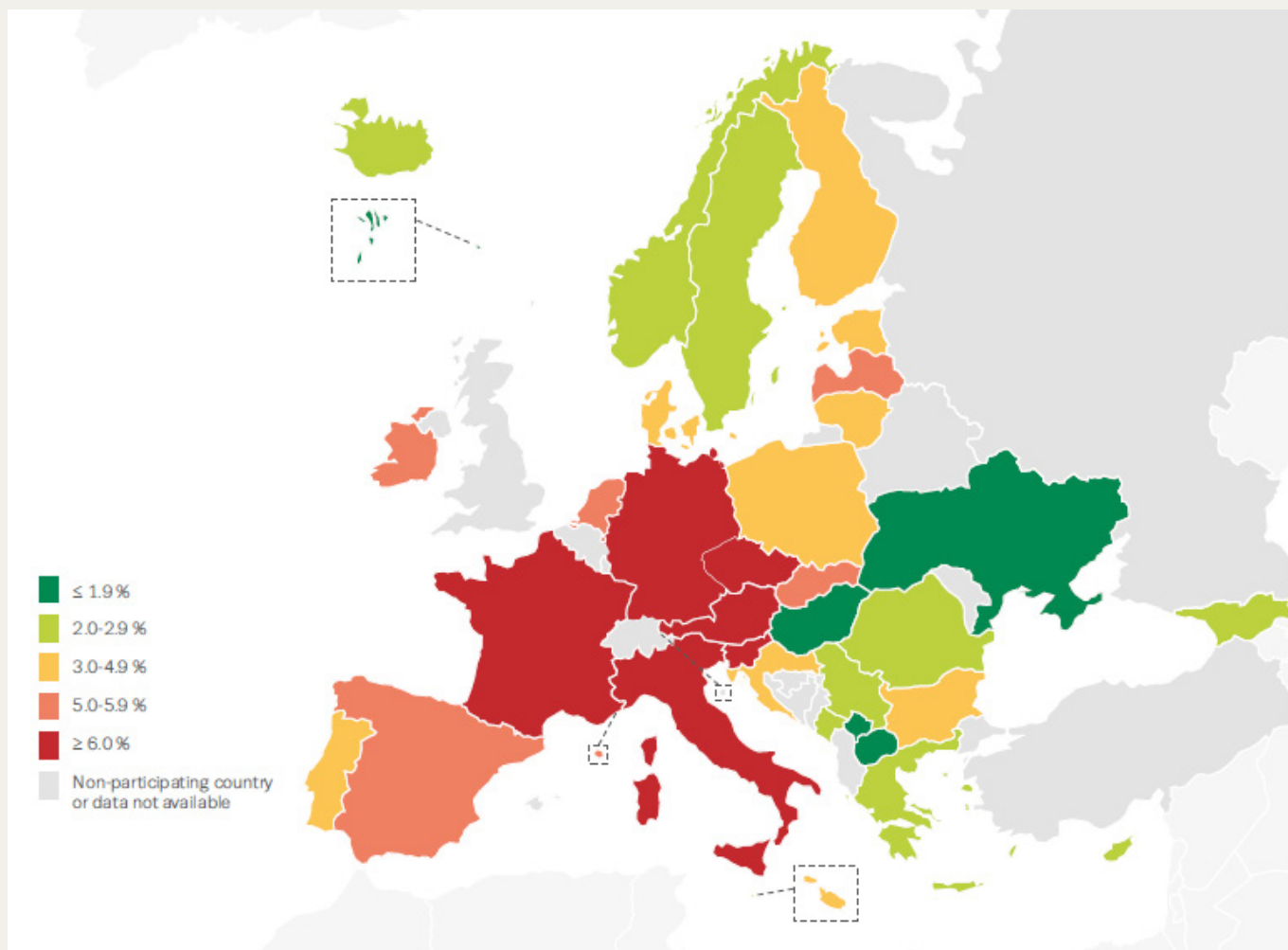
Η κάνναβη παραμένει η πιο διαδεδομένη ουσία χρήσης ανάμεσα στους μαθητές, ακολουθούμενη από τις εισπνεόμενες ουσίες και τα διεγερτικά. Σε σχέση με τον μέσο όρο της έρευνας, η χρήση κάνναβης βρίσκεται σε πολύ πιο χαμηλά επίπεδα, ενώ η χρήση άλλων ουσιών βρίσκεται σε παρόμοια επίπεδα, εκτός από τα διεγερτικά.

Σε ότι αφορά τις διαχρονικές τάσεις, όπως φαίνεται πιο κάτω, σε σχέση με το έτος 2015 παρατηρείται μια μικρή αύξηση στη χρήση κάνναβης έστω και μια φορά, η οποία όμως στο σύνολο των μαθητών δεν είναι στατιστικά σημαντική. Ενώ ανάμεσα στα κορίτσια παρατηρείται σταθεροποίηση στη χρήση της ουσίας, αυτό δεν φαίνεται αν συμβαίνει ανάμεσα στα αγόρια, όπου υπάρχει αύξηση στη χρήση της κάνναβης έστω και μια φορά.

ΧΡΗΣΗ ΚΑΝΝΑΒΗΣ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗ ΖΩΗ (%)

Πηγή: ESPAD Group (2020), AAEK (2020)

Πηγή: ESPAD Group (2020)

Σε ότι αφορά άλλες χρονικές περιόδους χρήσης της κάνναβης, η αύξηση αφορά κυρίως τη δοκιμή της κάνναβης, ενώ η τρέχουσα χρήση της ουσίας (τον τελευταίο μήνα) παραμένει σε σταθερά επίπεδα από το έτος 2011.

Σε σχέση με άλλες χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα, η Κύπρος συγκαταλέγεται επίσης σε χώρες με χαμηλά ποσοστά προβληματικής χρήσης της κάνναβης, όπως απεικονίζεται πιο πάνω.

Σε ότι αφορά την αντιλαμβανόμενη διαθεσιμότητα της κάνναβης, διαχρονικά φαίνεται μια αύξηση στο ποσοστό των μαθητών της Κύπρου που θεωρεί ότι είναι εύκολο/ πολύ εύκολο να βρουν την κάνναβη αν το θελήσουν, όπως φαίνεται πιο κάτω.

Πηγή: ESPAD Group (2020), AAEK (2020)

3.2. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

Ο δείκτης αφορά στη συστηματική καταγραφή των χαρακτηριστικών όλων των χρηστών που ζητούν βοήθεια, από όλα τα συμβουλευτικά και θεραπευτικά προγράμματα της χώρας. Τα στοιχεία για την αίτηση για θεραπεία προσφέρουν χρήσιμες πληροφορίες σε όσους φορείς παρέχουν θεραπεία, αλλά και σε όσους σχεδιάζουν τη δημιουργία υπηρεσιών.

Όπως φαίνεται πιο κάτω, κατά το έτος 2019, καταγράφηκαν στη θεραπεία 1404 άτομα, εκ των οποίων οι 588, δηλ. 42% ήταν «νέοι» χρήστες, αυτοί δηλαδή που ζήτησαν θεραπεία για πρώτη φορά στη ζωή τους, κατά το συγκεκριμένο έτος.

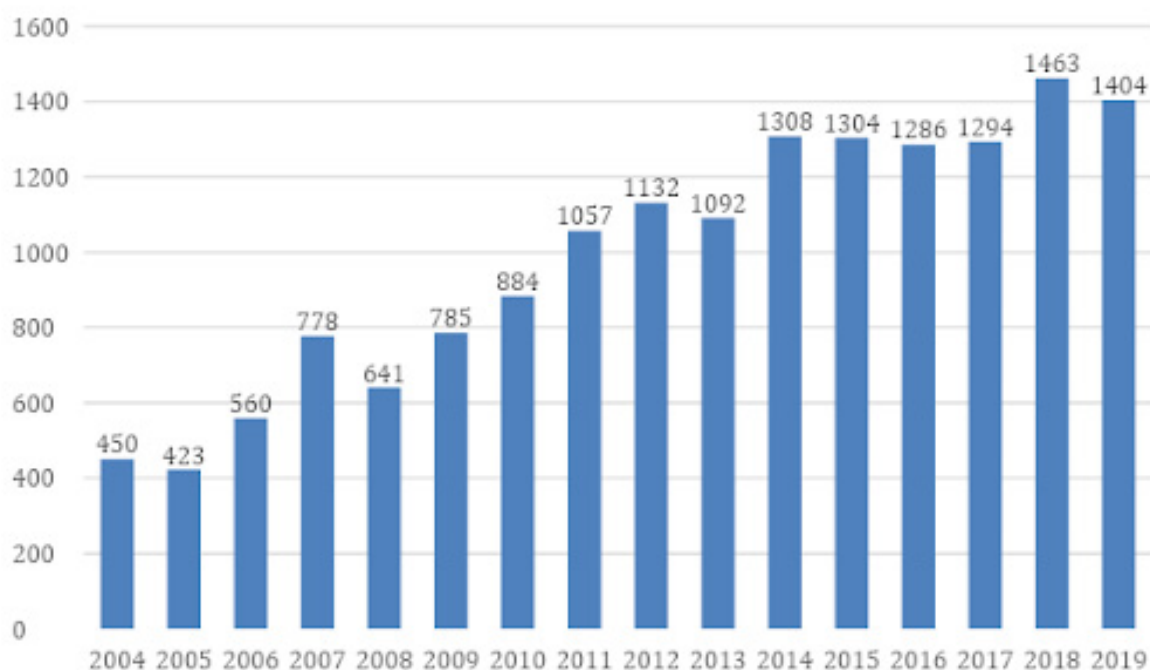
Παρά τη σχετική σταθερότητα στον αριθμό των ατόμων που αιτούνται θεραπείας τα τελευταία χρόνια, διαχρονικά υπάρχει μια μεγάλη αύξηση των ατόμων που αναζητούν βοήθεια, λόγω χρήσης παράνομων εξαρτησιογόνων ουσιών. Η αύξηση αυτή, πέραν από την πραγματική αύξηση των ατόμων που κάνουν χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών, ενδέχεται να οφείλεται και σε άλλους παράγοντες, όπως:

- Μείωση του στιγματισμού που συνδέεται με τη χρήση παράνομων εξαρτησιογόνων ουσιών, κάτι που διευκολύνει την αναζήτηση θεραπείας. Το θέμα αυτό αποτελεί σημαντική προτεραιότητα για την ΑΑΕΚ και αποτέλεσε αντικείμενο μέτρησης της στά-

σης του γενικού πληθυσμού απέναντι σε χρήστες ουσιών. Όπως καταδεικνύεται μέσα από τις έρευνες γενικού πληθυσμού που διενεργεί η ΑΑΕΚ, φαίνεται να υπάρχει μια στροφή στην αντίληψη της κοινωνίας, ως προς τους χρήστες. Συγκεκριμένα, ενώ παλιότερα η πλειοψηφία της κοινωνίας αντιμετώπιζε τους χρήστες περισσότερο ως εγκληματίες, σε πρόσφατες έρευνες φαίνεται να υπάρχει μια στροφή στην αντίληψη των ατόμων που κάνουν χρήση περισσότερο ως άτομα που χρειάζονται βοήθεια/θεραπεία. Συγκεκριμένα, με βάση τα ευρήματα της πιο πρόσφατης έρευνας γενικού πληθυσμού, που διεξήχθη κατά το έτος 2019, φαίνεται πως έξι στα δέκα άτομα βλέπουν τους χρήστες ουσιών περισσότερο, ως άτομα που χρήζουν βοήθειας και μόνο 3,9% τους βλέπει περισσότερο ως εγκληματίες. Το γεγονός αποτελεί ένδειξη της μετάθεσης του φαινομένου της χρήσης από τη σφαίρα της εγκληματικότητας στη σφαίρα της δημόσιας υγείας, που μειώνει τον στιγματισμό που ως συνέπεια, βοηθά τα άτομα αυτά να αποταθούν για βοήθεια.

- Εφαρμογή του πρωτοκόλλου παραπομπής νεαρών συλληφθέντων από την ΥΚΑΝ σε θεραπευτικά προγράμματα. Ο σημαντικός και αυξανόμενος αριθμός των ατόμων που συλλαμβάνονται για πρώτη φορά από την ΥΚΑΝ, για αδικήματα σχετιζόμενα με τη χρήση και αντί της δικαστικής οδού, παραπέμπονται σε

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ ΣΤΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

θεραπεία, συμβάλλει σημαντικά στην αύξηση του συνολικού των ατόμων που καταγράφονται στη θεραπεία τα τελευταία χρόνια. Τα άτομα αυτά στις πλείστες περιπτώσεις είναι χρήστες κάνναβης, καθώς επίσης δεν έχουν φτάσει στο στάδιο της εξάρτησης. Με αυτό τον τρόπο, ο εντοπισμός τους από την ΥΚΑΝ επιτρέπει στην έγκαιρη παρέμβαση και πρόληψη της προβληματικής χρήσης, που επιφέρει σοβαρές συνέπειες στο άτομο το ίδιο και το περιβάλλον του.

Από το σύνολο ατόμων που καταγράφηκαν στη θεραπεία, κατά το έτος 2019, οι 165 ήταν γυναίκες (12%), ενώ η μέση ηλικία έφτασε στα 31,2 έτη (31,1 για τους άντρες και 29,8 για γυναίκες).

Σε ότι αφορά την κύρια ουσία κατάχρησης που αναφέρθηκε από τα άτομα που καταγράφηκαν στη θεραπεία, κατά το έτος 2019, η κάνναβη με ποσοστό 50% παραμένει η πρώτη ουσία κατάχρησης, ακολουθούμενη από τα οπιούχα (22%), την κοκαΐνη (19%) και μεθαμφεταμίνη (8,2%).

Όπως φαίνεται στο πιο κάτω γράφημα, κατά τα τελευταία έτη, παρόλη την αύξηση κατά το έτος 2018, οι χρήστες ηρωίνης, οι οποίοι ξεκινούν τη θεραπεία το συγκεκριμένο έτος, φαίνεται να μειώνονται, ενώ παράλληλα διαχρονική αύξηση παρατηρείται στον αριθμό των ατόμων που ξεκινούν τη θεραπεία, λόγω χρήσης κάνναβης. Ο εντοπισμός τους οφείλεται, μεταξύ άλλων στην εφαρμογή του πρωτοκόλλου παραπομπής νεαρών συλληφθέντων

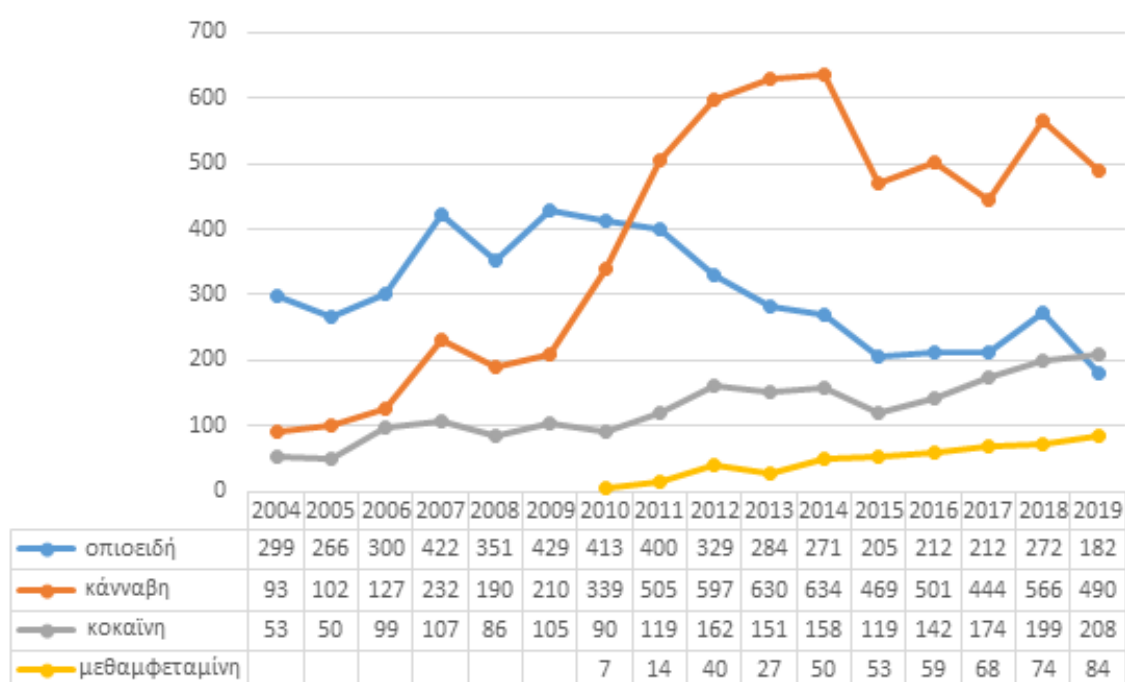
από την ΥΚΑΝ στα θεραπευτικά κέντρα. Διαχρονική αύξηση σημειώνεται, επίσης, στον αριθμό των ατόμων που ξεκινούν τη θεραπεία λόγω χρήσης κοκαΐνης, καθώς και κρυσταλλικής μεθαμφεταμίνης.

Ενώ η αύξηση της χρήσης κοκαΐνης αποτελεί ένα πανευρωπαϊκό φαινόμενο, ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί η αύξηση στη χρήση κρυσταλλικής μεθαμφεταμίνης, η χρήση της οποίας επιφέρει πολλαπλά, σοβαρά προβλήματα υγείας. Με βάση τη μελέτη “Trendspotter”, που διεξήγαγε η ΑΑΕΚ, σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας το έτος 2018, προέκυψε πως η αύξηση αυτή ενδέχεται να οφείλεται στους πιο κάτω παράγοντες:

- Την οικονομική κρίση στη χώρα, λόγω της οποίας αρκετά άτομα αναγκάστηκαν να εξεύρουν πιο φθηνούς τρόπους χρήσης (κάτι που χαρακτηρίζει τη μεθαμφεταμίνη, λόγω μεγάλης διάρκειας επίδρασης της σε σύγκριση με άλλες ουσίες)
- Την αυξανόμενη διαθεσιμότητα της ουσίας, τόσο λόγω των νέων τεχνολογιών, όσο και σχετικά εύκολου τρόπου παραγωγής.

Η έκταση, αλλά και η εγχώρια παραγωγή της ουσίας επιβεβαιώνεται επίσης, τόσο από τις αυξανόμενες κατασχέσεις της Αστυνομίας, όσο και από τον πρόσφατο εντοπισμό εργαστηρίου παρασκευής της κρυσταλλικής μεθαμφεταμίνης.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΞΕΚΙΝΗΣΑΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΑΝΑ ΚΥΡΙΑ ΟΥΣΙΑ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗΣ

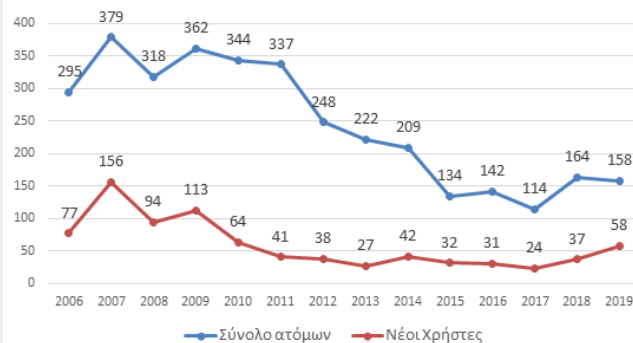
Η έκταση του φαινομένου της χρήσης τόσο της κοκαΐνης, όσο και της κρυσταλλικής μεθαμφεταμίνης, επιβεβαιώνεται επίσης από την έρευνα ανάλυσης αστικών λυμάτων. Συγκεκριμένα, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας για το έτος 2019 διαπιστώθηκε ότι η χρήση κοκαΐνης στη Λεμεσό ξεπερνά τον μέσο όρο κατανάλωσης άλλων ευρωπαϊκών πόλεων.

Σε ότι αφορά την ηρωίνη, η γενική μείωση της ενδέχεται να οφείλεται σε:

- Στη μείωση της διαθεσιμότητας της ηρωίνης τα τελευταία χρόνια, κάτι που αποτελούσε και πανευρωπαϊκό φαινόμενο,
- Στη μείωση των αλλοδαπών υπηκόων κρατών της ΕΕ, ανάμεσα στους οποίους η χρήση της ηρωίνης ήταν διαχρονικά επικρατέστερη,
- Στη στροφή των χρηστών ηρωίνης σε άλλες ουσίες, λόγω της μη διαθεσιμότητας της.

Ταυτόχρονα, παρά τη γενική μείωση στον αριθμό των ατόμων που καταγράφονται στη θεραπεία λόγω χρήσης ηρωίνης, όπως φαίνεται στο πιο κάτω γράφημα, παρατηρείται μια αύξηση κατά το έτος 2019 στον αριθμό των «νέων χρηστών» ηρωίνης, αυτών δηλαδή που ζήτησαν βοήθεια για πρώτη φορά στη ζωή τους, κατά το συγκεκριμένο έτος.

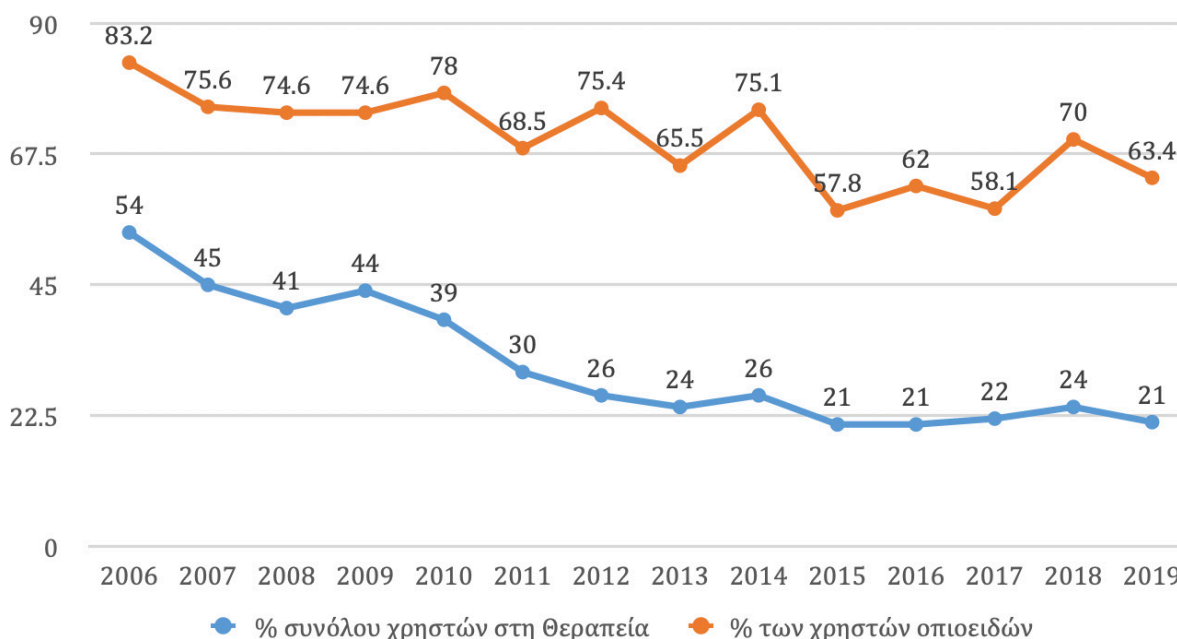
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΞΕΚΙΝΗΣΑΝ ΜΕ ΚΥΡΙΑ ΟΥΣΙΑ ΤΗΝ ΗΡΩΙΝΗ

Η αύξηση αυτή φαίνεται να οφείλεται στον αυξανόμενο αριθμό, τα τελευταία δύο χρόνια φοιτητών/τριών από χώρες της Νότιας Ασίας, σχεδόν όλοι/ες εκ των οποίων αποτείνονται για θεραπεία λόγω χρήσης ηρωίνης.

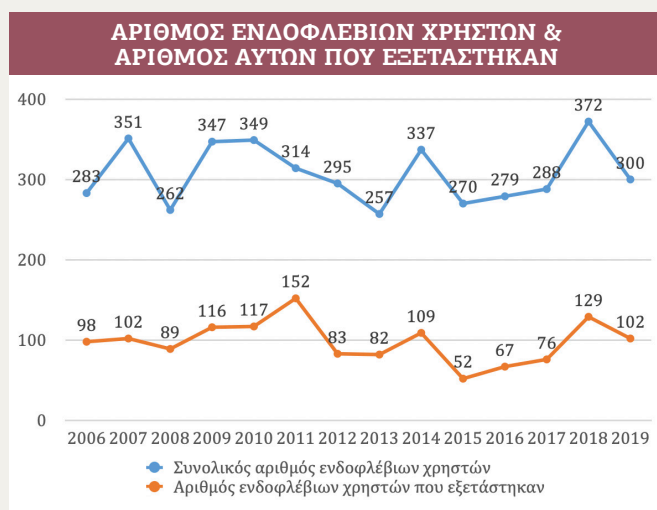
Σε ότι αφορά τη συμπεριφορά υψηλού κινδύνου, όπως είναι η ενδοφλέβια χρήση, όπως φαίνεται πιο κάτω, διαχρονικά φαίνεται μια σταθερή μείωση στην ενδοφλέβια χρήση. Η τάση αυτή ενδέχεται να οφείλεται από τη μια στη μείωση των χρηστών ηρωίνης, ανάμεσα στους οποίους είναι επικρατέστερη η ενδοφλέβια χρήση, και από την άλλη στις διαχρονικές προσπάθειες της ΑΑΕΚ για εφαρμογή παρεμβάσεων μείωσης της βλάβης, με στόχο την ελαχιστοποίηση των αρνητικών συνεπειών που συνδέονται με τη χρήση, όπως είναι, μεταξύ άλλων, η ενδοφλέβια χρήση.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΔΟΦΛΕΒΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ ΣΤΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΧΡΗΣΤΕΣ ΟΠΙΟΕΙΔΩΝ

3.3. ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΗΣ ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΠΟΥ ΚΑΝΟΥΝ ΕΝΔΟΦΛΕΒΙΑ ΧΡΗΣΗ

Ο Δείκτης Επικράτησης Λοιμωδών Νοσημάτων παρέχει στοιχεία σχετικά με την επικράτηση των μεταδιδόμενων ασθενειών (HIV, Ηπατίτιδα Γ και Ηπατίτιδα Β) ανάμεσα σε άτομα που κάνουν ενδοφλέβια χρήση. Τα στοιχεία συλλέγονται σε ετήσια βάση, κυρίως μέσω διαγνωστικών εξετάσεων, για μόλυνση από τους συγκεκριμένους ιούς, στις οποίες υποβάλλονται τα άτομα που προσεγγίζουν τα θεραπευτικά προγράμματα.

Παρά το γεγονός ότι περίπου 1 στους 5 χρήστες (370 άτομα κατά το έτος 2019) που βρίσκεται στη θεραπεία έκανε ενέσιμη χρήση έστω και μια φορά, ο αριθμός των ατόμων που εξετάστηκε είναι διαχρονικά πολύ πιο μικρός (102 το έτος 2019). Επομένως, η πραγματική αναλογία των ενδοφλέβιων χρηστών που εκτιμάται ότι είναι θετικοί στην Ηπατίτιδα αναμένεται να είναι ψηλότερη, από αυτή που φαίνεται από τα υφιστάμενα στοιχεία. Με βάση τα εν λόγω στοιχεία, το 53,9% των ατόμων που ανέφεραν ενδοφλέβια χρήση, έστω και μια φορά και εξετάστηκαν, βρέθηκαν θετικοί στην Ηπατίτιδα Γ.

Παρά την αύξηση στο ποσοστό των ενδοφλέβιων χρηστών που εξετάστηκαν και βρέθηκαν θετικοί στην ηπατίτιδα Γ, όταν ληφθούν υπόψη οι απόλυτοι αριθμοί, παρατηρείται μια μείωση σε σχέση με το έτος 2018 (55, σε σχέση, με 63 το έτος 2018).

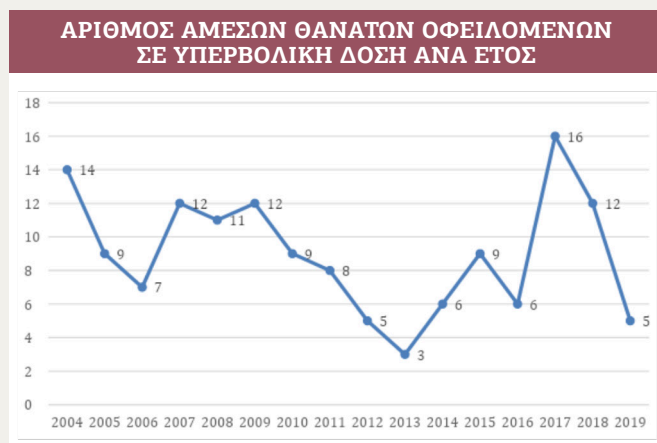
Ενώ η πλειοψηφία των θετικών στην ηπατίτιδα Γ ατόμων ανέφεραν τα οπιοειδή (κυρίως ηρωίνη), ως την κύρια ουσία κατάχρησης, ανησυχητική είναι η αύξηση που παρατηρείται το έτος 2019 στον αριθμό θετικών ατόμων, με κύρια ουσία εκτός της ηρωίνης (κοκαΐνη και κρυσταλλική μεθαμφεταμίνη). Αυτό ενδέχεται να οφείλεται στην αύξηση συμπεριφοράς υψηλού κινδύνου, ειδικά ανάμεσα σε άτομα που αναζητούν θεραπεία λόγω χρήσης κρυσταλλικής μεθαμφεταμίνης, το ένα τρίτο των οποίων ανέφερε ενδοφλέβια χρήση έστω και μια φορά.

Επίσης, διαχρονικά η πλειοψηφία των ατόμων που είναι θετικά στην ηπατίτιδα Γ είναι αλλοδαποί, οι οποίοι συχνά αν και διαμένουν στην Κύπρο, έχουν περιορισμένη πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας και την απαραίτητη τόσο για την υγεία τους, όσο και για προστασία της δημόσιας υγείας, σχετική φαρμακευτική θεραπεία.

3.4. ΔΕΙΚΤΗΣ ΘΑΝΑΤΩΝ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΩΝ ΣΕ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΗ ΔΟΣΗ

Ο δείκτης θανάτων και θνησιμότητας αφορά την παροχή συγκρίσιμων και έγκυρων πληροφοριών για τα χαρακτηριστικά των ατόμων που πεθαίνουν ως αποτέλεσμα της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών (π.χ., στην περίπτωση των άμεσων θανάτων από υπερβολική δόση μίας ή περισσότερων ουσιών).

Από το έτος 2004, όταν άρχισε η καταγραφή των σχετικών στοιχείων, έχουν καταγραφεί 144 θάνατοι οφειλόμενοι σε υπερβολική δόση. Όπως διαφαίνεται στο πιο κάτω γράφημα, υπάρχουν σημαντικές αυξομειώσεις στον αριθμό των θανάτων αυτών ανά έτος, με τον μεγαλύτερο αριθμό να καταγράφεται το έτος 2017. Από το σύνολο των 144 θανάτων, οι 126 περιπτώσεις αφορούσαν άνδρες και οι 18 περιπτώσεις αφορούσαν γυναίκες.

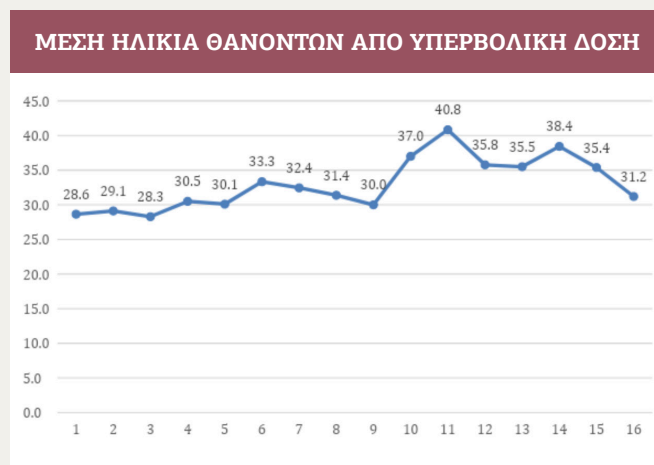
Το 50% των θανάτων οφειλόμενων σε υπερβολική δόση που καταγράφηκαν μέχρι τώρα αφορούσαν

Ελληνοκύπριους, το 25% υπηκόους της ΕΕ και το υπόλοιπο 25% υπηκόους χωρών εκτός της ΕΕ. Ως εκ τούτου και λόγω των αυξομειώσεων στον αριθμό των αλλοδαπών, οι διακυμάνσεις στον αριθμό των θανάτων που καταγράφονται, ανά έτος, ενδέχεται να επηρεάζονται από τη μη σταθερότητα του πληθυσμού στον οποίο αναφέρεται.

Πέρα από αυτό, η πλειοψηφία των θανάτων (76%) οφειλόταν στη χρήση οπιοειδών (κυρίως ηρωίνης), είτε λόγω χρήσης μόνο οπιοειδών, είτε λόγω συνδυασμού οπιοειδών με άλλες ψυχοδραστικές ουσίες.

Ανησυχία επίσης προκαλούν τα τελευταία χρόνια οι θάνατοι που οφείλονται στη χρήση διεγερτικών (τόσο κοκαΐνης, όσο και της κρυσταλλικής μεθαμφεταμίνης).

Σε ότι αφορά τη μέση ηλικία των θανόντων, για τα έτη 2004-2019, αυτή ανήλθε στα 32,9 έτη, με τη μέση ηλικία ανά έτος να διαφοροποιείται, όπως παρουσιάζεται στο πιο κάτω γράφημα.

3.5. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΥΚΑΝ-ΥΨΥ

Περισσότερα βλέπε σελ. 62

Το Πρωτόκολλο Συνεργασίας για παραπομπή νεαρών συλληφθέντων σε θεραπεία από την ΥΚΑΝ περιλαμβάνει τη διαδικασία που ακολουθείται για την παραπομπή νεοσυλληφθέντων νεαρών 14-24 ετών από την ΥΚΑΝ στα θεραπευτικά κέντρα των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας (ΟΚΥΠΥ) και του μη κρατικού τομέα. Στο πιο πάνω γράφημα παρουσιάζεται μια σταδιακή μείωση των παραπομπών από την ΥΚΑΝ τα τελευταία χρόνια. Η μείωση των παραπομπών κατά το έτος 2020 πιθανόν να οφείλεται εν μέρη στη μείωση των συλλήψεων λόγω της πανδημίας covid19.

3.6. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ

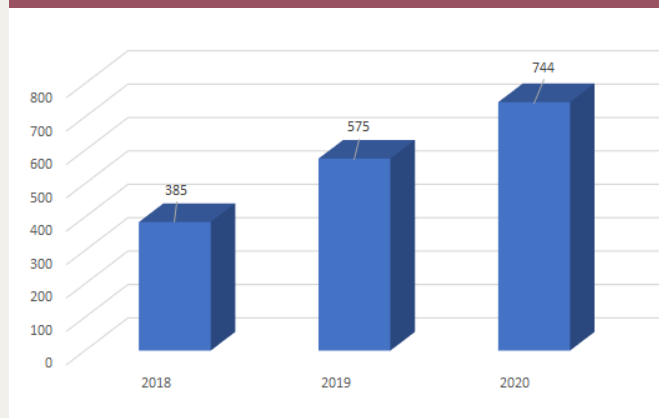

Το συνολικό ποσό που παραχωρήθηκε το 2020 στο πλαίσιο του Σχεδίου Κοινωνικής Υποστήριξης Ατόμων με ιστορικό εξάρτησης ανέρχεται στα 41,149 ευρώ. Το ποσό αυτό κατανεμήθηκε ως εξής: Κουπόνια 7,000 ευρώ, Οδοιπορικά 5,925 ευρώ, μαθήματα οδήγησης 2,652 ευρώ, Επαγγελματική κατάρτιση 1,040 ευρώ, ενοίκια 700 ευρώ, ηλεκτρικές συσκευές 13,685 ευρώ και έπιπλα 10,147 ευρώ.

3.7. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΑΡΚΟΤΕΣΤ

Όπως απεικονίζεται πιο κάτω, κατά το έτος 2020, διενεργήθηκαν 1012 έλεγχοι. Μεταξύ αυτών 744 δείγματα ήταν θετικά σε μια ή περισσότερες παράνομες ουσίες.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΟΔΗΓΗΣΗ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΗΡΕΙΑ ΟΥΣΙΩΝ

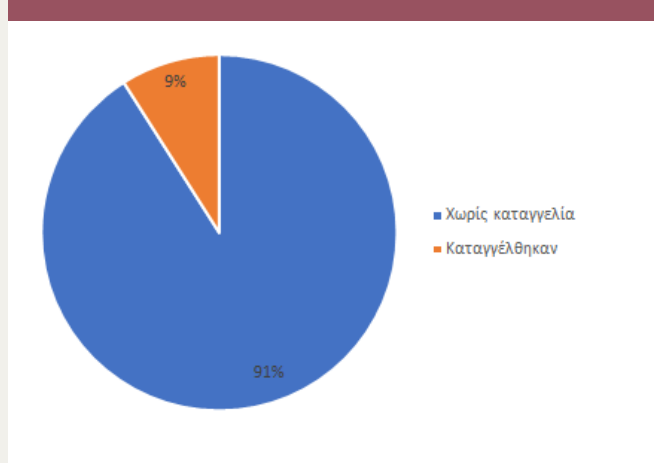

Περισσότερα βλέπε σελ. 68

3.8. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΑΛΚΟΤΕΣΤ

Από το σύνολο των 43.376 ελέγχων αλκοτεστ που έγιναν κατά το 2020, 3911 οδηγοί (δηλαδή το 9%) καταγγέλθηκαν για οδήγηση υπό την επήρεια αλκοόλ.

ΟΔΗΓΗΣΗ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΗΡΕΙΑ ΑΛΚΟΟΛ

Περισσότερα βλέπε σελ. 68

3.9. ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ «ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΛΥΜΑΤΩΝ»

Σκοπός της έρευνας είναι η παρακολούθηση των τάσεων κατανάλωσης εξαρτησιογόνων ουσιών σε πραγματικό χρόνο και σε πληθυσμιακό επίπεδο. Μέσω δειγματοληψιών και χημικών αναλύσεων αστικών λυμάτων, υπολογίζεται για επιλεγμένες περιόδους η ποσότητα των εξαρτησιογόνων ουσιών που καταναλώνεται σε όλες τις επαρχίες της Κύπρου, από τις μετρήσεις των συγκεντρώσεων των ουσιών αυτών, ή και των μεταβολιτών τους, καθώς αυτές εκκρίνονται μερικώς από τον ανθρώπινο οργανισμό μετά την κατανάλωση.

Η Έρευνα Ανάλυσης Αστικών Λυμάτων αποτελεί ένα έμμεσο δείκτη προγράμματος εργασίας του Ευρωπαϊκού Κέντρου Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας. Σε αντίθεση με επιδημιολογικές έρευνες γενικού πληθυσμού, η έρευνα ανάλυσης αστικών λυμάτων δεν επηρεάζεται από ανθρώπινους και κοινωνικούς παράγοντες, που μειώνουν την αξιοπιστία των επιδημιολογικών ερευνών, όπως η ανάγκη κοινωνικής αποδοχής, στάσεις και αντιλήψεις των συμμετεχόντων κλπ. Αντί αυτού, η έρευνα ανάλυσης αστικών λυμάτων μετρά σε πραγματικό χρόνο και σε πληθυσμιακό επίπεδο τις ακριβείς ποσότητες εξαρτησιογόνων ουσιών που καταναλώνονται σε κάθε περιοχή. Η μέτρηση γίνεται για μια συνεχόμενη εβδομάδα και με αυτό τον τρόπο μπορεί να μας παρέχει πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τα διάφορα επίπεδα κατανάλωσης σε διαφορετικές ημέρες την εβδομάδα, κατά τη διάρκεια του Σαββατοκύριακου κλπ. Παρόλο που η έρευνα αυτή δεν μπορεί να μας παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη συχνότητα χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών, το προφίλ των χρηστών κλπ., μας παρέχει άλλες χρήσιμες πληροφορίες που δεν είναι σε θέση να μας παρέχουν άλλες πηγές πληροφοριών.

Για το έτος 2020, λόγω της υγειονομικής κρίσης, το ΔΣ της ΑΑΕΚ αποφάσισε όπως προχωρήσει σε δύο επαναλαμβανόμενες μετρήσεις εκτίμησης των συγκεντρώσεων των ναρκωτικών ουσιών στα αστικά λύματα. Η πρώτη περίοδος της συγκριτικής μελέτης συνέπεσε με την περίοδο όπου η Κύπρος βρισκόταν σε υποχρεωτική καραντίνα με σκοπό τον περιορισμό της πανδημίας Covid-19 (Απρίλιος 2020), όπου την ίδια περίοδο, όλες οι Ευρωπαϊκές χώρες λάμβαναν δείγματα από τα αστικά λύματα των πόλεων τους.

Η δεύτερη περίοδος της συγκριτικής μελέτης, έγινε

μετά την άρση της υποχρεωτικής καραντίνας αλλά και των περισσότερων μέτρων, κατά την καλοκαιρινή περίοδο (14-20 Ιουλίου 2020), όπου άνοιξαν και τα σύνορα της χώρας για αρκετούς προορισμούς.

Τα αποτελέσματα της έρευνας μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

BENZOΪΛΕΚΓΟΝΙΝΗ (ΒΙΟΔΕΙΚΤΗΣ ΚΟΚΑΪΝΗΣ)

- 1η μέτρηση: Η χρήση Κοκαΐνης κατά τη διάρκεια του Lockdown ήταν σε πολύ χαμηλά επίπεδα.
- 2η μέτρηση: Μετά το Lockdown, αυξήθηκε σημαντικά στη Λευκωσία και Αγία Νάπα.
- Σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια παρουσιάστηκε σημαντική αύξηση στη Λευκωσία.

Μετά το Lockdown, αυξήθηκε στη Λευκωσία και Αγία Νάπα, κυρίως κατά το Σαββατοκύριακο.

ΜΕΘΑΜΦΕΤΑΜΙΝΗ

- 1η μέτρηση: Οι συγκεντρώσεις μεθαμφεταμίνης κατά τη διάρκεια του Lockdown ήταν πολύ υψηλές στην Πάφο, ακολουθούμενη από τη Λάρνακα και Αγία Νάπα.
- 2η μέτρηση: Μετά το Lockdown, μειώθηκε η συγκέντρωση μεθαμφεταμίνης σε όλες τις πόλεις.
- Σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια: Παρουσιάστηκε μείωση της μεθαμφεταμίνης σε κάποιες πόλεις.

Κατά τη διάρκεια του Lockdown, η μεθαμφεταμίνη παρουσιαζόταν υψηλή στην Πάφο σε καθημερινή βάση, με ελαφριά μείωση κατά το Σαββατοκύριακο, ενώ στην Αγία Νάπα παρουσιάστηκαν συγκεντρώσεις μόνο το Σαββατοκύριακο

Τα προηγούμενα έτη

- Οι πιο υψηλές συγκεντρώσεις μεθαμφεταμίνης αναφέρθηκαν το 2018 στην Αγία Νάπα και το 2020 στην Πάφο.
- Η Πάφος, ανέκαθεν παρουσίαζε πολύ υψηλές συγκεντρώσεις μεθαμφεταμίνης.
- Σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια, μείωση στις συγκεντρώσεις παρουσίασε η πόλη της Λεμεσού και η Αγία Νάπα.

ΕΚΣΤΑΣΙ (MDMA)

- 1η μέτρηση: Η χρήση Έκστασι κατά τη διάρκεια του Lockdown ήταν πολύ χαμηλή σε όλες τις πόλεις.
- 2η μέτρηση: Μετά το Lockdown, αυξήθηκε η συγκεντρώση του Έκστασι σε Λευκωσία και Αγία Νάπα.
- Σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια: Παρουσιάστηκε αύξηση κατά το 2020.

Μετά το Lockdown, παρουσιάστηκε αύξηση των συγκεντρώσεων κυρίως σε Λευκωσία (Παρασκευή) και Αγία Νάπα (Σάββατο).

Τα προηγούμενα έτη

- Οι πιο υψηλές συγκεντρώσεις Έκστασι βρέθηκαν κατά το 2020, μετά το lockdown.

KANNABH

- 1η μέτρηση: Οι συγκεντρώσεις κάνναβης κατά τη διάρκεια του Lockdown ήταν πολύ μικρές και επομένως δεν μπορούσαν να εμφανίσουν τιμές.
- 2η μέτρηση: Μετά το Lockdown η συγκεντρώση της κάνναβης αυξήθηκε κυρίως σε Λευκωσία και Αγία Νάπα.
- Σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια: Παρουσιάστηκε μείωση των συγκεντρώσεων κάνναβης.

Μετά το Lockdown, παρουσιάστηκε αύξηση των συγκεντρώσεων κυρίως σε Λευκωσία και Αγία Νάπα (Σάββατο).

Τα προηγούμενα έτη

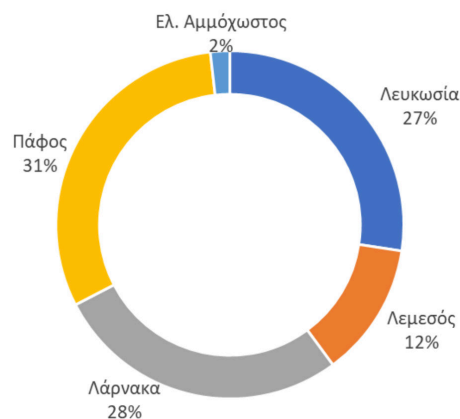
- Σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια, παρουσιάστηκε μείωση των συγκεντρώσεων κάνναβης σε όλες τις πόλεις με εξαίρεση τη Λευκωσία.
- Κατά τα προηγούμενα χρόνια, τις πιο υψηλές συγκεντρώσεις παρουσίαζαν η Αγία Νάπα και η Λάρνακα και ακολουθούσαν η Λεμεσός και η Πάφος.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα της έρευνας, ακολουθήστε το σύνδεσμο.

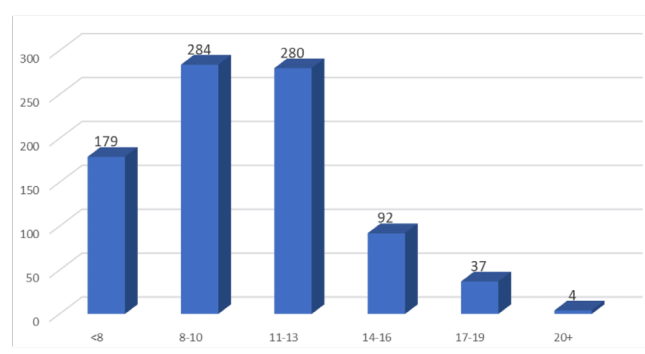
3.10. ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΕΠΙΧΟΡΗΓΕΙ Η ΑΑΕΚ

Σε συνέχεια εφαρμογής ερωτηματολογίου που δημιουργήθηκε για σκοπούς παρακολούθησης της εφαρμογής των προγραμμάτων πρόληψης που επιχορηγούνται από την ΑΑΕΚ και καταγραφής των σχετικών πληροφοριών, πιο κάτω παρουσιάζονται τα κύρια αποτελέσματα για το έτος 2020. Ο συνολικός αριθμός παιδιών που εξυπηρετήθηκαν είναι 876

ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2020 ΑΝΑ ΕΠΑΡΧΙΑ

ΟΔΗΓΗΣΗ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΗΡΡΕΙΑ ΑΛΚΟΟΛ

3.11. ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ

Η ΑΑΕΚ κατά το έτος 2020 προχώρησε στη διεξαγωγή της τρίτης έρευνας κοινωνικού κόστους (η οποία ολοκληρώθηκε το έτος 2020 και αφορά στο έτος 2018) η οποία αποσκοπεί στην εκτίμηση του κόστους που επιφέρει η χρήση παράνομων εξαρτησιογόνων ουσιών στην κοινωνία. Συγκεκριμένα, η έρευνα αποσκοπεί στην εκτίμηση του κόστους της θεραπείας και

πρόληψης, τις δαπάνες επιβολής του νόμου, την απώλεια εισοδήματος και τη μείωση της παραγωγικότητας που σχετίζεται με τη χρήση παράνομων ουσιών εξάρτησης.

Τα αποτελέσματα έχουν δείξει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό, το οποίο ανέρχεται στο 77,5% δαπανώνται στον τομέα της επιβολής του νόμου και ένα πολύ μικρό ποσοστό (1,4%) δαπανώνται στον τομέα της πρόληψης και της έρευνας, όπως απεικονίζεται πιο κάτω.

3.12. ΑΠΟ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΑΝΟΙΧΤΗΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ 1402

Η τηλεφωνική γραμμή ενημέρωσης και συμβουλευτικής 1402 τέθηκε σε λειτουργία τον Οκτώβριο του 2018. Κατά το έτος 2020 η ανοιχτή τηλεφωνική γραμμή 1402 δέχθηκε 206 τηλεφωνήματα, 97 κλήσεις από άνδρες, 107 κλήσεις από γυναίκες και 2 από άγνωστο πρόσωπο (με βάση τα συμπληρωμένα έντυπα που

αποστάλθηκαν στην ΑΑΕΚ).

Όπως απεικονίζεται πιο κάτω, οι κύριοι λόγοι κλήσης αφορούσαν σε θέματα χρήσης παράνομων ουσιών, χρήσης αλκοόλ, πληροφορίες σχετικά με τις εξαρτησιογόνες ουσίες γενικά και την παθολογική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια.

Αξίζει να σημειωθεί ότι για τα 141 τηλεφωνήματα από τα 206, ποσοστό δηλαδή του 68,9%, έγιναν παραπομπές σε θεραπευτικά προγράμματα για αντιμετώπιση της εξάρτησης από παράνομες ουσίες.

ΑΙΤΗΜΑ ΓΙΑ		
		Συχνότητα
Valid	Παράνομες Ουσίες	141
	Αλκοόλ	36
	Παθολογική Ενασχόληση με τυχερά παιχνίδια	10
	Άλλες νόμιμες ουσίες	2
	Κάπνισμα	4
	Γενικά: Εξαρτησιογόνες Ουσίες	13
	Total	206

*Σημειώνεται πως μια κλήση δύναται να αφορά περισσότερο από ένα λόγο κλήσης

3.13. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΣΕ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΝΟΜΟ ΠΕΡΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ Η ΟΥΣΙΟΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ

Σε περίπτωση που χρήστης ή ουσιοεξαρτημένος κατηγορείται ενώπιον Δικαστηρίου για οποιοδήποτε αδίκημα, με εξαίρεση αδίκημα που συνιστά κακούργημα και το αδίκημα της κατοχής με σκοπό την προμήθεια, το Δικαστήριο δύναται να εκδώσει διάταγμα θεραπείας με το οποίο να εξουσιοδοτεί την παραπομπή του σε Κέντρο Θεραπείας.

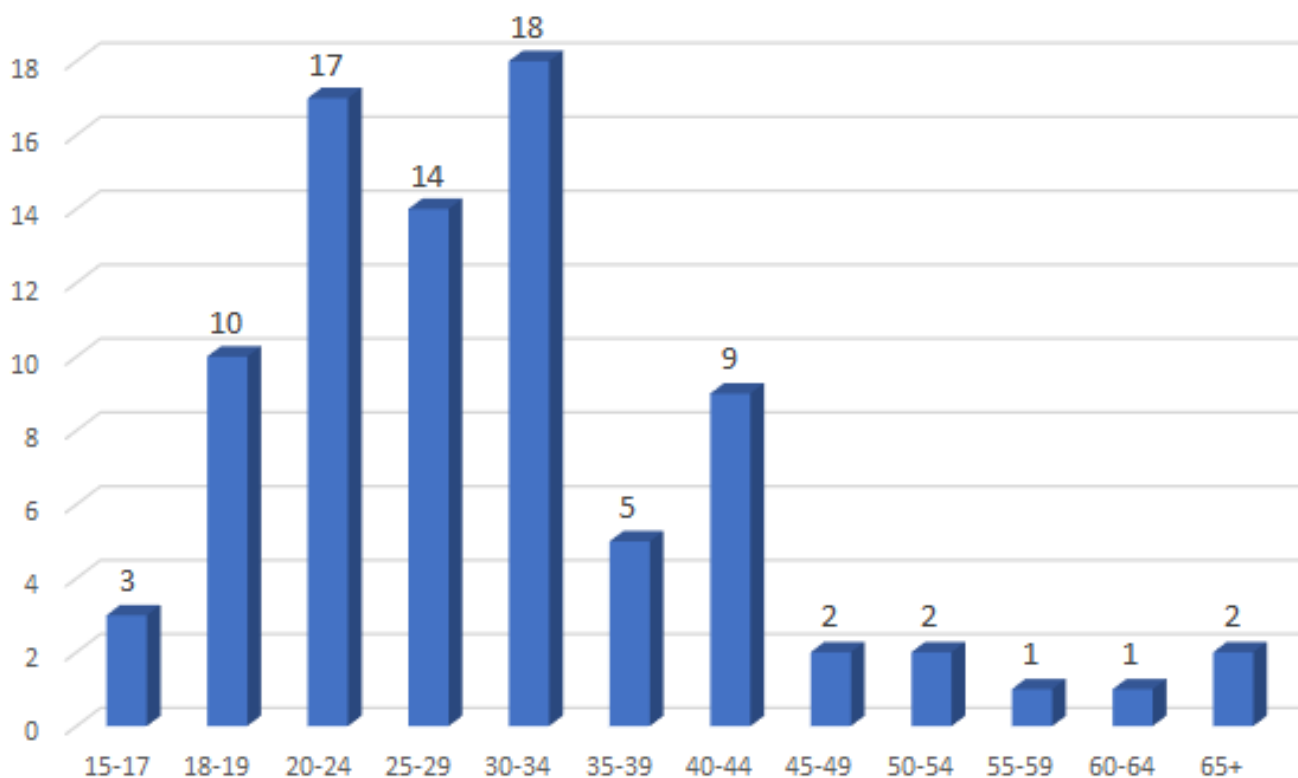
Με βάση τον πιο πάνω Νόμο ιδρύεται Συμβουλευτική Επιτροπή για να προσφέρει γνώμάτευση προς το Δικαστήριο σχετικά με την παραπομπή ή όχι σε θεραπεία. Η ΑΑΕΚ εκπροσωπείται στην σύνθεση της Συμβουλευτικής Επιτροπής και παρέχει κτιριακή και γραμματειακή

υποστήριξη προς την υλοποίηση του έργου της.

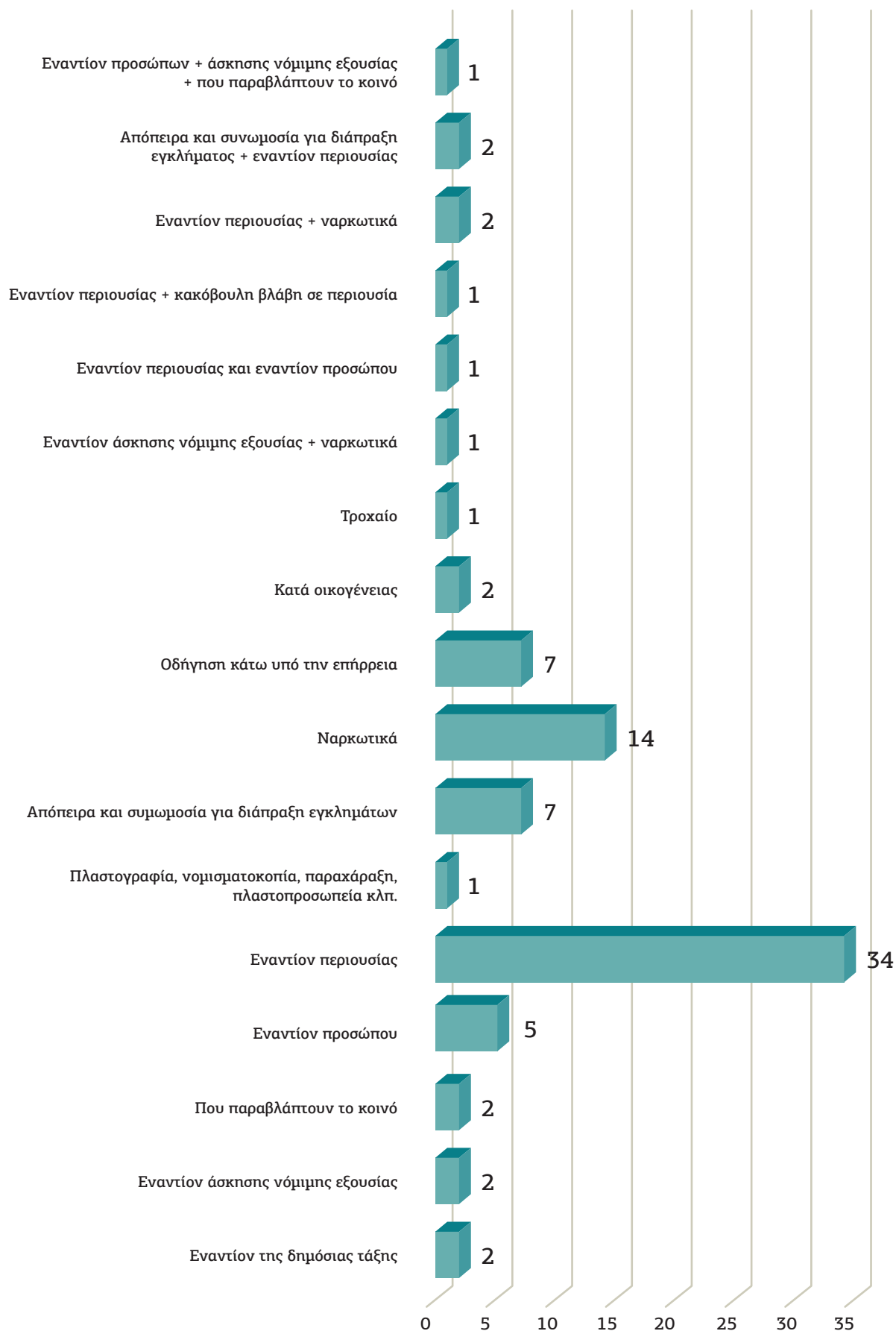
Η Συμβουλευτική Επιτροπή κατά την περίοδο 2018-20 εξέτασε 85 αιτήματα. Όπως φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα, οι αιτητές ήταν από 15 μέχρι και 64 ετών. Δεκαοκτώ από τα αιτήματα που αξιολογήθηκαν ανήκαν στην ηλικιακή ομάδα 20-24 και δεκαεπτά στην ομάδα των 20-24 ετών. Συνολικά για το 2020, η Συμβουλευτική Επιτροπή εξέτασε 34 αιτήματα.

Οι περισσότεροι αιτητές βρίσκονταν ενώπιων των Επαρχιακών Δικαστηρίων για αδικήματα εναντίον περιουσίας ή αδικήματα που σχετίζονταν με κατοχή και χρήση ελεγχόμενων ουσιών. Ενδεικτικά, 34 άτομα κατηγορούνταν για αδικήματα εναντίον περιουσίας όπως για παράδειγμα διαρρήξεις και κλοπές και δεκατέσσερα (14) άτομα για αδικήματα που σχετίζονται με ναρκωτικά όπως κατοχή ή οδήγηση υπό την επήρεια ναρκωτικών.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΤΥΠΟ ΑΔΙΚΗΜΑΤΟΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ 2021- 2028

Η Εθνική Στρατηγική (Ε.Σ.) για την Αντιμετώπιση της Εξάρτησης από Παράνομες Ουσίες και την Επιβλαβή Χρήση Αλκοόλ 2013 - 2020, με τη συμπλήρωση των δύο Σχεδίων Δράσης για την παθολογική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια και για το κάπνισμα που εκπονήθηκαν το 2018, συνιστούσε το βασικό κείμενο πολιτικής για τις εξαρτήσεις και κατευθύνει τις δράσεις και τις πρωτοβουλίες της Κυπριακής Πολιτείας μέχρι το τέλος του 2020. Εντός του 2020, η ΑΑΕΚ προχώρησε σε εξωτερική αξιολόγηση της Εθνικής Στρατηγικής για Αντιμετώπιση της Εξάρτησης από Παράνομες Ουσίες και την Επιβλαβή Χρήση Αλκοόλ 2013- 2020 και στη συνέχεια ετοίμασε το προσχέδιο της νέας Εθνικής Στρατηγικής για Αντιμετώπιση των Εξαρτήσεων 2021- 2028 και του πρώτου Σχεδίου Δράσης 2021- 2024, τα οποία αποτέλεσαν τη βάση για μια έντονη και δημιουργική δημόσια διαβούλευση.

Η Εθνική Στρατηγική για την Αντιμετώπιση των Εξαρτήσεων 2021-2028 εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στη συνεδρία του ημερομηνίας 13/01/2021.

Εξωτερική Αξιολόγηση της Εθνικής Στρατηγικής 2013- 2020

Σε συνέχεια δημόσιου διαγωνισμού, η Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου ανέθεσε στο Trimbos Institute- Netherlands Institute of Mental Health and Addiction την εξωτερική αξιολόγηση της Εθνικής Στρατηγικής 2013- 2020. Λόγω της κατάστασης

της πανδημίας COVID- 19 και των περιοριστικών μέτρων η αξιολόγηση διεξήχθη εξ' αποστάσεως, διαδικτυακά. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης έχουν ληφθεί υπόψη στη διαμόρφωση της νέας Στρατηγικής για Αντιμετώπιση των Εξαρτήσεων 2021- 2028 και του Σχεδίου Δράσης 2021- 2024. Για να δείτε την έκθεση της αξιολόγησης, πατήστε το σύνδεσμο: <https://www.naac.org.cy/uploads/docs/cabd794df4.pdf>.

Δημόσια Διαβούλευση για διαμόρφωση της Εθνικής Στρατηγικής για Αντιμετώπιση των Εξαρτήσεων 2021-2028

Εντός του έτους 2020 η Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου έχει προβεί στις κατάλληλες διαδικασίες για τη διαμόρφωση, μαζί με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, της νέας ενιαίας Στρατηγικής που εμπερικλείει την αντιμετώπιση της εξάρτησης από νόμιμες και παράνομες ουσίες και την παθολογική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια και καλύπτει τα έτη 2021- 2028 καθώς και το Σχέδιο Δράσης που θα αφορά στην πρώτη τετραετία 2021- 2024. Σε αυτό το πλαίσιο έχει προβεί σε δημόσια διαβούλευση και σε κατ' ιδίαν συναντήσεις με διάφορα Υπουργεία, Υπηρεσίες και φορείς. Για διάστημα πέραν των τεσσάρων μηνών, στη δημόσια διαβούλευση συμμετείχαν πέραν των 40 θεσμών και φορέων, Υπουργείων, Υπηρεσιών, Επιτροπών, Κομμάτων, Οργανώσεων Νεολαίας, αλλά και ομάδες πολιτών. Τα σχόλια που λήφθηκαν κατά τη δημόσια διαβούλευση, κατά πλειοψηφία κατόπιν αρμόδιας μελέτης, έχουν ενσωματωθεί και συμπεριληφθεί στα προσχέδια.

Πιο κάτω μπορείτε να δείτε στιγμιότυπα από συναντήσεις στα πλαίσια της δημόσιας διαβούλευσης για την Εθνική Στρατηγική για Αντιμετώπιση των Εξαρτήσεων 2021-2028:

Συνάντηση με Γ.Γ. του ΑΚΕΛ, Άντρο Κυπριανού

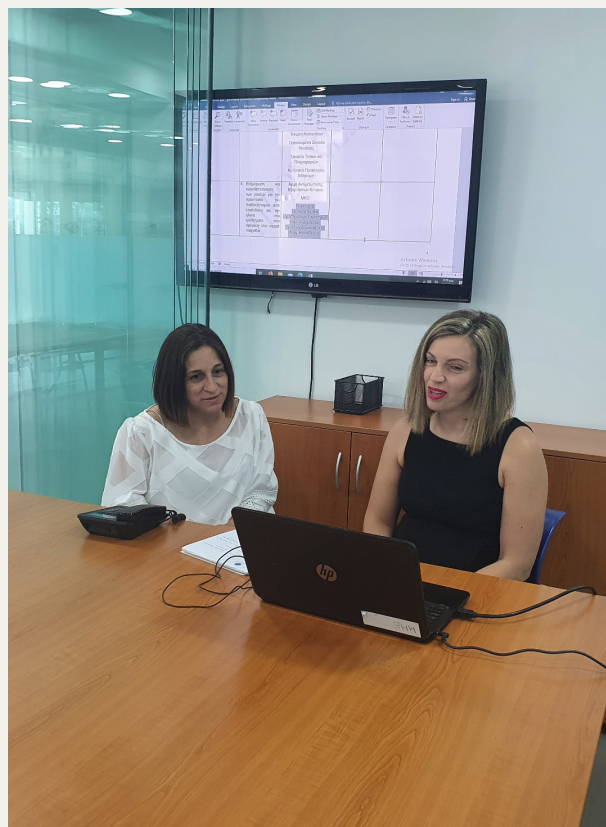
Συνάντηση με Πρόεδρο του ΔΗΚΟ, Νικόλα Παπαδόπουλο

Συνάντηση με Πρόεδρο της ΕΔΕΚ, Μαρίνο Σιζόπουλο

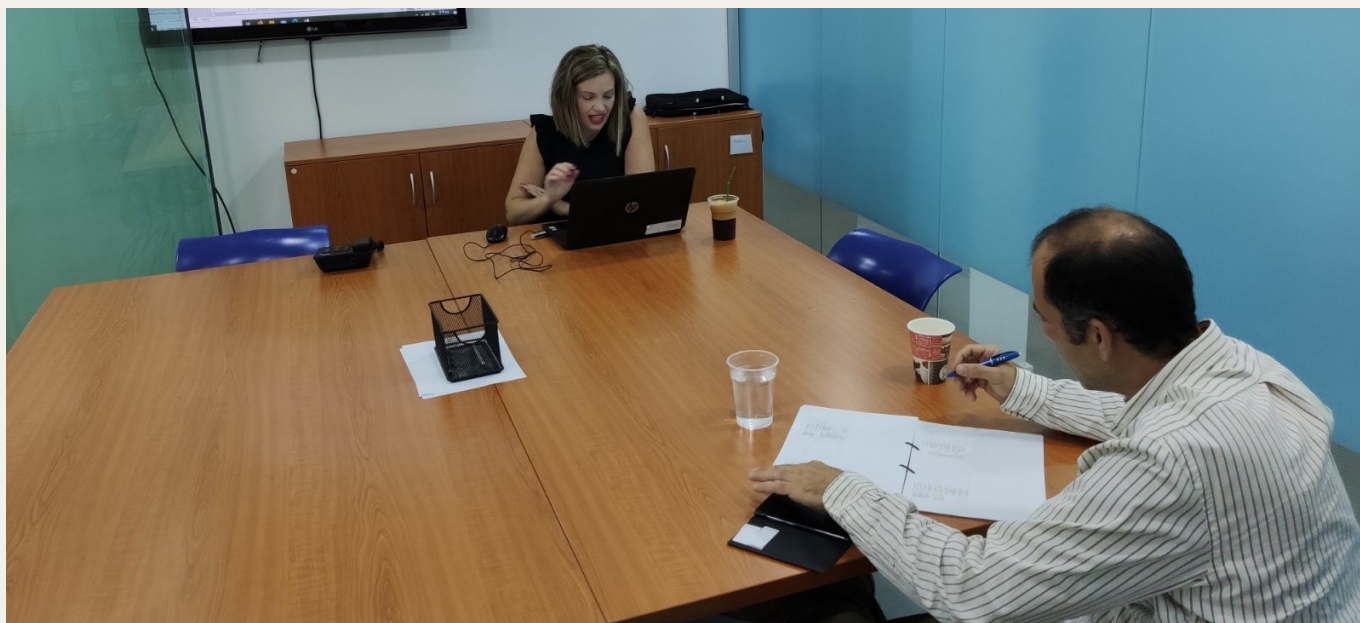
Συνάντηση με τη Βουλευτή του ΔΗΣΥ, Ξένια Κωνσταντίνου

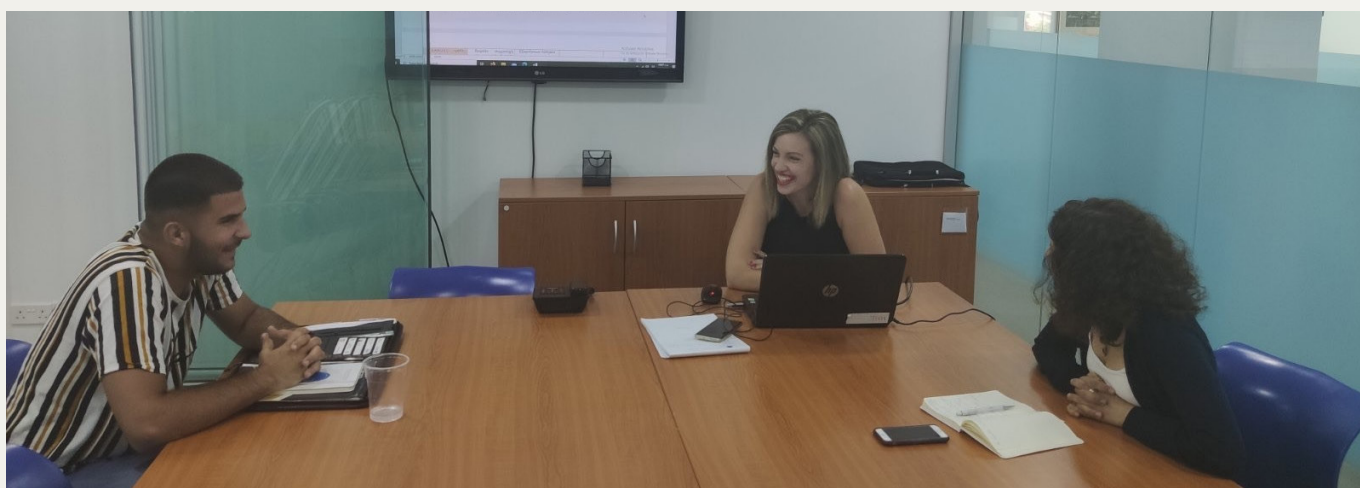
Συνάντηση με Εκπρόσωπο της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων

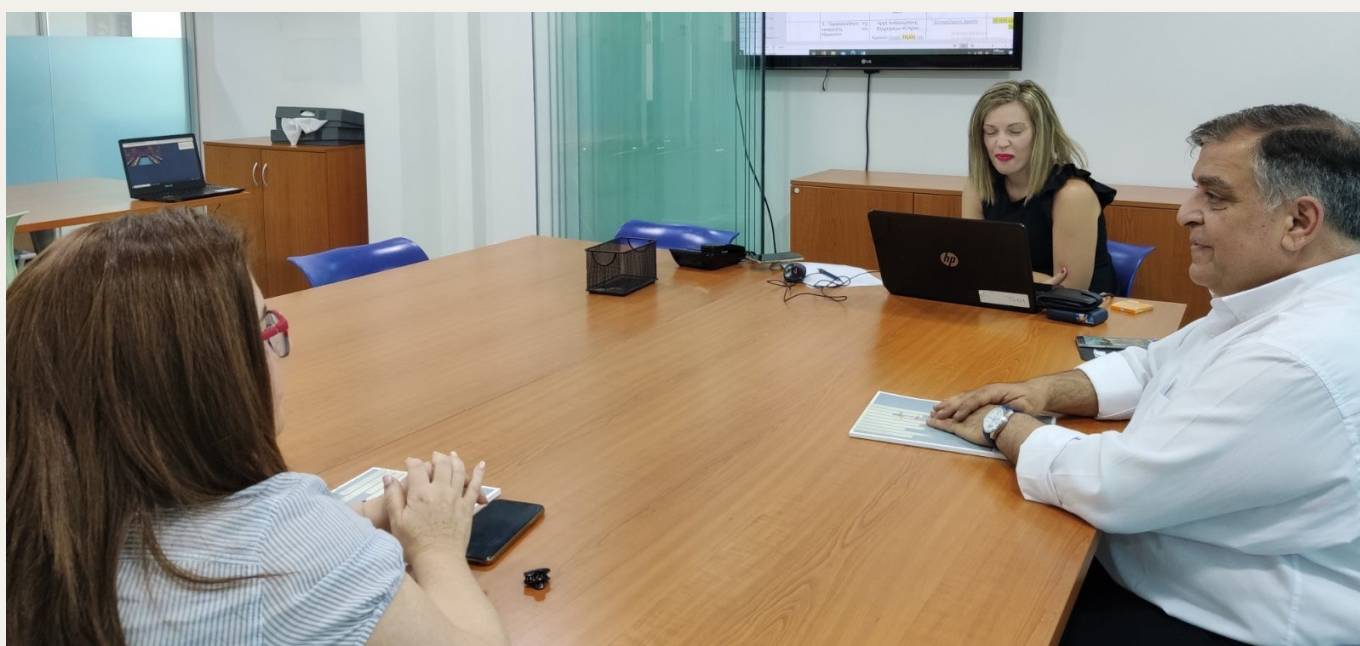
Συνάντηση με Υπουργείο Δικαιοσύνης / Υπηρεσίες για θέματα καταστολής

Συνάντηση με Νοσηλευτικές Υπηρεσίες

Συνάντηση με Πρόεδρο ΠΣΕΜ

Συνάντηση με εκπροσώπους Γενικού Κρατικού Χημείου και ΥΚΑΝ

Εθνική Στρατηγική για Αντιμετώπιση των Εξαρτήσεων 2021-2028

Η Εθνική Στρατηγική αποτελεί το βασικό κείμενο πολιτικής για τις εξαρτήσεις και συντονίζει τις δράσεις και τις πρωτοβουλίες της Κυπριακής Πολιτείας, θέτοντας τις κατευθύνσεις πολιτικής και συντονίζοντας την υλοποίηση σε τοπικό αλλά και διεθνές επίπεδο, των προσπαθειών και πρωτοβουλιών για την αντιμετώπιση της χρήσης και εξάρτησης από νόμιμες και παράνομες ουσίες, καθώς και την παθολογική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια.

Η προσέγγιση της Εθνικής Στρατηγικής για Αντιμετώπιση των Εξαρτήσεων είναι ανθρωποκεντρική, ολιστική, ισορροπημένη και επιστημονικά τεκμηριωμένη ως προς την αντιμετώπιση του φαινομένου. Στην Εθνική Στρατηγική η εξάρτηση είναι θέμα που αφορά πρωτίστως τη δημόσια υγεία.

Απώτεροι στόχοι της Εθνικής Στρατηγικής είναι:

- Η προστασία των παιδιών και των νέων από τη χρήση, τις καταχρήσεις και κάθε μορφής εξαρτήσεις ώστε να μπορούν να φτάσουν στο μέγιστο των δυνατοτήτων τους.
- Η πρόσβαση όλων όσων χρειάζονται βοήθεια, είτε αφορά χρήστες, είτε αφορά τα άτομα της οικογένειάς τους, τα οποία επηρεάζονται άμεσα, σε θεραπευτικές και άλλες υποστηρικτικές υπηρεσίες. Στόχος είναι να διασφαλίζεται ένας πλουραλισμός θεραπευτικών επιλογών, που να μπορεί να καλύψει όλες τις ανάγκες και να παρέχεται ποιοτικά, στο καλύτερο δυνατό επίπεδο.
- Η μείωση των θανάτων που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τη χρήση ουσιών και τις εξαρτήσεις.
- Ο περιορισμός, και εάν είναι δυνατόν, η εξαφάνιση του στίγματος από τα άτομα με ιστορικό εξάρτησης και τις οικογένειές τους.
- Η προστασία της δημόσιας υγείας και της ευημερίας των πολιτών.
- Η διασφάλιση της προστασίας και της ασφάλειας όλης της κοινωνίας, από το σοβαρό, και ιδιαίτερα το οργανωμένο, έγκλημα που συνδέεται με τις παράνομες ουσίες.

Σκοπός της Στρατηγικής είναι τα παιδιά, οι νέοι/ες μας αλλά και όλοι οι πολίτες της κυπριακής κοινωνίας να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες πρόληψης, θεραπείας, μείωσης της βλάβης, κοινωνικής υποστήριξης, μέσα σε

ένα περιβάλλον προστασίας από κάθε είδους εξάρτησης.

Στόχος μας είναι η ανάπτυξη δράσεων ώστε τα παιδιά και οι νέοι/ες να υιοθετήσουν υγιή τρόπο ζωής, να τους παρέχονται ευκαιρίες ενδυνάμωσης των δεξιοτήτων τους, να ενισχυθεί η προσωπικότητά τους και να τους δοθούν εκείνα τα εφόδια για υιοθέτηση μιας ποιοτικής και παραγωγικής ζωής, μακριά από εξαρτήσεις. Παράλληλα, τα άτομα που χρειάζονται στήριξη και θεραπεία για θέματα εξαρτήσεων, να αντιμετωπίζονται μέσα στη σφαίρα της δημόσιας υγείας, χωρίς να στιγματίζονται.

Για την επιτυχημένη εφαρμογή της Στρατηγικής και την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων, απαιτείται η συνέργεια όλων των εμπλεκόμενων φορέων, κρατικών και μη, πολιτικών και πολιτειακών αλλά και του καθενός/ καθεμιάς από εμάς ξεχωριστά μέσα από το ρόλο του γονέα, του φίλου, του επαγγελματία στους τομείς των εξαρτήσεων, της δικαιοσύνης, της υγείας, της εκπαίδευσης. Απαιτείται μία κοινωνική συμμαχία σε όλα τα επίπεδα.

Μπορείτε να δείτε την Εθνική Στρατηγική πατώντας το σύνδεσμο: <https://www.naac.org.cy/uploads/f7770fbe48.pdf>.

Σχέδιο Δράσης 2021-2024

Η υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής θα προκύψει μέσα από την εφαρμογή δύο σχεδίων δράσης: 2021-2024 και 2025- 2028, τα οποία θα αποτελούν δυναμικά έγγραφα και θα αναθέτουν σε φορείς, υπηρεσίες και συνεργάτες την ευθύνη για εφαρμογή των συγκεκριμένων δράσεων του κάθε πυλώνα, υπό την καθοδήγηση και συντονισμό της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου. Τα δύο Σχέδια Δράσης είναι τετραετή, έτσι ώστε να παρέχουν την κατάλληλη ευελιξία, που είναι απαραίτητη για σκοπούς αναπροσαρμογής των πολιτικών και μέτρων. Το Σχέδιο Δράσης της β' τετραετίας θα βασιστεί στα αποτελέσματα της αξιολόγησης του πρώτου σχεδίου δράσης. Με το πέρας της χρονικής περιόδου 2021-2027, η Εθνική Στρατηγική θα αξιολογηθεί και τα αποτελέσματά της θα αξιοποιηθούν για τη συγγραφή της επόμενης Στρατηγικής.

Τα Σχέδια Δράσης βασίζονται στις διεθνείς και ευρωπαϊκές κατευθυντήριες γραμμές, στην Κυπριακή πραγματικότητα η οποία αποτυπώνεται στα στοιχεία από την επιστημονική παρακολούθηση του φαινο-

μένου, του Τμήματος Παρακολούθησης της ΑΑΕΚ, στα αποτελέσματα της εξωτερικής αξιολόγησης της Εθνικής Στρατηγικής 2013-2020 και στη δημόσια διαβούλευση στην οποία προέβηκε η ΑΑΕΚ.

Μπορείτε να δείτε το Σχέδιο Δράσης, πατώντας το σύνδεσμο: <https://www.naac.org.cy/uploads/docs/80200a5115.pdf>.

Συνεδρία Εθνικής Επιτροπής

Την 26η Ιουνίου 2020 συνεδρίασε η Εθνική Επιτροπή για τα Ναρκωτικά, στην οποία λήφθηκαν

σημαντικές πολιτικές αποφάσεις για τα θέματα των εξαρτήσεων.

Η συνεδρία πραγματοποιήθηκε στην παρουσία της ΑΑΕΚ ενώ της Επιτροπής προέδρευσε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και απαρτιζόταν από τους Υπουργούς Υγείας, Εσωτερικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας, Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Άμυνας και Οικονομικών.

Στον Πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται οι προτεινόμενες δράσεις που προωθήθηκαν και εγκρίθηκαν από την Εθνική επιτροπή..

A/A	Ενέργεια	Αρμόδια Αρχή/ Φορέας	Προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα	Υπολογιζόμενο Κόστος	Απόφαση
1.	Ενίσχυση της ΑΑΕΚ	Υπουργείο Οικονομικών Υπουργείο Υγείας	Συνεχής	Επισυνάπτεται ο προϋπολογισμός της ΑΑΕΚ διαχρονικά	Εγκρίθηκε
2.	Συμπερίληψη μεθαδόνης και διαμορφίνης στις θεραπευτικές και φαρμακευτικές επιλογές σε σχέση με τη θεραπεία υποκατάστασης σε συγκεκριμένες περιπτώσεις	Υπουργείο Οικονομικών Υπουργείο Υγείας	Άμεσα	€ 210,000 για πιλοτική εφαρμογή σε μία δομή υποκατάστασης (ΣΩΣΙΒΙΟ Λεμεσού)	Εγκρίθηκε
5.	Συμπερίληψη στους προϋπολογισμούς όλων των Υπουρ- γείων ειδικού κεφα- λαίου για δραστηρι- ότητα ενάντια στις εξαρτήσεις	Υπουργείο Οικονομικών	Οκτώβριος 2020	Μηδενικό κόστος. Αφορά ανακατανομή κονδυλίων εντός των Υπουργείων.	Εγκρίθηκε -Τα υπουργεία που έχουν δράσεις και φαίνονται στον προϋπολογισμό τους πχ Υπουργείο Παιδείας, Υγείας, Δικαιοσύνης
6.	Διασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για το κάπνισμα «24(I)/2017 περί προστασίας της υγείας (έλεγχος) Νόμος του 2017»	Υπουργείο Υγείας	Άμεσα	Μηδενικό κόστος. Αναμένονται έσοδα για το κράτος με την εφαρμογή της νομοθεσίας	Εγκρίθηκε -Μέσα στα πλαίσια της πολιτικής που χαράσσεται θα εί- ναι η περαιτέρω μελέτη του νόμου, ποιες υπη- ρεσίες ελέγχου για να υπάρχει έλεγχος , ποιοι εξουσιοδοτούνται να ελέγχουν και τις ποινές που επιβάλλονται στους παραβάτες, πελάτες και ιδιοκτήτες.

A/A	Ενέργεια	Αρμόδια Αρχή/ Φορέας	Προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα	Υπολογιζόμενο Κόστος	Απόφαση
7.	Δημιουργία εξειδικευμένου Προγράμματος Θεραπείας Γυναικών	Υπουργείο Υγείας	2020-2021	€500,000 (once off) €150.000 (ετήσια λειτουργικά) Υπάρχει διαθέσιμη γη (Δωρεά)	Εξασφάλιση δωρεάς γης προς την Αρχή - Θα ετοιμαστεί ολοκληρωμένη πρόταση προς το Υπουργείο Υγείας
8.	Πλήρης ένταξη των ΤΑΕΠ στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Euro-DEN (European Drug Emergencies Network)	ΑΑΕΚ Υπουργείο Υγείας	Ιανουάριος 2021	Μηδενικό κόστος	Εγκρίθηκε Υπάρχει πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος στο ΤΑΕΠ Λευκωσίας και αξιολογείται για να γίνει επέκτασή του.
9.	Αναβάθμιση κτιριακών εγκαταστάσεων κρατικών υπηρεσιών (ΘΕΜΕΑ – ΑΝΩΣΗ)	Υπουργείο Υγείας	Άμεσα	Μηδενικό κόστος. Υπάρχει εγκεκριμένος προϋπολογισμός. Χρειάζεται να διασφαλιστεί έγκαιρη υλοποίηση.	Θα γίνει προκήρυξη τον Νοέμβριο για νέο κτίριο του ΘΕΜΕΑ, μαζί με τις δύο νέες πτέρυγες του Ψυχιατρείου, άρα θα κτιστεί και νέο κτίριο. Είναι σε εξέλιξη και υπήρξε συνάντηση μεταξύ Υπουργείου Υγείας και Υπουργείου Μεταφορών
10.	Αφαίρεση της ναλοξόνης από τη λίστα με τα συνταγογραφούμενα φάρμακα για να χορηγείται 'over the counter' για ευκολότερη πρόσβαση και μείωση των θανάτων που συνδέονται με τη χρήση οπιοειδών	Υπουργείο Υγείας	Άμεσα	Μηδενικό κόστος	Επικοινωνία μεταξύ ΥΥ και ΟΑΥ όπως συνταγογραφείται από τους προσωπικούς γιατρούς ή τους ειδικούς γιατρούς εφόσον έχει αποδεδειγμένα αυτό το πρόβλημα ο ασθενής.
11.	Πρόσβαση των ατόμων που κάνουν χρήση ουσιών και έχουν διαγνωσθεί θετικά για Ηπατίτιδα Γ στη νέα θεραπεία με άμεσα δρώντα αντίικά σκευάσματα (DAA)	Υπουργείο Υγείας	Άμεσα	Η εκτίμηση για τα άτομα με Ηπατίτιδα Γ ανάμεσα στους ενδοφλέβιους χρήστες κυμαίνεται από 390-490. Το κόστος για θεραπεία με άμεσα δρώντα εξαρτάται από τις αποφάσεις του Υπουργείου Υγείας.	Πραγματοποιείται η διαδικασία με το γενικό λογιστήριο, προχωρούν για να υπογραφούν οι συμβάσεις με τις δύο εταιρείες που προμηθεύουν τα φάρμακα και θα ενταχθούν και οι δικαιούχοι που είναι χρήστες και έχουν ηπατίτιδα Γ
12.	Ενίσχυση των θεραπευτικών δομών των ΥΨΥ (κοινωνικοί λειτουργοί και άλλες ειδικότητες).	Υπουργείο Υγείας Υπουργείο Εργασίας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Άμεσα	Μηδενικό κόστος/ αποσπάσεις από ΥΚΕ	Πιθανή αγορά υπηρεσιών (77000-132000 ευρώ) . Θα αξιολογηθεί από το Υπουργείο Υγείας για ένταξη στους προϋπολογισμούς.

A/A	Ενέργεια	Αρμόδια Αρχή/ Φορέας	Προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα	Υπολογιζόμενο Κόστος	Απόφαση
13.	Βελτίωση συνθηκών θεραπευτικών προγραμμάτων και δημιουργία ολοκληρωμένου προγράμματος τύπου θεραπευτικής κοινότητας εντός του Τμήματος Φυλακών.	Υπουργείο Υγείας Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης	Ιούνιος 2021	€450,000 (εφόσον αξιοποιηθεί το Πρόγραμμα Συμβουλευτικής Δανάν). Εάν όχι €600,000	Το πρόγραμμα θα ξε- κινήσει τον Ιούνιο του 2021 αφού ληφθούν υπόψη το λειτουργικό κόστος, οι εμπειρίες από άλλες μονάδες που λει- τουργούν στην Ελλάδα. Η ΑΑΕΚ προθυμοποιή- θηκε όπως μεσολαβήσει για το στήσιμο του προ- γράμματος όσον αφορά την εκπαίδευση των ατόμων στις φυλακές.
14.	Δημιουργία DRUG FREE ζωνών γύρω από τα Σχολεία	Υπουργείο Υγείας Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης	Σεπτέμβριος 2020	Μηδενικό κόστος. Αύξηση εσόδων για το κράτος μέσω της εφαρμογής αυστηρότερων ποινών.	Θα αποσταλεί στη νομική υπηρεσία το τροποποιητικό νομοσχέδιο για νομοτεχνικό έλεγχο έτσι ώστε να προχωρήσει.
15.	Εφαρμογή του Πρωτοκόλλου Συνεργασίας για τη διασύνδεση των ατόμων που αποφυλακίζονται και αντιμετωπίζουν ή αντιμετωπίζουν προβλήματα ουσιοεξάρτησης	Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης Υπουργείο Υγείας Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Άμεσα	€50,000	Προκήρυξη , αξιολόγηση, λειτουργία και εποπτεία του προγράμματος από την ΑΑΕΚ. Το ποσό των €50000 θα εξασφαλιστεί από τα Υπουργεία Δικαιοσύνης, Εργασίας και Υγείας.
16.	Δημιουργία εξειδικευμένων δικαστηρίων για θέματα εξαρτήσεων (Drug Courts)	Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως	Ιανουάριος 2021 σε πιλοτική φάση	Μηδενικό κόστος	ΕΓΚΡΙΘΗΚΕ
17.	Ενίσχυση της ΥΚΑΝ με εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό και τεχνικά μέσα	Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης	Άμεσα	€750,000 για ανα- βάθμιση εξοπλι- σμού. Απόσπαση ακόμη 50 αστυ- νομικών (συμπε- ριλαμβανομένων Λογιστών)	Γίνεται επικοινωνία με το τμήμα τελωνείων για αγορά ειδικού εξοπλισμού για τον έλεγχο στις εισόδους.
18.	Χαρτογράφηση της κατάστασης του φαινομένου της χρήσης εξαρτησιο- γόνων ουσιών στο Τμήμα Φυλακών με στόχο την εφαρμογή αποτελεσματικών παρεμβάσεων και πολιτικών	ΑΑΕΚ Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης	Άμεσα	Μηδενικό κόστος	Επικοινωνία του ΥΔΔΤ με τις Φυλακές με στόχο την υλοποίηση. Θα επικοινωνήσει και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας με τη διευθύντρια των φυλακών.

A/A	Ενέργεια	Αρμόδια Αρχή/ Φορέας	Προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα	Υπολογιζόμενο Κόστος	Απόφαση
19.	Εφαρμογή του Πρωτοκόλλου διασύνδεσης ατόμων που εξυπηρετούνται από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας ή/και λαμβάνουν επιδόματα από την Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας και αντιμετωπίζουν προβλήματα ουσιοεξάρτησης με θεραπευτικά προγράμματα.	Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ΑΑΕΚ	Άμεσα	Μηδενικό κόστος	Εγκρίθηκε η υλοποίηση του πρωτοκόλλου
20.	Ενίσχυση των σχολικών μονάδων με ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς	Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας	Άμεσα	€450,000	Εγκρίθηκε . Το Υπουργείο Παιδείας θα δει και το θέμα αγοράς υπηρεσιών για κοινωνικούς λειτουργούς
21.	Επέκταση του θεσμού του Ανοικτού Σχολείου και συνεργασίας του με τα προληπτικά προγράμματα της ΑΑΕΚ.	Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας Υπουργείο Εσωτερικών	Ιανουάριος 2021	Μηδενικό κόστος. Καλύτερη αξιοποίηση υφιστάμενου κονδυλίου	Υλοποιείται
22.	Παραχώρηση ειδικού κονδυλίου στους Δήμους για δράσεις και παρεμβάσεις αντιμετώπισης της εξάρτησης (ενίσχυση προληπτικών προγραμμάτων σε επίπεδο κοινοτήτων)	Υπουργείο Εσωτερικών	Οκτώβριος 2020	€10,000 για κάθε Δήμο Σύνολο €300,000	Θα ικανοποιηθεί ο προγραμματισμός μέσα από τον προϋπολογισμό του 2021
23.	Προώθηση του τροποποιητικού προσχεδίου για τον Περί Πώλησης Οινοπνευματωδών Ποτών Νόμου (ΚΕΦ 144) στη Βουλή των Αντιπροσώπων για έγκριση	Υπουργείο Εσωτερικών	Άμεσα	Μηδενικό κόστος. Έσοδα για το κράτος από την εφαρμογή της νομοθεσίας	Σύμφωνα τα κόμματα για να προχωρήσει
24.	Δημιουργία One Stop Center για παροχή άμεσης βοήθειας και στήριξης ουσιοεξαρτημένων ατόμων για κάλυψη βασικών τους αναγκών	Υπουργείο Εσωτερικών ΑΑΕΚ	Ιανουάριος 2021	Εφόσον παραχωρηθεί κτήριο €200,000 (once off) €100.000 (ετήσια λειτουργικά)	Να υποβληθεί ξανά το αίτημα στο Υπουργείο Εσωτερικών με ξεκάθαρο το σκοπό της παραχώρησης κτιρίου

A/A	Ενέργεια	Αρμόδια Αρχή/ Φορέας	Προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα	Υπολογιζόμενο Κόστος	Απόφαση
25.	Λειτουργία εξειδικευμένου προγράμματος για την χαρτογράφηση του φαινομένου της χρήσης Εξαρτησιογόνων ουσιών και παραπομπή σε θεραπεία ανάμεσα σε διάφορες εθνοτικές ομάδες μεταναστών.	ΑΑΕΚ Υπουργείο Εσωτερικών	Οκτώβριος 2020	€100,000 Έχει κατατεθεί αίτηση για χρηματοδότηση από διαρθρωτικά ταμεία	Προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα για το 2021
26.	Ενίσχυση της στελέχωσης της Διεύθυνσης Υγειονομικού ΓΕΕΦ, με εξειδικευμένο προσωπικό όπως Κοινωνικούς Λειτουργούς Εξέταση του ενδεχόμενου αξιοποίησης των ΣΥΟΠ και εφέδρων με αντίστοιχα πτυχία στο έργο της Διεύθυνσης Υγειονομικού.	Υπουργείο Άμυνας	Σεπτέμβριος 2020	€200,000	Εντοπίστηκε ικανός αριθμός ΣΥΟΠ με πτυχία κοινωνικού λειτουργού για να στελεχώσουν την υπηρεσία μετά την εκπαίδευσή τους
27.	Ενίσχυση της ΕΟΑΝ της ΕΦ με ανθρώπινο προσωπικό.	Υπουργείο Άμυνας	Άμεσα	Μηδενικό κόστος	Εγκρίθηκε
28.	Εφαρμογή επιπλέον Προληπτικού Προγράμματος στην ΕΦ	Υπουργείο Άμυνας	Άμεσα	€70,000	Προχωρεί η υλοποίηση με ποσό 70000 από εξοικονομήσεις
29.	Λειτουργία εξειδικευμένου Θεραπευτικού Κέντρου για άτομα που αντιμετωπίζουν προβληματική ή παθολογική ενασχόληση με το τυχερό παίγνιο στη Λεμεσό.	ΑΑΕΚ	Οκτώβριος 2020	€70,000	Θα ξεκινήσει τον Ιανουάριο 2021
30.	Διαμόρφωση νέας Εθνικής Στρατηγικής για Αντιμετώπιση των Εξαρτήσεων 2021-2028 έπειτα από δημόσια διαβούλευση και κατάθεση τον Οκτώβριο 2020 για έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου	ΑΑΕΚ	2020	Μηδενικό κόστος	Εγκρίθηκε μετά τις διευκρινήσεις που δόθηκαν

4.1. ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΑΝΑ ΠΥΛΩΝΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

4.1.1 Σημαντικές εξελίξεις στον Πυλώνα Πρόληψης

Ιδιαιτερότητα του έτους 2020

Πρέπει να αναφερθεί, ότι η ΑΑΕΚ συνέχισε το συ- ντονιστικό και ενισχυτικό έργο της στον μέγιστο δυ- νατό βαθμό εντός του έτους 2020, με δεδομένη την απροσδόκητη εξέλιξη της πανδημίας του κορονοϊού COVID19. Τα επιτόπου προγράμματα και οι λοιπές δράσεις που παρακολουθεί η Αρχή όμως, αναπόφευ- κτα επηρεάστηκαν στην λειτουργία τους, όπως δια- φαίνεται και στην συνέχεια.

Σε κάθε περίπτωση, η ΑΑΕΚ παρείχε στήριξη στους συνεργάτες της για να μπορέσουν να ολοκληρώσουν όλες τις δραστηριότητες τους όπου αυτό ήταν δυνατό, διαδικτυακά εκεί όπου δεν γινόταν η επιτρεπόμενη να πραγματοποιηθούν δια ζώσης. Για δράσεις οι οποίες αναγκαστικά αναστάλησαν, δόθηκε παράταση στους συνεργάτες η οποία λήφθηκε υπόψη στον ευρύτερο προγραμματισμό της Αρχής.

Συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση

Η εμπλοκή της τοπικής αυτοδιοίκησης στην εφαρ- μογή προληπτικής πολιτικής σε επίπεδο κοινότητας αποτελεί καλή πρακτική σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και τονίζεται στη σχετική Στρατηγική της ΕΕ.

Η ΑΑΕΚ προχώρησε σε συνεργασίες με την Τοπική Αυ- τοδιοίκηση για την εφαρμογή συνεταιριστικών πολύ-ε- πίπεδων και στοχευμένων προληπτικών προγραμμάτων.

Τα προληπτικά προγράμματα σχεδιάστηκαν από την ΑΑΕΚ λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες υποδομές των συμβαλλόντων Δήμων και κοινοτήτων και έχει την ευθύνη της αξιολόγησης των προτάσεων, καθώς και της παρακολούθησης της εφαρμογής του εκάστο- τε προγράμματος.

Συνεχίστηκε η εφαρμογή προληπτικών προγραμμά- των, μέσω της διαδικασίας προκήρυξης προγραμμά- των από την ΑΑΕΚ, σε συνεργασία με:

(α) τους Δήμους της Επαρχίας Λάρνακας (Λάρνακας,

Αραδίππου, Λιβαδιών, Λευκάρων, Δρομολαξιάς- Με- νεού, Αθηνένου)

(β) τις Κοινότητες της Επαρχίας Λευκωσίας (Λυθροδό- ντα, Αγίας Βαρβάρας, Μαθιάτη και Σιάς)

(γ) τους Δήμους της Επαρχίας Λευκωσίας (Αγλαντζιάς, Λακατάμιας και Γερίου),

(δ) τους Δήμους της Επαρχίας Λεμεσού (Λεμεσού, Αγί- ου Αθανασίου, Μέσα Γειτονιάς, Γερμασόγειας, Ύψω- να, Κάτω Πολεμιδιών)

(ε) τους Δήμους της Επαρχίας Πάφου (Πάφου, Πέγει- ας, Γεροσκήπου και Πόλης Χρυσοχούς).

Τα προγράμματα χρηματοδοτούνται από την ΑΑΕΚ και τους συμβαλλόμενους Δήμους/ Κοινότητες.

Κατά την συνεδρία της Εθνικής Επιτροπής για Αντιμετώπιση των Εξαρτήσεων στις 26 Ιουνίου 2020 αποφασίστηκε όπως το Υπουρ- γείο Εσωτερικών συμπεριλάβει ειδικό κονδύλι ύψους 10 χιλιάδων ευρώ για κάθε Δήμο της ελεύθερης Κύπρου για σκοπούς Πρόληψης.

Σύμπραξη διαφόρων Φορέων για εφαρμογή Προληπτικών δράσεων- Πρόγραμμα “Λεωφό- ρος Συνεργασίας”

Εντός του 2020 άρχισε το πρόγραμμα “Λεωφόρος Συ- νεργασίας” με το οποίο γενικός σκοπός είναι η παροχή πολύ-επίπεδης στήριξης σε άτομα που διαμένουν στις περιοχές Καϊμακλίου και Παλλουριώτισσας, αλλά και στις οικογένειες τους, μέσα από τη συνέργεια διαφόρων Υπηρεσιών και Φορέων, με απώτερο στόχο την πρόλη- ψη της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών (νόμιμων και παράνομων) και άλλων εξαρτητικών συμπεριφορών, όπως η παθολογική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια.

Μέσα από το Πρόγραμμα παρέχονται συμβουλευτικές υπηρεσίες από διάφορους επαγγελματίες, όπως νοση- λευτές και κοινωνικούς λειτουργούς, υπηρεσίες στην κοινότητα (δουλειά στο δρόμο) από εξειδικευμένους επαγγελματίες, εκπαιδεύσεις σε γονείς και σε εφή- βους, παρεμβάσεις μείωσης της βλάβης σε άτομα που κάνουν χρήση ουσιών, δωρεάν συμμετοχή παιδιών και εφήβων σε αθλητικές και άλλες δραστηριότητες. Παράλληλα προγραμματίζεται βελτίωση υποδομών της περιοχής, π.χ. των αθλητικών εγκαταστάσεων και εγκατάσταση πίστας skateboarding

Το γενικό συντονισμό έχει η ΑΑΕΚ και εμπλέκονται στο πρόγραμμα οι εξής φορείς:

- Υπηρεσία Καταπολέμησης Ναρκωτικών (ΥΚΑΝ) της Αστυνομίας Κύπρου
- Κέντρο Άμεσης Πρόσβασης και Μείωσης της Βλάβης «ΣΤΟΧΟΣ», των Νοσηλευτικών Υπηρεσιών και του Παγκύπριου Αντιναρκωτικού Συνδέσμου
- Πανεπιστήμιο Frederick
- Κέντρο Συμβουλευτικής Εφήβων και Οικογένειας ΠΕΡΣΕΑΣ
- Μορφωτικός Σύλλογος «Πρόοδος Καϊμακλίου»
- Πολυδύναμο Δημοτικό Κέντρο Λευκωσίας.

Οδηγός Πρόληψης

Το 2020 ετοιμάστηκε ο νέος Οδηγός Πρόληψης (<https://www.naac.org.cy/el/odigos-prolipsis>), βασιζόμενος σε διεθνείς και ευρωπαϊκές κατευθυντήριες γραμμές και κριτήρια ποιότητας. Ο Οδηγός Πρόληψης προτείνει ένα σύνολο κατευθυντηρίων γραμμών, βέλτιστων πρακτικών και κριτηρίων αδειοδότησης/επιχορήγησης προγραμμάτων πρόληψης. Στόχος του Οδηγού είναι η ανάπτυξη, εφαρμογή και παρακολούθηση προληπτικών προγραμμάτων στην Κύπρο, που να εμπεριέχουν όλα τα βασικά ποιοτικά στοιχεία έτσι ώστε να συνιστούν επιστημονικά τεκμηριωμένες παρεμβάσεις που να διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητά τους.

Ο Οδηγός αυτός απευθύνεται στους επαγγελματίες στο χώρο των εξαρτήσεων, με στόχο τη στήριξη και καθοδήγησή τους σε ό,τι αφορά την παροχή ποιοτικών, αποτελεσματικών και αποδοτικών προληπτικών παρεμβάσεων και αποτελεί το πρώτο μέρος από μια σειρά εκδόσεων και σχετικών εκπαιδύσεων των συνεργατών της ΑΑΕΚ, που θα ετοιμαστεί για τον σκοπό αυτό.

Μνημόνιο Συνεργασίας με το Υπουργείο Άμυνας

Η απρόσκοπτη εφαρμογή του μνημονίου συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Άμυνας και της ΑΑΕΚ από το 2012 και η ποιοτική του αναβάθμιση κάθε χρόνο με προληπτικές δράσεις αλλά και η πραγματοποίηση έρευνας στην Εθνική Φρουρά (Ε.Φ.) αποτελεί μία σταθερή και σημαντική εξέλιξη για την ΑΑΕΚ. Η συνεργασία αυτή συνεχίζει με την ενίσχυση των δράσεων του μνημονίου και το 2020 αφού ο στόχος παραμένει

η αποτροπή της χρήσης, η ενίσχυση των προστατευτικών παραγόντων στο πλαίσιο της Ε.Φ. και η παροχή δημιουργικής απασχόλησης στους εθνοφρουρούς.

Σημειώνεται ότι οι Υπηρεσίες που παρέχονται μέσα στα πλαίσια του Μνημονίου Συνεργασίας όπως οι Ψυχολογικές Υπηρεσίες που επιχορηγούνται πλήρως από την ΑΑΕΚ συνέχισαν την λειτουργία τους και κατά τη διάρκεια των περιορισμών λόγω της πανδημίας του COVID-19.

Παράλληλα εντός του 2020 ολοκληρώθηκε η διαδικασία ανανέωσης του Πρωτοκόλλου παραπομπής οπλιτών σε θεραπευτικά προγράμματα, το οποίο εφαρμόζεται μέσα από το Μνημόνιο συνεργασίας της ΑΑΕΚ με την ΕΦ και τα θεραπευτικά προγράμματα του Κρατικού και Μη Κυβερνητικού Τομέα.

Πρωτόκολλο Παραπομπής μαθητών σε θεραπευτικά κέντρα

Το Πρωτόκολλο Παραπομπής μαθητών σε θεραπευτικά κέντρα το οποίο εφαρμόζεται από το έτος 2010 από το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας και συγκεκριμένα από την Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας- Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας και την ΑΑΕΚ, κρίθηκε αναγκαίο όπως αναβαθμιστεί και εμπλουτιστεί.

Το πρωτόκολλο παραπομπής μαθητών σε θεραπευτικά κέντρα ανανεώθηκε κατά το 2020 σε συνεργασία με όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και αναμένεται η εφαρμογή του το 2021 λόγω των περιορισμών με την πανδημία του COVID-19.

Παράλληλα, κατά τη σχολική χρονιά 2021-2022 θα πραγματοποιηθεί η εκπαίδευση των Καθηγητών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής σε ό,τι αφορά στην υλοποίηση του πρωτοκόλλου.

Πρωτόκολλο Συνεργασίας για την πρόληψη και Αντιμετώπιση των παράνομων ουσιών εξάρτησης στο σχολείο μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (Αστυνομία Κύπρου- ΥΚΑΝ) , του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας (Διευθύνσεις Σχολείων) - και της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου (ΑΑΕΚ)

Το εν λόγω πρωτόκολλο υπογράφηκε εντός του 2020 και δίνει μια πλήρη και σαφή καταγραφή των ενεργειών, στις οποίες οφείλει να προβαίνει, το προσωπικό των σχολείων Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και τα μέλη της ΥΚΑΝ (Σύνδεσμοι, Λειτουργοί Πρόληψης) για σκοπούς πρόληψης και αντιμετώπισης των εξαρτητικών συμπεριφορών (χρήσης παράνομων ουσιών εξάρτησης) από τους/τις μαθητές/μαθήτριες στο σχολείο, ώστε να καταστεί αποτελεσματική η μεταξύ τους συνεργασία.

Μνημόνιο Συνεργασίας με τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού (ΚΟΑ)

Στο πλαίσιο του Μνημονίου αυτού έχει αναδιαμορφωθεί ο σχεδιασμός του ΚΟΑ για αντιμετώπιση της εξάρτησης από νόμιμες και παράνομες ουσίες, ενώ μέσα από το Μνημόνιο προωθείται η υλοποίηση των δράσεων της Εθνικής Στρατηγικής που αφορούν στην ενίσχυση της υγιούς απασχόλησης σε παιδιά και νέους που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες.

Πιο συγκεκριμένα, το 2020 στο πλαίσιο του Μνημονίου Συνεργασίας ΑΑΕΚ-ΚΟΑ λόγω των συνθηκών στη Κύπρο και των περιοριστικών μέτρων η μόνη δράση που υλοποιήθηκε μερικώς αφορούσε στη δωρεάν συμμετοχή σε υφιστάμενα Προγράμματα του ΑΓΟ από παιδιά που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες και συμμετείχαν σε εγκεκριμένα από την ΑΑΕΚ Προγράμματα.

Επιπρόσθετα σε συνέχεια σχετικού αιτήματος έγινε κατορθωτή η κάλυψη αναγκών αθλητικού εξοπλισμού της Κλινικής Αποτοξίνωσης ΑΝΩΣΗ στο πλαίσιο της ενίσχυσης της θεραπευτικής προσπάθειας των εξυπηρετούμενων τους.

Κατά τη διάρκεια του 2020, πραγματοποιήθηκαν συζητήσεις μεταξύ ΑΑΕΚ και ΚΟΑ που αφορούσαν στην ανανέωση του Μνημονίου Συνεργασίας, δεδομένης της επερχόμενης λήξης του υφιστάμενου Μνημονίου το 2021. Το νέο αναθεωρημένο Μνημόνιο Συνεργασίας αναμένεται να υπογραφεί το 2021, με ισχύ για ακόμα 4 χρόνια.

Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερομένων φορέων για την ανάπτυξη κοινών δράσεων στον τομέα του Αθλητισμού στο πλαί-

σιο των πρωτοβουλιών για αντιμετώπιση των εξαρτήσεων

Η ΑΑΕΚ μέσα από τη συμμετοχή της στην Συμβουλευτική Συντονιστική Επιτροπή υπό τον συντονισμό του Συμβούλου του Προέδρου της Δημοκρατίας επί Αθλητικών Θεμάτων, υπέγραψε το 2019 Πρωτόκολλο Συνεργασίας με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς με απώτερο στόχο την ανάπτυξη δράσεων στο πεδίο του αθλητισμού, προκειμένου να συμβάλουν στις προσπάθειες για αντιμετώπιση των εξαρτήσεων. Κατά το 2020 είχε προγραμματιστεί ημερίδα της Συντονιστικής Επιτροπής Αθλητισμού η οποία όμως λόγω των περιοριστικών μέτρων ακυρώθηκε.

Μνημόνιο Συνεργασίας με την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Μέσα στο πλαίσιο εφαρμογής του Μνημονίου συνεργασίας των δύο Αρχών, προωθήθηκαν από κοινού εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού σε θέματα των εξαρτήσεων. Παράλληλα, συνεχίστηκε η συνεργασία σχετικά με τη ρύθμιση της προβολής ραδιοτηλεοπτικών διαφημιστικών μηνυμάτων και άλλων ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων που έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με τη χρήση και διάδοση των εξαρτήσεων, συμπεριλαμβανομένης της παθολογικής ενασχόλησης με τα τυχερά παιχνίδια, του καπνίσματος και άλλων συναφών θεμάτων.

Λειτουργία Εθνικής Επιτροπής για την Αντιμετώπιση του Συνδρόμου Εμβρυικού Αλκοολισμού και του Φάσματος Διαταραχής Εμβρυικού Αλκοολισμού

Η Εθνική Επιτροπή για την Αντιμετώπιση του Συνδρόμου Εμβρυικού Αλκοολισμού και του Φάσματος Διαταραχής Εμβρυικού Αλκοολισμού, έχει συσταθεί με απόφαση της ΑΑΕΚ το 2018.

Το 2020 η Επιτροπή συνέχισε τη λειτουργία της, μέσω της εφαρμογής δράσεων σε συνεργασία το Συμβουλευτικό Κέντρο Στήριξης της Οικογένειας (ΣΥΚΕΣΟ) στο πλαίσιο εξειδικευμένου σχετικού προληπτικού προγράμματος. Στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος, κατά το 2020 έγιναν τα εξής:

- Μετάφραση του οδηγού για γυναίκες σε γόνιμη ηλικία «Υγιεινός τρόπος ζωής κατά την εγκυμοσύνη»

νη και την περίοδο του θηλασμού» στα ρωσικά και στα αραβικά

- Ανάπτυξη πρακτικών συμβουλών για σύντομες παρεμβάσεις για επαγγελματίες που έρχονται σε επαφή με έγκυες και θηλάζουσες γυναίκες που ενδεχομένως να κάνουν χρήση αλκοόλ ή και άλλων ουσιών
- Ανάπτυξη πρωτοκόλλου για τον μηχανισμό εντοπισμού ευάλωτων γυναικών και παιδιών με το ΣΕΑ και ΦΔΕΑ και παραπομπή σε υποστηρικτικές υπηρεσίες
- Διάχυση αφίσας για την υιοθέτηση θετικών αλλαγών στον τρόπο ζωής των γυναικών κατά την εγκυμοσύνη και την περίοδο του θηλασμού για την πρόληψη του φάσματος διαταραχής εμβρυικού αλκοολισμού και συνδρόμου εμβρυικού αλκοολισμού
- Διοργάνωση διαδικτυακού σεμιναρίου από το Σύνδεσμο Ψυχολόγων Κύπρου για τα Μέλη του Συνδέσμου μέσα στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Ευαισθητοποίησης για το ΣΕΑ και ΦΔΕΑ το Σεπτέμβριο του 2020.
- Διάχυση σύντομου τηλεοπτικού σποτ για την υιοθέτηση υγιεινών συμπεριφορών κατά την εγκυμοσύνη με αγγλικούς υπότιτλους και σύντομης αναφοράς του προγράμματος για προώθηση σε διεθνείς οργανισμούς συμπεριλαμβανομένου της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας και της Ομάδας Πομπιντού του Συμβουλίου της Ευρώπης μέσα στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Ευαισθητοποίησης για το ΣΕΑ και ΦΔΕΑ το Σεπτέμβριο του 2020
- Διοργάνωση διαδικτυακού σεμιναρίου για επαγγελματίες με στόχο την πρόληψη, διάγνωση και αντιμετώπιση του Συνδρόμου Εμβρυικού Αλκοολισμού και του Φάσματος Διαταραχής Εμβρυικού Αλκοολισμού μέσα στο πλαίσιο της Εβδομάδας Ευαισθητοποίησης για το Αλκοόλ.

Εθνική Συντονιστική Επιτροπή για το Κάπνισμα

Η Εθνική Συντονιστική Επιτροπή για το Κάπνισμα (ΕΣΕΚ) συστάθηκε με την ανάληψη της ευθύνης του ελέγχου του καπνίσματος από την ΑΑΕΚ, περί τα τέλη του 2017.

Κατά το 2020 όσον αφορά στις δράσεις του καπνού πραγματοποιήθηκαν τα πιο κάτω:

- Διοργανώθηκε η πρώτη παγκύπρια εκστρατεία κατά του καπνίσματος στην Κυπριακή Δημοκρατία με αφορμή την 31η Μαΐου, Παγκόσμια Ημέρα κατά του καπνίσματος με το σύνθημα Smokefree Cyprus που αποτέλεσε προϊόν συνεργασίας με το Ερευνητικό Εργαστήριο George D. Behrakis, της Ελληνικής Αντικαρκινικής Εταιρείας και του Ινστιτούτου Δημόσιας Υγείας του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος.
- Στο πλαίσιο της εκστρατείας Smokefree Cyprus ετοιμάστηκε και διαχύθηκε ειδικό προληπτικό τηλεοπτικό σποτ, εκδόθηκε συλλεκτικό γραμματόσημο, διοργανώθηκε διαδικτυακή ημερίδα με ειδικούς γύρω από τα θέματα της διακοπής του καπνίσματος.
- Προώθηση Τροποποίησης του περί Προστασίας της Υγείας (Ελεγχος του Καπνίσματος) Νόμου του 2017 (Ν. 24(I)/2017) σε συνεργασία με μέλη του Κοινοβουλίου.
- Παραγωγή και διανομή έντυπου και διαδικτυακού ενημερωτικού υλικού (“Τετράδια Μαθαίνω να μην καπνίζω” και έντυπο: ‘Επιλέγω να είμαι smoke free’, για μαθητές 5ης και 6ης δημοτικού).
- Προώθηση της ηλεκτρονικής μορφής του εγχειριδίου ‘Παιδεία για έναν κόσμο χωρίς κάπνισμα’ για εκπαιδευτικούς, στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου. (3η έκδοση, επανέκδοση- συνεργασία ΑΑΕΚ και Ερευνητικό Εργαστήριο George D. Behrakis).

Προώθηση της τροποποίησης νόμου για την Πώληση Οινοπνευματωδών Ποτών ΚΕΦ. 144

Εντός του 2020, μια διαδικασία που ξεκίνησε από το 2015 ολοκληρώθηκε σε μεγάλο βαθμό. Η ολομέλεια της Βουλής των Αντιπροσώπων ενέκρινε την τροποποίηση του «Περί Πώλησης Οινοπνευματωδών Ποτών ΚΕΦ 144» Νόμου, κάτι που η ΑΑΕΚ ζητούσε μέσω εισηγήσεων της από το 2016. Η συνεισφορά της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών κρίθηκε ουσιαστική για την συμπερίληψη των προτεινόμενων εισηγήσεων της ΑΑΕΚ στις τροποποιήσεις που τελικά κατατέθηκαν για ψήφιση στην ολομέλεια..

Οι τροποποιήσεις που ψηφίστηκαν ενισχύουν την αποτελεσματικότητα της νομοθεσίας, και προάγουν την προστασία της δημόσια υγείας και την ασφάλεια των παιδιών καθώς αποτελούν ουσιαστικό βήμα προς

την κατεύθυνση της μείωσης της προσβασιμότητας των ανήλικων στο αλκοόλ.

Η ΑΑΕΚ, αποτιμά ως πολύ ουσιαστικό το βήμα που έχει γίνει από την πολιτεία. Η απόφαση αυτή αποτελεί ένα ορόσημο σε μια διαδικασία που ξεκίνησε από το 2015. Αναμένουμε να δούμε τα θετικά αποτελέσματα της εν λόγω τροποποίησης, τα οποία, ωστόσο, προϋποθέτουν την αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας και τον σχετικό έλεγχο από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Εγκρίσεις και επιχορηγήσεις προληπτικών προγραμμάτων

Κατά το έτος 2020 λειτούργησαν 36 προληπτικά προγράμματα εκ των οποίων τα 24 ήταν αποτέλεσμα διαδικασίας προκηρύξεων υποβολής προτάσεων από την ΑΑΕΚ και ως εκ τούτου επιχορηγήθηκαν από την Αρχή με συνολικό ποσό ύψους €702,553.

Όπως ήταν επόμενο, όλα τα προγράμματα πρόληψης εντός του 2020 επηρεάστηκαν στην λειτουργία τους λόγω της πανδημίας COVID19, όμως η ΑΑΕΚ διατήρησε τακτική επαφή μαζί με τους συνεργάτες της, για να επικαλύπτονται τα κενά που παρουσιάστηκαν. Προσφέρθηκαν θεσμική υποστήριξη και σχετικές διευκολύνσεις για την συνέχεια δράσεων οι οποίες ήταν εφικτές με ασφάλεια λαμβάνοντας υπόψη τα μέτρα κατά του ιού, παροχή γνώσεων για εξειδικευμένες παρεμβάσεις, επαναξιολόγηση δράσεων και σχεδίων δράσεων των προγραμμάτων, ακόμη και αναθεώρηση των οικονομικών στοιχείων και εξόδων σε συγκεκριμένα προγράμματα, ιδιαίτερα όπου χρειάστηκε δράσεις να ανασταλούν. Η επιστημονική στήριξη και παρακολούθηση του δικτύου συνεργατών συνεχίζεται μέχρι σήμερα για την βέλτιστη λειτουργία των προγραμμάτων.

Επιχορηγημένα Προγράμματα Πρόληψης 2020

1. Όνομα: Εκπαιδευτικό Δίκτυο για την επιβλαβή χρήση του αλκοόλ «ΡΕΑ»

Περιοχή: Παγκύπρια

Περιγραφή: Στόχος του προγράμματος είναι ο εντοπισμός, η παροχή συμβουλευτικής και παραπομπή σε κατάλληλες υπηρεσίες των ευάλωτων γυναικών, των παιδιών τους και της οικογένειας ευρύτερα.

Ομάδες Στόχου: Γυναίκες σε γόνιμη ηλικία, έγκυες και θηλάζουσες γυναίκες που αντιμετωπίζουν προβλήματα με τη χρήση ή/και την εξάρτηση εκτός του θεραπευτικού συνεχούς, οι οποίες χρήζουν αξιολόγησης και παραπομπής σε υποστηρικτικές υπηρεσίες, καθώς και επαγγελματίες που έρχονται σε επαφή με γυναίκες και παιδιά όπως γυναικολόγοι/μαιευτήρες, παιδίατροι, μαιές, ψυχολόγοι, ψυχίατροι, διαιτολόγοι/διατροφολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, εκπαιδευτικοί.

Δράσεις: Εκπαίδευση επαγγελματιών στις κλινικές κατευθυντήριες γραμμές για την πρόληψη, διάγνωση και θεραπεία του συνδρόμου του εμβρυικού αλκοολισμού και του φάσματος διαταραχής εμβρυικού αλκοολισμού (Εθνική Επιτροπή για την Αντιμετώπιση του φάσματος διαταραχής εμβρυικού αλκοολισμού και του συνδρόμου εμβρυικού αλκοολισμού, 2018), ενημέρωση νέων γυναικών στα θέματα εμβρυικού αλκοολισμού και τις επιπτώσεις της χρήσης αλκοόλ και άλλων ουσιών σε γυναίκες και στο έμβρυο κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και του θηλασμού μέσω της διάχυσης του Οδηγού Υγιεινού Τρόπου Ζωής κατά την εγκυμοσύνη και κατά την περίοδο του θηλασμού (Εθνική Επιτροπή για την Αντιμετώπιση του φάσματος διαταραχής εμβρυικού αλκοολισμού και του συνδρόμου εμβρυικού αλκοολισμού, 2018) και παροχής σύντομων παρεμβάσεων, ανάπτυξη μηχανισμού εντοπισμού της ομάδας στόχου μέσα από την συνεργασία με επαγγελματικούς συνδέσμους και την προώθηση των στόχων και αναγκών του προγράμματος στα μέλη τους και παροχή εξατομικευμένης βοήθειας, συμπεριλαμβανομένου συμβουλευτικής και παραπομπής σε υποστηρικτικές υπηρεσίες από επαγγελματίες σε γυναίκες που εντοπίζονται.

Φορέας: Συμβουλευτικό Κέντρο για τη Στήριξη της Οικογένειας (ΣΥΚΕΣΟ)

2. Όνομα: Cyprus Safe Horizon

Περιοχή: Κέντρο Υποδοχής Αιτητών Πολιτικού Ασύλου Κοφίνου

Περιγραφή: Το πρόγραμμα λειτουργεί συμβουλευτικό σταθμό με την ονομασία Safe Horizon για τη στήριξη του πληθυσμού που διαμένει στο κέντρο υποδοχής και φιλοξενίας αιτητών διεθνούς προστασίας Κοφίνου, στοχεύοντας στην προφύλαξη (έγκαιρη παρέμβαση), θεραπεία και μείωση της βλάβης από τη χρήση ναρκωτικών και άλλων εξαρτησιογόνων ουσιών.

Ομάδες Στόχου: ανήλικοι, ομάδες υψηλού κινδύνου και χρήστες ουσιών που φιλοξενούνται στο κέντρο υποδοχής.

Δράσεις: Χαρτογράφηση αναγκών πρόληψης και θεραπείας σε θέματα εξάρτησης, δράσεις διαφώτισης και ευαισθητοποίησης σε θέματα που σχετίζονται με την ευαλωτότητα στην ουσιοεξάρτηση, ομαδικές δραστηριότητες πρόληψης, συνεργατικές δράσεις έγκαιρης παρέμβασης με λειτουργούς, εθελοντές του κέντρου και παράγοντες της κοινότητας Κοφίνου, παροχή συμβουλευτικής και άλλων υπηρεσιών σε ατομικό, οικογενειακό και ομαδικό επίπεδο, εγκαθίδρυση αρχείου και διαδικασιών παραπομπής μέσω του Συμβουλευτικού Σταθμού Safe Horizon, δραστηριότητες μείωσης της βλάβης όπως ανταλλαγή συριγγών, διανομή προφυλακτικών, έλεγχος ζωτικών σημείων π.χ. καρδιακοί παλμοί, αρτηριακή πίεση, επίπεδα σακχάρου και δραστηριότητες πρόληψης και έγκαιρης διαχείρισης υποτροπών στη χρήση ουσιών, μέσω ουροληπτικών ελέγχων ανίχνευσης ναρκωτικών ουσιών, ελέγχων αλκοόλης μέσω εκπνοής.

Φορέας: Κέντρο Ευφυΐας και Ευεξίας-ΚΙΨ σε συνεργασία με το Κοινοτικό Συμβούλιο Κοφίνου

3. Όνομα: Party Safe

Περιοχή: Παγκύπρια

Περιγραφή: Το πρόγραμμα αποσκοπεί στη παροχή παρεμβάσεων για μείωση των κινδύνων/βλάβης από χρήση νόμιμων και παράνομων ψυχοτρόπων ουσιών των συμμετεχόντων σε φεστιβάλ και χώρους νυχτερινής διασκέδασης.

Ομάδες Στόχου: Τοπικές αρχές αλλά και όλοι οι φορείς και οργανισμοί οι οποίοι χρηματοδοτούν

φεστιβάλ και εκδηλώσεις, Ιδιοκτήτες χώρων νυχτερινής διασκέδασης, διοργανωτές φεστιβάλ και γενικότερα πωλητές αλκοόλ, Συμμετέχοντες σε φεστιβάλ και χώρους νυχτερινής διασκέδασης.

Δράσεις: κινητοποίηση τοπικών αρχών, διοργανωτών φεστιβάλ, ιδιοκτητών χώρων διασκέδασης, πωλητών αλκοόλ για εφαρμογή προληπτικών πρακτικών μείωσης της βλάβης (ασφαλούς διασκέδασης), εκπαίδευση εθελοντών για συμμετοχή σε φεστιβάλ και χώρους νυχτερινής διασκέδασης, δημιουργία χώρου χαλάρωσης σε φεστιβάλ για εφαρμογή παρεμβάσεων μείωσης της βλάβης από τους εθελοντές, εκπαίδευση πωλητών αλκοόλ σε θέματα ασφαλούς κατανάλωσης και διασκέδασης, δημιουργία διαδικτυακής πλατφόρμας για παροχή πληροφοριών για μείωση της βλάβης αλλά και για δημοσιοποίηση των παροχών ασφαλούς διασκέδασης (φεστιβάλ και χώροι νυχτερινής διασκέδασης οι οποίοι εφαρμόζουν προληπτικές πρακτικές μείωσης της βλάβης).

Φορέας: Κέντρο Ενημέρωσης και Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων -ΚΕΝΘΕΑ

4. Όνομα: «Φοίνικας: Κοινοτική Υπηρεσία Στήριξης Οικογένειας, Παιδιών και Εφήβων»

Περιοχή: Σε Κοινότητες της Επαρχίας Λευκωσίας

Περιγραφή: Ο Φοίνικας αποτελεί την εφαρμογή ενός προληπτικού κοινοτικού προγράμματος πολυ-επίπεδης στήριξης στις κοινότητες Λυθροδόττα, Αγίας Βαρβάρας, Μαθιάτη και Σιας της Επαρχίας Λευκωσίας. Μέσα από το πρόγραμμα προωθούνται στοχευμένες δράσεις από επαγγελματίες που απευθύνονται σε παιδιά, εφήβους, σε οικογένειες, σε εκπαιδευτικούς, σε γονείς καθώς και στην ευρύτερη κοινότητα.

Ομάδες Στόχου: παιδιά, έφηβοι, οικογένειες, εκπαιδευτικοί, γονείς που διαμένουν στις συγκεκριμένες κοινότητες.

Δράσεις: Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών (κατ' οίκον και σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους) στις κοινότητες Λυθροδόττα, Αγίας Βαρβάρας, Σιας και Μαθιάτη, ένταξη Σχολικού Κοινωνικού Λειτουργού στα Δημοτικά Σχολεία της περιοχής, παροχή εκπαιδευτικών βιωματικών εργαστηρίων σε γονείς, καλοκαιρινά ψυχοεκπαιδευτικά βιωματικά εργαστήρια σε παιδιά και

παροχή διευκολύνσεων για κάλυψη εκπαιδευτικών αναγκών παιδιών. Η καλοκαιρινή κατασκήνωση για τα παιδιά δεν πραγματοποιήθηκε λόγω της πανδημίας.

Φορέας: Πανεπιστήμιο Frederick

5. Όνομα: «**Ευθύνη όλων μας να είσαι καλά**»

Περιοχή: Στους Δήμους Μείζονος Λεμεσού

Περιγραφή: Στόχοι του προγράμματος είναι ο εντοπισμός παιδιών που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, η αξιολόγηση των αναγκών τους σε κοινωνικό, εκπαιδευτικό, ψυχολογικό επίπεδο και η προσπάθεια κάλυψης αυτών των αναγκών μέσω του προγράμματος και άλλων κατάλληλων υπηρεσιών. Απώτερος σκοπός είναι στην ζωή των παιδιών να υπάρξει μείωση των παραγόντων κινδύνου για ανάπτυξη χρήσης, κατάχρησης και εξάρτησης ουσιών ή άλλων συμπεριφορών και ταυτόχρονα να προσφερθούν στο παιδί παράγοντες οι οποίοι να το προστατεύουν όπως η ενασχόληση του με υγιείς δραστηριότητες, πρόοδος στην σχολική του επίδοση, ψυχολογική στήριξη στο ίδιο ή στους γονείς του και οτιδήποτε άλλο κριθεί σημαντικό. Όλες οι υπηρεσίες προσφέρονται δωρεάν.

Ομάδες Στόχου: Παιδιά, έφηβοι, οικογένειες, γονείς που διαμένουν στους Δήμους Μείζονος Λεμεσού.

Δράσεις: Μαθησιακή υποστήριξη, υπηρεσίες συμβουλευτικής και ψυχολογικής στήριξης στα παιδιά ή και τις οικογένειες, Διασύνδεση των παιδιών του προγράμματος σε υγιείς δραστηριότητες σε συνεργασία με άλλους φορείς (δημοτικούς, κοινοτικούς, μη κυβερνητικούς και ιδιωτικούς)

Φορέας: Συμβουλευτικός Σταθμός Πρόληψης και Συμβουλευτικής ΟΔΥΣΣΕΑ- ΚΕΝΘΕΑ

6. Όνομα: «**ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΔΕΛΤΑ – γνωστικο-συναισθηματική στήριξη με επίκεντρο το σχολικό περιβάλλον**»

Περιοχή: Στους Δήμους Πάφου, Πέγειας, Γεροσκήπου και Πόλης Χρυσού

Περιγραφή: Στόχος του προγράμματος είναι η παροχή, σε συνεργασία με το σχολικό περιβάλλον (εκπαιδευτικούς, γονείς, μαθητές), εξατομι-

κευμένης και τακτικής στήριξης σε παιδιά δημοτικού και γυμνασιακού επιπέδου γύρω από τα μαθησιακά και άλλα νευροαναπτυξιακά προβλήματα που αντιμετωπίζουν και για τα οποία το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα δεν μπορεί να ανταποκριθεί, ενώ και ο προϋπολογισμός της οικογένειας που ανήκουν τα εν λόγω παιδιά δεν μπορεί να καλύψει ικανοποιητικά την αγορά των αναγκαίων υπηρεσιών για τη φροντίδα του παιδιού.

Ομάδες Στόχου: Μαθητές ηλικίας από 8- 15 χρόνων, γονείς και κηδεμόνες τους, εκπαιδευτικοί και άλλοι ενήλικες που διαμένουν στους δήμους της επαρχίας Πάφου.

Δράσεις: Μαθησιακή υποστήριξη, υπηρεσίες συμβουλευτικής και ψυχολογικής στήριξης στα παιδιά ή και τις οικογένειες τους, διασύνδεση των παιδιών του προγράμματος σε υγιείς δραστηριότητες σε συνεργασία με άλλους φορείς (δημοτικούς, κοινοτικούς, μη κυβερνητικούς και ιδιωτικούς).

Φορέας: Ίδρυμα Μαργαρίτα Λιασίδου

7. Όνομα: «**Ελάνη – Δίκτυο Υποστηριζόμενων Υπηρεσιών ΣΠΑΒΟ**»

Περιοχή: Παγκύπρια

Περιγραφή: Στόχος του προγράμματος είναι η κάλυψη των αναγκών των παιδιών που διαμένουν στους χώρους φιλοξενίας του ΣΠΑΒΟ, έτσι ώστε να προωθηθούν υγιείς τρόποι ζωής αλλά και ουσιαστικές ευκαιρίες στα παιδιά για να νιώσουν σημαντικά, ικανά αλλά και ισότιμα σε σχέση με τα υπόλοιπα παιδιά που διαμένουν σε ένα λειτουργικότερο οικογενειακό περιβάλλον.

Ομάδες Στόχου: γυναίκες και τα ανήλικα παιδιά τους που διαμένουν σε χώρους φιλοξενίας του ΣΠΑΒΟ, εφόσον βρίσκονται σε άμεσο κίνδυνο από το οικογενειακό τους περιβάλλον λόγω της ενδοοικογενειακής βίας.

Δράσεις: Κάλυψη των αναγκών των παιδιών που διαμένουν σε χώρους φιλοξενίας λόγω ενδοοικογενειακής βίας και οι οποίες περιλαμβάνουν ανάγκες: ιατρικές, εκπαιδευτικές, μαθησιακές, υγιούς απασχόλησης.

Φορέας: Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ)

8. Όνομα: «Επιλέγω Σήμερα και Προλαβαίνω για μένα»

Περιοχή: Δήμους της Επαρχίας Πάφου

Περιγραφή: Στόχος του προγράμματος είναι να αναπτύξει μηχανισμό εντοπισμού παιδιών των οποίων μέλος της οικογένειας βιώνει ή έχει βιώσει την εμπειρία της διάγνωσης με καρκίνο, για την παραπομπή/διασύνδεση τους με υποστηρικτικά προγράμματα και υπηρεσίες της Επαρχίας Πάφου.

Ομάδα Στόχου: παιδιά τα οποία διαμένουν στην Επαρχία Πάφου και των οποίων μέλος της οικογένειας βιώνει ή έχει βιώσει την εμπειρία της διάγνωσης με καρκίνο.

Δράσεις: Εντοπισμός παιδιών που μέλος της οικογένειας τους βιώνει ή έχει βιώσει την εμπειρία της διάγνωσης με καρκίνο και παραπομπή/ διασύνδεση τους με υποστηρικτικά προγράμματα και υπηρεσίες της Επαρχίας Πάφου.

Φορέας: Παγκύπριος Σύνδεσμος Καρκινοπαθών και Φίλων (ΠΑΣΥΚΑΦ)

9. Όνομα: Hug of inclusion

Περιοχή: Παγκύπρια

Περιγραφή: Γενικός Σκοπός του προγράμματος είναι η ενίσχυση και η υποστήριξη παιδιών και Εφήβων (ηλικίας 8-15 ετών) τα οποία ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, και των οικογενειών τους, ώστε να παραμένουν υγιή και ενεργά μέλη της τοπικής κοινωνίας.

Ομάδες Στόχου: Παιδιά και έφηβοι υψηλού κινδύνου ηλικίας 8 – 15 ετών που προέρχονται από ευάλωτες οικογένειες και συγκεκριμένα από οικογένειες με παρουσία ψυχιατρικού προβλήματος και προβλήματος διαταραχής χρήσης κατάχρησης ουσιών ή και των δυο προβλημάτων μαζί, με παρουσία νομικών προβλημάτων και που υφίστανται επιβάρυνση, κοινωνικό αποκλεισμό και στίγμα καθώς και για τα μέλη της οικογένειας και του ευρύτερου οικογενειακού και κοινωνικού περιβάλλοντος των παιδιών αυτών.

Δράσεις: Εντοπισμός Παιδιών και Εφήβων (ηλικίας 8-15 ετών) και των Οικογενειών τους, που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, Διασφάλιση της πρόσβασης των παιδιών σε υγιείς καθημερινές δραστηριότητες, ρουτίνας και συνήθειες, Πραγ-

ματοποίηση πρόληψης, έγκαιρης παρέμβαση και αντιμετώπισης καταστάσεων, οι οποίες θέτουν τα παιδιά και τις οικογένειές τους σε κίνδυνο ανάπτυξης συμπεριφορών κατάχρησης ουσιών, αλκοόλ, παραβατικής συμπεριφοράς, παθολογικής ενασχόλησης με τυχερά παιχνίδια και ψυχικών διαταραχών.

Φορέας: Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού ΚΟΑ

10. Όνομα: Προληπτικό Πρόγραμμα «ΑΝΕΜΟΠΛΟΙΑ»

Περιοχή: Παγκύπρια

Περιγραφή: Απώτερος στόχος του Προγράμματος είναι η κάλυψη των αναγκών των παιδιών στους τομείς της εκπαίδευσης, της ψυχολογικής στήριξης, της κοινωνικής στήριξης ή/και των υγιών εναλλακτικών δραστηριοτήτων, νοουμένου ότι δεν υπάρχει η οικονομική δυνατότητα να καλυφθεί το κόστος αυτών των αναγκών από την ίδια την οικογένεια ή δεν καλύπτονται ήδη από άλλα προγράμματα/κρατικά βοηθήματα.

Ομάδες Στόχου: Παιδιά ηλικίας 9-13 ετών τα οποία ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες

Δράσεις: Κάλυψη εξατομικευμένων αναγκών κάθε παιδιού (εκπαιδευτικές ανάγκες, ψυχολογική-κοινωνική στήριξη, συμμετοχή σε εναλλακτικές δραστηριότητες, κλπ)

Φορείς Υλοποίησης: Δημοτικό Σχολείο Πεύκιοι Γεωργιάδη, ΣΚΕ Κάτω Πολεμιδιών, ΔΟΠ Γεροσκήπου, Πολυδύναμο Κέντρο Λόγου και Ευφυΐας, Center for Social Cohesion, Development and Care - CODECA, Αθλητικό και Πολιτιστικό Κέντρο ΕΥ ΖΗΝ Λατσιών

11. Όνομα: Προληπτικό Πρόγραμμα για τα Σχολεία του Ριζοκαρπάσου – “Cool After School”

Περιγραφή: Παροχή πολύ-επίπεδης στήριξης σε μαθητές που φοιτούν στα σχολεία του Ριζοκαρπάσου μέσα από την ενίσχυση ευκαιριών δημιουργικής απασχόλησης.

Περιοχή: Ριζοκάρπασο

Ομάδες Στόχου: Παιδιά που φοιτούν στο Δημοτικό Σχολείο και στο Γυμνάσιο – Λύκειο του Ριζοκαρπάσου

Δράσεις: Ψυχοδιδακτική παρέμβαση μέσω της ενίσχυσης των γνώσεων της αγγλικής γλώσσας, Εμπλουτισμός των δεξιοτήτων προφορικής και γραπτής έκφρασης της αγγλικής γλώσσας, Ακονίσματα της ευφυΐας (γυμνάσματα ενίσχυσης των βασικών γνωστικών λειτουργιών), Καλλιέργεια αυτογνωσίας, αυτοεκτίμησης και αξιών ζωής, Εμπλουτισμός των δεξιοτήτων προφορικής και γραπτής έκφρασης της αγγλικής γλώσσας, Κατανόηση άγνωστων λέξεων – εμπλουτισμός λεξιλογίου και Ψυχοδιδακτική παρέμβαση μέσω της ενίσχυσης των μουσικοχορευτικών δεξιοτήτων, καλλιέργεια αυτογνωσίας, αυτοεκτίμησης και αξιών ζωής.

Το συγκεκριμένο Πρόγραμμα ολοκληρώθηκε κατά τη διάρκεια του 2020, όπου παρατηρήθηκε ότι σε γενικές γραμμές εξυπρέτησε το σκοπό για τον οποίο δημιουργήθηκε αρχικά. Πιο συγκεκριμένα, φάνηκε να καλύπτει τις ανάγκες που είναι δυνατόν να συμβάλουν στην περαιτέρω εξέλιξη των παιδιών σε συγκεκριμένους τομείς της ζωής τους, όπως η κοινωνική προσαρμογή, σταδιοδρομία και ψυχαγωγία. Επιπρόσθετα παρατηρήθηκε ότι οι γονείς των παιδιών αγκάλιασαν θετικά το πρόγραμμα επιζητώντας και τη δική τους συμμετοχή σε μια προσπάθεια ενίσχυσης του γονεϊκού τους ρόλου. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, η υλοποίηση του προγράμματος συνεχίστηκε μέσα από τη μορφή βιντεοκλήσεων, ενώ παρόλο που η πρόθεση για συνέχιση της υλοποίησης του από όλους τους εμπλεκόμενους ήταν έντονη αυτό δεν κατέστη δυνατό.

Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από την Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου και τον Επίτροπο Προεδρίας.

Φορέας: Κυπριακό Ινστιτούτο Ψυχοθεραπείας – ΚΕΣΥΨΥ

12. Όνομα: Πρόγραμμα ΕΥ ΖΗΝ «Εκπαίδευση και Άθληση: Ασπίδες πρόληψης στις εξαρτήσεις για καλύτερη ποιότητα ζωής»

Περιγραφή: εποπτευόμενο πρόγραμμα εκπαιδευτικής ενίσχυσης και αθλητικής απασχόλησης σε παιδιά δημοτικού και γυμνασίου. Προτεραιότητα του προγράμματος αποτελούσε η ψυχοεκπαιδευτική στήριξη των παιδιών, η εκπαιδευτική τους ενίσχυση για βελτίωση των μαθησιακών τους

αποτελεσμάτων και η προώθηση υγιών μορφών ενασχόλησης των παιδιών μέσα από αθλητικές δραστηριότητες. Το σχέδιο εντάσσεται στα πλαίσια της Εθνικής Στρατηγικής για την Αντιμετώπιση της Εξάρτησης από τις παράνομες ουσίες και την επιβλαβή χρήση του αλκοόλ 2013-2020.

Στόχοι: Το πρόγραμμα αποβλέπει στην προαγωγή της υγείας των παιδιών στο κοινωνικό περιβάλλον που ζουν, αναπτύσσοντας τις κοινωνικές, μαθησιακές και συναισθηματικές τους δεξιότητες, συμβάλλοντας στην ενσωμάτωσή τους, στην προαγωγή της υγείας σε όλους τους τομείς της ζωής τους (ενίσχυση αυτοεκτίμησης, πρόληψη συγκρούσεων, υιοθέτηση αξιών ζωής). Αποβλέπει στην αλλαγή και την υιοθέτηση νέων στάσεων και συμπεριφορών σε θέματα που αφορούν την υγεία δια βίου. Αποτελεί μια διαδικασία που δεν περιορίζεται στην απλή μετάδοση γνώσεων αλλά απαιτεί διαδικασίες ενεργητικής μάθησης και βιωματικής προσέγγισης από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες και του/της «διαμεσολαβητή/τριας» εκπαιδευτή/τριας και ψυχολόγου.

Φορέας: Αθλητικό Πολιτιστικό Κέντρο «ΕΥ ΖΗΝ» Λατσιών

13. Όνομα: Προληπτικό Πρόγραμμα “tkns”

Περιοχή: Παγκύπρια

Περιγραφή: Ως γενικός στόχος του έργου είναι η παροχή πολύ-επίπεδης στήριξης στις ευάλωτες ομάδες, αλλά και στις οικογένειες τους, με απώτερο στόχο την αποτροπή ή ελαχιστοποίηση των αρνητικών συνεπειών από την κατάσταση που βιώνουν τα παιδιά και οι έφηβοι, την αποτροπή της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών μέσα από τη δημιουργία αποτρεπτικού περιβάλλοντος ως προς τη χρήση.

Ομάδες Στόχου: Παιδιά ηλικίας 8-15 ετών τα οποία να ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες

Δράσεις: Το πρόγραμμα αφορά ευάλωτες ομάδες και περιλαμβάνει μονοήμερες εκδρομές, κατασκήνωση, δραστηριότητες το Σαββατοκύριακο, αθλητικές δραστηριότητες, συμβουλευτική υποστήριξη και επικοινωνία παιδιών και γονιών και δραστηριότητες ψυχαγωγίας

Φορείς: Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου και Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού ΚΟΑ

14. Όνομα: Προληπτικό πρόγραμμα για τα τυχερά παιχνίδια «Παίζω δεν εμπαίζομαι»

Περιοχή: Παγκύπρια

Περιγραφή: Το πρόγραμμα είναι στοχευμένο, πολυφασικό και πολυεπίπεδο, δηλαδή εστιάζει σε θέματα προληπτικής αντιμετώπισης της ψηφιακής ή άλλης μορφής εξάρτησης σε τυχερά παιχνίδια. Αφορά έφηβους, οικογένειες και εκπαιδευτικούς.

Ομάδες Στόχου: Έφηβοι, γονείς και εκπαιδευτικοί

Δράσεις: Εφαρμογή ομαδικών εργαστηρίων πρόληψης σε εφήβους, γονείς και εκπαιδευτικών, Διαμόρφωση έντυπου και ψηφιακού υλικού που να αναφέρεται σε ζητήματα ασφαλούς ενασχόλησης με στοιχηματισμό και τα τυχερά παιχνίδια και Διοργάνωση δραστηριοτήτων προαγωγής εποικοδομητικών μορφών απασχόλησης για εφήβους.

Φορείς: Κυπριακό Ινστιτούτο Ψυχοθεραπείας & Παγκύπριος Σύλλογος Ψυχολόγων & Ίδρυμα Μαργαρίτα Λιασίδου

15. Όνομα: Πρόγραμμα «Αξίζω μια Ευκαιρία»

Περιοχή: Περιοχές της Επαρχίας Λευκωσίας όπως Παλλουριώτισσα, Καϊμακλί, Πυρήνας Λευκωσίας, Λακατάμια, Τσέρι, Γέρι και Αγλαντζιά και Ελεύθερη Περιοχή Αμμοχώστου

Περιγραφή: Γενικός Σκοπός του προγράμματος είναι η ενίσχυση και η υποστήριξη παιδιών και Εφήβων (ηλικίας 8-15 ετών) τα οποία ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, και των οικογενειών τους, ως προς την αποτροπή της χρήσης.

Ομάδες Στόχου: Παιδιά και έφηβοι υψηλού κινδύνου ηλικίας 8 – 15 ετών

Δράσεις: Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τον εντοπισμό των παιδιών/οικογενειών, αξιολόγηση των αναγκών τους καθώς και στη διασύνδεση τους με σχετικές υπηρεσίες για κάλυψη των αναγκών τους (π.χ. ψυχολογική στήριξη, μαθησιακή υποστήριξη), διασύνδεση με υγιείς δραστηριότητες ή μίσθωση αντίστοιχων υπηρεσιών.

Φορέας: ΚΕΝΘΕΑ

16. Όνομα: Πρόγραμμα «Σύστημα Προώθησης Θετικής Συμπεριφοράς (ΠροΘεΣυ): Πρόληψη, Στήριξη και Ενδυνάμωση Παιδιών Υψηλού Κινδύνου»

Περιοχή: Δημοτικά Σχολεία στις επαρχίες Λάρνακα, Λευκωσία, Λεμεσός

Περιγραφή: Σκοπός του προγράμματος είναι ο σχεδιασμός και η σταδιακή εφαρμογή του πολυεπίπεδου συστήματος Προώθησης Θετικής Συμπεριφοράς (ΠροΘεΣυ) σε δημοτικά σχολεία της Κύπρου. Η έμφαση είναι στην αντιμετώπιση της παραβατικότητας μέσα από την εφαρμογή πρωτίστως της πρωτογενούς πρόληψης για όλα τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένου και των παιδιών από τις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού.

Ομάδες Στόχου: Παιδιά δημοτικού και εκπαιδευτικοί

Δράσεις: Το πρόγραμμα αφορά δημοτικά σχολεία και έχει ως στόχο την αντιμετώπιση της παραβατικότητας σε συλλογικό επίπεδο και στη συνέχεια στον εντοπισμό μαθητών που δεν ανταποκρίνονται στο πρώτο επίπεδο πρόληψης και στήριξη των συγκεκριμένων παιδιών μέσω δευτερογενούς και τριτογενούς πρόληψης.

Φορείς: Πανεπιστήμιο Κύπρου - Τμήμα Επιστημών της Αγωγής

17. Όνομα: Πρόγραμμα ACT

Περιοχή: Επαρχία Λευκωσίας και Λάρνακας

Περιγραφή: Σκοπός του προγράμματος είναι η πρόληψη ή αναχαίτιση της χρήσης ουσιών και άλλων επιβλαβών συμπεριφορών στην ομάδα στόχου.

Ομάδες Στόχου: Έφηβοι/ες ηλικίας 13-17 ετών που διαμένουν σε Εφηβικούς Ξενώνες Νεανίδων και σε παιδικές στέγες αλλά και οι ιδρυματικοί λειτουργοί.

Δράσεις: Οι παρεμβάσεις θα γίνονται τόσο σε ατομικό όσο και σε ομαδικό επίπεδο και περιλαμβάνουν εκπαίδευση σε τεχνικές αυτοδιαχείρισης και αυτοελέγχου, ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, ψυχοεκπαίδευση, δημιουργικές δραστηριότητες, κοινές δραστηριότητες με το προσωπικό και ανάπτυξη υποστηρικτικού δικτύου.

Φορέας: ΙΨΕΠΑ- Ινστιτούτο Ψυχοθεραπείας

18. Όνομα: Προληπτικό Κοινωνικό Πρόγραμμα Στήριξης Ατόμων που ανήκουν σε Ευάλωτες ομάδες πληθυσμού με κάλυψη της Επαρχίας Πάφου – 4Ε

Περιγραφή: Πρόγραμμα υποστήριξης των κυριότερων συστημάτων , στα οποία κάθε παιδί εντάσσεται και δρα (οικογένεια-σχολείο-κοινότητα). Παράλληλη στήριξη των παιδιών με στόχο την αναγνώριση/οικοδόμηση υγιούς ταυτότητας εαυτού και αποδοχή της εικόνας εαυτού τους και της ομαλής προσαρμογής στο σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον.

Ομάδα στόχος: παιδιά σχολικής ηλικίας 5-12 ετών τα οποία ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού. Ενδιάμεσες ομάδες στόχου: γονείς και εκπαιδευτικοί των παιδιών

Δράσεις: Ψυχολογική υποστήριξη παιδιών με εργαστήρια ενίσχυσης εικόνας εαυτού, Ενισχυτική διδασκαλία παιδιών, Δημιουργική απασχόληση παιδιών, Υποστήριξη γονέων μέσω ατομικής/οικογενειακής συμβουλευτικής και μέσω ομαδικών συναντήσεων των γονιών και Υποστήριξη των εκπαιδευτικών μέσω οργανωμένων συναντήσεων, και ομάδων εκπαιδευτικών.

Φορέας: ΔΟΠ Γεροσκήπου

19. Όνομα: Πρόγραμμα πρόληψης και έγκαιρης παρέμβασης σε παιδιά και νέους υπό την προστασία / κηδεμονία των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Περιγραφή: Πρόγραμμα υποστήριξης των παιδιών υπό την κηδεμονία των ΥΚΕ και των οικογενειών τους για τη δημιουργία μιας λειτουργικής και ποιοτικής συνεχής επαφής και συμμετοχής της φυσικής οικογένειας στη ζωή των παιδιών που έχουν μετακινηθεί καθώς και η λειτουργικότερη ποιότητα φροντίδας και προστασίας των παιδιών που βρίσκονται σε οικογένειες υψηλού κινδύνου.

Ομάδα στόχος: Άμεση ομάδα στόχου είναι παιδιά υπό την προστασία / κηδεμονία των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και

Ενδιάμεση ομάδα στόχου οι γονείς

Δράσεις: Εξατομικευμένη οικογενειακή συμβουλευτική και θεραπευτική παρέμβαση σε γονείς που έχουν μετακινηθεί τα παιδιά τους και σε οικογένειες υψηλού κινδύνου, Ομαδική παρέμβαση ενδυνάμωσης γονικών ικανοτήτων, Εκπαιδευτική ομάδα ανάδοχων και υποστηρικτών οικογένειας και Εξατομικευμένη παρέμβαση σε παιδιά -έφηβους που παραμένουν με τη φυσική οικογένεια στις οποίες έχουν ήδη μετακινηθεί τα παιδιά.

Φορέας: Πανεπιστήμιο Frederick

20. Όνομα: Πρόγραμμα ΕπίΔΡΑΣΗ

Περιγραφή: Προληπτική παρέμβαση στις ηλικιακές ομάδες της προεφηβείας (8-12 ετών), μέσης (12-16 ετών) και τελικής εφηβείας (16-18 ετών), η οποία να στοχεύει στην αποτροπή των παραγόντων κινδύνου για χρήση νόμιμων (πχ, αλκοόλ) και παρανόμων ουσιών εξάρτησης και με γνώμονα την εμπλοκή ατόμων τα οποία προέρχονται από περιβάλλοντα στα οποία παρατηρούνται αυξημένοι παράγοντες κινδύνου για εξέλιξη της εξαρτητικής συμπεριφοράς.

Ομάδα στόχος: Προεφηβεία (8-12 ετών), Μέση εφηβεία (12-16 ετών), Τελική εφηβεία (16-18 ετών), Γονείς προεφήβων και εφήβων στη μέση ή τελική εφηβεία

Δράσεις: Παροχή βιωματικών εργαστηρίων για προεφήβους/ εφήβους τα οποία εργαστήρια θα είναι διάρκειας 16 ωρών, Παροχή βιωματικών εργαστηρίων στη βάση του μοντέλου ΘΑΔ για γονείς και Παροχή περαιτέρω υποστηρικτικής καθοδήγησης (mentoring program) σε εφήβους που είτε εκφράσουν την ανάγκη είτε τους προταθεί βάση της ατομικής τους αξιολόγησης

Φορέας: Ίδρυμα Μεσόγειος – Πρόληψη & Υγεία και Center of Interdisciplinary Science Promotion & Innovative Research (InSPIRE)

21. Όνομα: Πρόγραμμα «Αντεξάρτηση» Λάρνακας

Περιγραφή: Παροχή πολυεπίπεδης στήριξης για άτομα που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες και δι-

αμένουν στους Δήμους της Επαρχίας Λάρνακας. Το πρόγραμμα εφαρμόζει το Κυπριακό Ινστιτούτο Ψυχοθεραπείας από τον Ιανουάριο του 2018, και έχει σαν στόχο τον εντοπισμό παιδιών και εφήβων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες και την παροχή στήριξης σε αυτά και τις οικογένειές τους, και διασύνδεση τους με υφιστάμενες υπηρεσίες για μαθησιακή στήριξη, ψυχολογική στήριξη ή/και συμμετοχή σε υγιής, εναλλακτικές δραστηριότητες, αναλόγως της εκτίμησης αναγκών τους.

Ομάδα στόχος: Ευάλωτες ομάδες στην Επαρχία Λάρνακας

Δράσεις: Πρώτο επίπεδο παρέμβασης: Δράσεις για στοχευμένη ενημέρωση των ευάλωτων στην εξάρτηση οικογενειών που διαμένουν στους Δήμους της Επαρχίας Λάρνακας (πληθυσμός – στόχος) και προσέλκυση του ενδιαφέροντός τους για τις υπηρεσίες της Περιοδεύουσας Συμβουλευτικής και του Λεκτορίου Γονέων.

Δεύτερο επίπεδο παρέμβασης: Δράσεις για επεξεργασία αιτημάτων που υποβλήθηκαν από τον πληθυσμό στόχο, έλεγχος καταλληλότητας των αιτητών για λήψη των παρεχόμενων υπηρεσιών και παροχή στον πληθυσμό – στόχο εξατομικευμένης φροντίδας στο πλαίσιο της Περιοδεύουσας Συμβουλευτικής και του Λεκτορίου Γονέων.

Τρίτο επίπεδο παρέμβασης: Δράσεις για την εφαρμογή καινοτόμων και άλλων ιδεών με υψηλή προληπτική αξία σε κοινοτικό επίπεδο αυτόνομα ή ενσωματωμένες σε προγραμματισμένες κοινοτικές δραστηριότητες στις περιοχές που διαμένει ο πληθυσμός – στόχος.

Φορέας: Κυπριακό Ινστιτούτο Ψυχοθεραπείας, ΚΕΣΥΨΥ

τύχουν αποτελεσματικού χειρισμού μέσω της έγκαιρης παρέμβασης για την απομάκρυνση τους από τους διάφορους κοινωνικούς κινδύνους και την παροχή σε αυτούς ενός ασφαλούς πλαισίου για ενίσχυση των βασικών δεξιοτήτων που χρειάζονται για να κάνουν σωστές και υγιείς επιλογές στη ζωή τους. Το Πρόγραμμα χρηματοδοτείται πλήρως από το Υπουργείο Παιδείας Πολιτισμού Αθλητισμού και Νεολαίας.

Ομάδα στόχος: Η ομάδα στόχου αφορά 50 περιπτώσεις μαθητών Γυμνασίου και Λυκείου Παγκύπρια, οι οποίοι αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες στην προσωπική, οικογενειακή ή μαθητική τους ζωή, οι οποίες πιθανόν να συνδέονται με τη χρήση ουσιών εξάρτησης. Ο βαθμός δυσκολίας τους δύναται να είναι τέτοιος ώστε να μην μπορούν να τύχουν χειρισμού από τις υφιστάμενες υπηρεσίες που παρέχονται στο εκπαιδευτικό πλαίσιο ή στο πλαίσιο του Πρωτοκόλλου Συνεργασίας για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση των Παράνομων Ουσιών Εξάρτησης στο Σχολείο.

Δράσεις: Η παροχή στήριξης θα δίνεται ιδίως μέσω απογευματινών υγιών δραστηριοτήτων, ψυχο-εκπαίδευσης, μαθησιακής στήριξης ή και άλλων υπηρεσιών ανάλογα με την εκτίμηση αναγκών της κάθε περίπτωσης, με απώτερο στόχο την ενίσχυση της προσωπικότητάς τους, την ανάδειξη των δεξιοτήτων τους, την αλλαγή της συμπεριφοράς τους καθώς επίσης και την καθυστέρηση ή και την αποτροπή της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών ή άλλων επιβλαβών συμπεριφορών μέσα από τη δημιουργία αποτρεπτικού περιβάλλοντος.

Φορέας: Πανεπιστήμιο Λευκωσίας / EDEX - Educational Excellence Corporation

22. Όνομα: Προληπτικό πρόγραμμα διαχείρισης 50 περιπτώσεων μαθητών που δεν μπορούν να τύχουν χειρισμού από τις Υπηρεσίες που παρέχονται στο εκπαιδευτικό σύστημα σε Γυμνάσια και Λύκεια, παγκύπρια

Περιγραφή: Το Πρόγραμμα προσφέρει εξατομικευμένη πολυεπίπεδη στήριξη μαθητών με σοβαρές δυσκολίες στην προσωπική, οικογενειακή ή μαθητική τους ζωή ώστε αυτοί οι μαθητές να

23. Όνομα: Προληπτικό Πρόγραμμα «Σύγχρονοι δρόμοι» στην Προπαρασκευαστική των Επαρχιών Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας και Πάφου

Περιγραφή: Σκοπός του προγράμματος είναι η πλαισίωση και η επανένταξη των μαθητών/τριών στο σχολικό περιβάλλον, η απομάκρυνση τους από την αδράνεια και τους διάφορους κοινωνικούς κινδύνους, το κοινωνικό στιγματισμό

και, τέλος, η παροχή σε αυτούς ενός ασφαλούς πλαισίου για ενίσχυση των βασικών μαθησιακών και άλλων δεξιοτήτων που χρειάζονται για να κάνουν σωστές και υγιείς επιλογές στη ζωή τους, σε συνεργασία με τους υφιστάμενους ειδικούς του κάθε σχολείου. Συγκεκριμένα, η ομάδα στόχου του προγράμματος είναι οι μαθητές/τριες, οι οικογένειες τους και οι υφιστάμενοι επαγγελματίες/ειδικοί. Το Πρόγραμμα χρηματοδοτείται πλήρως από το Υπουργείο Παιδείας Πολιτισμού Αθλητισμού και Νεολαίας.

Ομάδα Στόχου: Μαθητές/τριες Προπαρασκευαστικής, Εκπαιδευτικοί, Γονείς

Δράσεις: Οι παρεχόμενες υπηρεσίες του προγράμματος είναι:

- Κάλυψη ψυχοκοινωνικών αναγκών
- Εναλλακτική απογευματινή απασχόληση/καλοκαιρινή απασχόληση
- Εκπαιδευτικά σεμινάρια για ειδικούς και εκπαιδευτικούς
- Ομαδικό πρόγραμμα γονέων
- Ομαδικές εκπαιδεύσεις μαθητών/τριών
- Διασύνδεση με την αγορά εργασίας

Φορέας: Σύνδεσμος Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ).

νικούς λειτουργούς. Το Πρόγραμμα χρηματοδοτείται πλήρως από το Υπουργείο Παιδείας Πολιτισμού Αθλητισμού και Νεολαίας.

Ομάδα Στόχος: Μαθητές και μαθήτριες που φοιτούν στα Εσπερινά Σχολεία της Κύπρου

Φορέας Υλοποίησης: Σύνδεσμος Πρόληψης και Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ)

Μπορείτε να δείτε στατιστικά στοιχεία σχετικά με τα Προληπτικά Προγράμματα που επιχορηγεί η ΑΑΕΚ στο κεφάλαιο «3.10. Από την παρακολούθηση εφαρμογής των προληπτικών προγραμμάτων που επιχορηγεί η ΑΑΕΚ»

24. Όνομα: Εφαρμογή προληπτικού προγράμματος ψυχολογικής, κοινωνικής και εκπαιδευτικής υποστήριξης

Περιγραφή: Η ΑΑΕΚ προχώρησε το 2020 σε προκήρυξη προληπτικού προγράμματος που αφορά στην ψυχολογική, κοινωνική και εκπαιδευτική υποστήριξη των μαθητών/μαθητριών που φοιτούν στα Εσπερινά Γυμνάσια και Εσπερινές Σχολές Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης της Κύπρου. Πρωταρχικός στόχος του προγράμματος αποτελεί η κάλυψη αναγκών των μαθητών/μαθητριών που φοιτούν στα Εσπερινά Λύκεια και Τεχνικές Σχολές της Κύπρου, όπως ψυχολογική υποστήριξη, αξιολόγηση και κάλυψη κοινωνικών και εκπαιδευτικών αναγκών, κατ' οίκον οικογενειακή συμβουλευτική, παροχή εκπαιδευτικών σεμιναρίων και καθοδήγηση σε εργασιακά ζητήματα. Το Πρόγραμμα υλοποιείται από από επαγγελματίες ψυχολόγους και κοινω-

Επιχορηγήσεις Πρόληψης 2020

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ		ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ
1	«Φοίνικας: Κοινωνική Υπηρεσία Στήριξης Οικογένειας, Παιδιών και Εφήβων»	30,000
2	«Ευθύνη όλων μας να είσαι καλά- Λεμεσού»	5,538
3	«Αντεξάρτηση Λάρνακας» (Ask Anti-Add) Προληπτικό πρόγραμμα στήριξης ευάλωτων ομάδων	7,000
4	«Αξίζω μια Ευκαιρία»- Λευκωσία ΚΕΝΘΕΑ	42,000
5	ΕΥ ΖΗΝ «Εκπαίδευση και Άθληση: Ασπίδες πρόληψης στις εξαρτήσεις για καλύτερη ποιότητα ζωής. Ένα εποπτευόμενο πρόγραμμα ψυχολογικής στήριξης, εκπαιδευτικής ενίσχυσης και αθλητικής απασχόλησης σε παιδιά δημοτικού και γυμνασίου».	6,000
6	«Πρόγραμμα Ψυχολογικής Στήριξης, παιδιών ευάλωτων ομάδων ηλικίας 8-15 ετών Εκπαιδευτικής Ενίσχυσης και Δημιουργικής Απασχόλησης στους τομείς του Αθλητισμού του Πολιτισμού και της Τέχνης»- Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου και Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού ΚΟΑ, ΤΚΝΣ	10,000
7	«Σύστημα Προώθησης Θετικής Συμπεριφοράς (ΠροΘεΣυ): Πρόληψη, Στήριξη και Ενδυνάμωση Παιδιών Υψηλού Κινδύνου». <i>* Επιχορηγήθηκε από κονδύλι προϋπολογισμού 2018</i>	0
8	«ΕΝΤΑΞΗ» Πιλοτικό Πρόγραμμα κοινωνικής επανένταξης και επαγγελματικής κατάρτισης απεξαρτημένων ή υπό απεξάρτηση ατόμων	31,575
9	«Cool After School» εφαρμογή προληπτικού προγράμματος	10,000
10	«Δίκτυο Ενδυνάμωσης και Επανασύνδεσης Οικογενειών VESTA»,	40,000
11	«Προληπτικό Κοινωνικό Πρόγραμμα Στήριξης Ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού της επαρχίας Πάφου» (4Ε)	30,000
12	Τζόγος - Παιζω δεν εμπαιζομαι	40,000
13	Προληπτικό Πρόγραμμα ΑΝΕΜΟΠΛΟΙΑ	3,200
14	Προληπτικό Πρόγραμμα ΑΝΕΜΟΠΛΟΙΑ	9,800
15	Προληπτικό Πρόγραμμα ΑΝΕΜΟΠΛΟΙΑ	10,000
16	Προληπτικό Πρόγραμμα ΑΝΕΜΟΠΛΟΙΑ	10,000
17	Προληπτικό Πρόγραμμα ΑΝΕΜΟΠΛΟΙΑ	10,000
18	Προληπτικό Πρόγραμμα ΑΝΕΜΟΠΛΟΙΑ	10,000
19	Προληπτικό Πρόγραμμα « Εκπαιδευτικό Δίκτυο για την επιβλαβή χρήση του Αλκοόλ «ΡΕΑ»	40,000
20	Συμφωνία μεταξύ ΑΑΕΚ- ΚΕΝΘΕΑ για ΕΦ	61,640
21	Cyprus Safe Horizon	30,000
22	Orange Bubble	40,000
23	Μαργαρίτα ΔΕΛΤΑ – γνωστικο-συναισθηματική στήριξη με επίκεντρο το σχολικό περιβάλλον	30,000
24	Ελάνη	8,000
25	Επιλέγω σήμερα και προλαβαίνω για μένα	3,000
26	Hug for Inclusion	10,000
27	ACT	31,000
28	Επίδραση	21,000
29	Προληπτικό πρόγραμμα διαχείρισης 50 περιπτώσεων μαθητών που δεν μπορούν να τύχουν χειρισμού από τις Υπηρεσίες που παρέχονται στο εκπαιδευτικό σύστημα	49,800*
30	Σύγχρονοι δρόμοι	53,000*
31	Εσπερίδες	20,000*
ΣΥΝΟΛΟ		702,553

*η χρηματοδότηση καλύπτεται πλήρως από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

4.1.2 Σημαντικές εξελίξεις στον πυλώνα Θεραπείας και Κοινωνικής Επανάταξης

Σχέδιο Διαχείρισης Κρίσης για τις Θεραπευτικές Δομές

Το 2020 η ΑΑΕΚ διαμόρφωσε και έθεσε σε εφαρμογή το Σχέδιο Διαχείρισης Κρίσης στον τομέα της παροχής θεραπείας των εξαρτήσεων, ώστε να διασφαλίσει το βέλτιστο δυνατό χειρισμό των ατόμων που είτε βρίσκονται σε θεραπεία, είτε αιτούνται εκ νέου θεραπεία, είτε η ίδια η κρίση τους έχει προκαλέσει ανάγκες θεραπείας/στήριξης. Στόχος του Σχεδίου Διαχείρισης Κρίσης είναι:

- 1 Η διασφάλιση της συνέχειας της πρόσβασης στις υπηρεσίες θεραπείας ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσης. Κάθε υπηρεσία πρέπει να προετοιμάσει το πλάνο της για την συνέχεια της φροντίδας που θα παρέχει σε τέτοια περίοδο και να διασφαλίσει ότι τηρούνται οι ειδικές κατευθυντήριες γραμμές για τους ασθενείς με COVID-19.
- 2 Η άμεση παροχή φροντίδας στα άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα με ουσίες εξάρτησης και δεν έχουν ακόμη μπει σε θεραπεία, ενώ μπορεί να ζητήσουν βοήθεια σε αυτό το στάδιο της κρίσης. Για το σκοπό αυτό οι υπηρεσίες πρέπει να εγκαταστήσουν χωριστές υπηρεσίες για την αντιμετώπιση των σχετικών με τον COVID-19 ερωτημάτων και των νέων αιτημάτων θεραπειών χωρίς καθυστερήσεις.

Το Σχέδιο τέθηκε σε λειτουργία τον Οκτώβριο του 2020 και η αξιολόγηση της εφαρμογής του εν λόγω σχεδίου θα υλοποιηθεί εντός του 2021.

Χειρισμός ανήλικων που αντιμετωπίζουν προβλήματα με τις ουσίες εξάρτησης

- A) Πρωτόκολλο συνεργασίας των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας με τις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας για παραπομπή ανήλικων που αντιμετωπίζουν πρόβλημα με τις ουσίες εξάρτησης στα Κέντρα Συμβουλευτικής Εφήβων και Οικογένειας «ΠΕΡΣΕΑΣ» και «ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ».
- B) Λειτουργία του “Κέντρου Εσωτερικής Θεραπείας Εφήβων” με πλήρη χρηματοδότηση από την ΑΑΕΚ.

- Γ) Λειτουργία νέας εξωτερικής δομής θεραπείας για ανήλικους στην επαρχία της Λάρνακας.
- Δ) Πρωτοκόλλο Συνεργασίας για παραπομπή νεαρών συλληφθέντων από την Υπηρεσία Καταπολέμησης Ναρκωτικών (ΥΚΑΝ) σε θεραπευτικά κέντρα των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας (ΥΨΥ)

Η ΑΑΕΚ με στόχο την βέλτιστη αντιμετώπιση των ανήλικων που αντιμετωπίζουν προβλήματα με τις ουσίες εξάρτησης προχώρησε σε συγκεκριμένα μέτρα κατά το 2020 ως εξής:

α) Παρακολούθηση της υλοποίησης του πρωτοκόλλου συνεργασίας, το οποίο περιλαμβάνει τη διαδικασία παραπομπής ανήλικων που αντιμετωπίζουν πρόβλημα με τις ουσίες εξάρτησης από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων στα Θεραπευτικά Κέντρα των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας «ΠΕΡΣΕΑΣ» και «ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ» του Υπουργείου Υγείας. Κατά την παρακολούθηση της υλοποίησης του πρωτοκόλλου παρατηρείται ότι ο αριθμός περιπτώσεων που παραπέμπουν οι ΥΚΕ στα Θεραπευτικά Προγράμματα, παγκύπρια, είναι πολύ μικρός. Αυτό οφείλεται, σύμφωνα με τις ΥΚΕ, σε δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι Λειτουργοί Κοινωνικής Ευημερίας στην κινητοποίηση των ανήλικων. Ως εκ τούτου παρουσιάζεται η ανάγκη για περισσότερη ενημέρωση και εκπαίδευση των Λειτουργών Κοινωνικής Ευημερίας ως προς την διαδικασία κινητοποίησης και παραπομπής των ανήλικων στα Θεραπευτικά Κέντρα, δράση που η οποία είχε προγραμματιστεί για το Νοέμβριο του 2020 αλλά αναβλήθηκε ένεκα της πανδημίας. Η εκπαίδευση αναμένεται να πραγματοποιηθεί εντός του 2021.

β) Συνέχιση της χρηματοδότησης για τη λειτουργία του “Κέντρου Εσωτερικής Θεραπείας Εφήβων” . Το Κέντρο παρέχει εντατική θεραπεία σε αγόρια και κορίτσια 13 - 19 ετών που αντιμετωπίζουν πρόβλημα χρήσης ουσιών εξάρτησης σε ένα πλαίσιο εσωτερικής διαμονής, αποτελείται από 15 κλίνες. Το Κέντρο εξυπηρετεί ανήλικους / νεαρούς με προφίλ χρήσης το οποίο απαιτεί εσωτερική θεραπεία.

γ) Λειτουργία νέας εξωτερικής δομής θεραπείας για ανήλικους στην επαρχία της Λάρνακας με στόχο την κάλυψη της έλλειψης υποδομών για ανήλικους που αντιμετωπίζουν δυσκολίες με τις ουσίες εξάρτησης

στην επαρχία της Λάρνακας. Η λειτουργία του Σταθμού Συμβουλευτικής “ΑΠΟΦΑΣΙΖΩ 18 κάτω” εγκρίθηκε και χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας υποβολής προτάσεων από την ΑΑΕΚ. Στο Σταθμό παρέχονται εξατομικευμένα προγράμματα σε κάθε ανήλικο που αντιμετωπίζει προβλήματα με τη χρήση ουσιών σύμφωνα με τις ανάγκες του, με βασικές υπηρεσίες τις εξής: ατομική συμβουλευτική, βραχεία ψυχοθεραπεία, συμβουλευτική και καθοδήγηση γονέων ατομικά και σε μικρές ομάδες, ομάδες εμψύχωσης και αυτογνωσίας, διακρανιακή ελεγχόμενη μαγνητική επαγωγή και δεκτική μουσικοθεραπεία για συναισθηματική ρύθμιση, δραστηριότητες προαγωγής δημιουργικής απασχόλησης και νομική καθοδήγηση.

δ) Παρακολούθηση της υλοποίησης του αναθεωρημένου Πρωτοκόλλου Συνεργασίας για παραπομπή νεαρών συλληφθέντων σε θεραπεία από την ΥΚΑΝ. Η διαδικασία στοχεύει στην έγκαιρη παρέμβαση/θεραπεία από μέρους των θεραπευτικών κέντρων των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας (ΟΚΥΠΥ) και των θεραπευτικών κέντρων του μη κυβερνητικού τομέα. Κατά το 2020 πραγματοποιήθηκαν συντονιστικές συναντήσεις με στόχο την βελτίωση της εφαρμογής του Πρωτοκόλλου και αποφασίστηκε η διαμόρφωση ερωτηματολογίου στα Θεραπευτικά Κέντρα αναφορικά με τις παρεμβάσεις που εφαρμόζουν και ερωτηματολογίου στην ΥΚΑΝ αναφορικά με διάφορα θέματα που αφορούν τα Θεραπευτικά Κέντρα στα οποία παραπέμπουν. Η ανάλυση των απαντήσεων ανέδειξε την ανάγκη όπως όλες οι εμπλεκόμενες δομές λειτουργούν με την ίδια φιλοσοφία σε θέματα που αφορούν τις θεραπευτικές παρεμβάσεις, τη συχνότητα αλλά και τη χρονική διάρκεια. Παράλληλα το 2020 τροχοδρομήθηκε η διαδικασία για την αξιολόγηση του πρωτοκόλλου, διαδικασία που θα συντονίσει το Τμήμα Παρακολούθησης της ΑΑΕΚ το 2021.

Μπορείτε να δείτε στατιστικά στοιχεία για τις παραπομπές βάσει του Πρωτοκόλλου στο κεφάλαιο «3.5. Στοιχεία για την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου Συνεργασίας ΥΚΑΝ-ΥΨΥ»

Μνημόνιο Συνεργασίας και Συναντίληψης μεταξύ της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου και της Εθνικής Αρχής Παιγνίων και Εποπτείας Καζίνο

Το Μνημόνιο υπογράφηκε με στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ της Εθνικής Αρχής Παιγνίων και

Εποπτείας Καζίνο Κύπρου και της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου για την επίτευξη των κοινών στόχων που προκύπτουν από τις αρμοδιότητες τους. Βασική προτεραιότητα της εν λόγω συνεργασίας αποτέλεσαν:

1. Η δημιουργία νέας τηλεφωνικής γραμμής βοήθειας και στήριξης για την προβληματική και παθολογική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια με στόχο την εξυπηρέτηση νέων ή/ και αυξανόμενων περιστατικών που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τον COVID 19. Σημειώνεται ότι τα αυξανόμενα περιστατικά διαδικτυακού παιγνίου εν μέσω της πανδημίας, αποτέλεσαν και ένα αρχικό έναυσμα για την δημιουργία της γραμμής.
2. Ο σχεδιασμός και λειτουργία εξειδικευμένης υπηρεσίας θεραπείας σε άτομα που αντιμετωπίζουν προβληματική ή παθολογική ενασχόληση με το τυχερό παίγνιο και συγκεκριμένα η λειτουργία ενός κέντρου παροχής στήριξης και θεραπείας σε άτομα που παρουσιάζουν προβληματική ή παθολογική ενασχόληση με το παίγνιο στο καζίνο στη Λεμεσό.

Η τηλεφωνική γραμμή τέθηκε σε εφαρμογή το 2020 ενώ το Θεραπευτικό Κέντρο αναμένεται να λειτουργήσει αρχές του 2021.

Τηλεφωνική Γραμμή Ενημέρωσης και Βοήθειας 1422

Η έναρξη λειτουργίας της γραμμής 1422 πραγματοποιήθηκε στις 28 Ιουνίου 2020. Η γραμμή 1422 είναι αποτέλεσμα της συνεργασίας της Αρχής Παιγνίων και Εποπτείας Καζίνο της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου και του Κέντρου Ενημέρωσης και Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΝΘΕΑ).

Η γραμμή, η οποία στοχεύει στην ενημέρωση και στήριξη για την προβληματική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια, λειτουργεί πέντε ημέρες την εβδομάδα, από Δευτέρα έως Παρασκευή, από τις 9 π.μ. έως τις 7μ.μ.. Την γραμμή στελεχώνουν τρεις λειτουργοί, δύο επαγγελματίες κλινικοί ψυχολόγοι και μία κοινωνική λειτουργός.

Τηλεφωνική Γραμμή Ενημέρωσης και Βοήθειας 1402

Μέσα στα πλαίσια βελτίωσης της προσβασιμότητας στη θεραπεία, αλλά και έγκυρης ενημέρωσης της κοινωνίας για θέματα εξαρτήσεων, η ΑΑΕΚ συνέχισε τη λειτουργία της Τηλεφωνικής γραμμής Ενημέρωσης και Βοήθειας 1402 για τρίτη συνεχή χρονιά.

Η Τηλεφωνική Γραμμή 1402, λειτουργεί τις καθημερινές από τις 08:00 π.μ. μέχρι τις 10:00 μ.μ. και το Σάββατο-Κυριακή από τις 3:00 μ.μ. μέχρι τις 10:00 μ.μ. και αποτελεί ιδιοκτησία της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου. Την ευθύνη διαχείρισης των κλήσεων έχει το Κέντρο Άμεσης Πρόσβασης και Μείωσης της Βλάβης «ΣΤΟΧΟΣ» που αποτελεί συνέργεια του Παγκύπριου Αντιναρκωτικού Συνδέσμου και των Νοσηλευτικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας. Στόχος είναι η επέκταση της λειτουργίας της γραμμής και εντός του 2021.

Οι κλήσεις στη Γραμμή από συνδρομητές τηλεφωνίας CYTA και EPIC παρέχονται δωρεάν.

Μπορείτε να δείτε στατιστικά στοιχεία για τις κλήσεις προς το 1402 στο κεφάλαιο «3.12. Από τη λειτουργία της ανοικτής γραμμής ενημέρωσης και συμβουλευτικής 1402»

Παροχή Οικονομικής Στήριξης για σκοπούς κοινωνικής επανένταξης ατόμων με ιστορικό εξάρτησης

Στο πλαίσιο της στήριξης των ατόμων που βρίσκονται στο στάδιο της κοινωνικής επανένταξης, η ΑΑΕΚ έχει εκπονήσει σχετικό Σχέδιο Κοινωνικής Υποστήριξης Ατόμων με ιστορικό εξάρτησης, σκοπός του οποίου είναι να παρέχει στήριξη στα άτομα με ιστορικό εξάρτησης, για να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες της μετά-

βασής τους από το θεραπευτικό σύστημα στην αυτοδύναμη κοινωνική τους παρουσία.

Πέρα από το συγκεκριμένο σχέδιο και για σκοπούς περαιτέρω στήριξης των ατόμων στην κοινωνική τους αποκατάσταση, η ΑΑΕΚ προχώρησε το 2020 στη διάθεση κουπονιών για κάλυψη αναγκών σίτισης των ατόμων που βρίσκονταν σε θεραπεία, καθώς και στη διάθεση κονδυλίου για σκοπούς κάλυψης των οδοιπορικών τους για προσέλευση στη θεραπεία.

Μπορείτε να δείτε στατιστικά στοιχεία για την στήριξη των ατόμων που βρίσκονται στο στάδιο της Κοινωνικής Επανένταξης στο κεφάλαιο «3.6. Στοιχεία για την Κοινωνική επανένταξη ατόμων με ιστορικό εξάρτησης»

Εφαρμογή προγράμματος κοινωνικής επανένταξης ατόμων που αντιμετωπίζουν ή αντιμετώπισαν στο παρελθόν προβλήματα με την ουσιοεξάρτηση «ΕΝΤΑΞΗ»

Για σκοπούς περαιτέρω στήριξης των ατόμων με ιστορικό εξάρτησης, η ΑΑΕΚ προχώρησε για τρίτη συνεχή χρονιά στην υλοποίηση του προγράμματος κοινωνικής επανένταξης για άτομα που αντιμετωπίζουν ή αντιμετώπισαν στο παρελθόν προβλήματα με την ουσιοεξάρτηση «ΕΝΤΑΞΗ».

Δυστυχώς η πανδημία COVID-19 επηρέασε και την πορεία υλοποίησης του συγκεκριμένου προγράμματος, αφού δεν κατάφερε να προχωρήσει στην πραγματοποίηση των προγραμματισμένων παρεμβάσεων/εκπαιδεύσεων για το 2020. Για σκοπούς υλοποίησης των εκπαιδεύσεων, έγιναν προσπάθειες για τηλεκπαideύσεις, ενώ δόθηκε από πλευράς ΑΑΕΚ παράταση της υλοποίησης του Προγράμματος.

Παροχή υποτροφιών σε άτομα που βρίσκονται σε περίοδο ευαλωτότητας στη ζωή τους.

Η ΑΑΕΚ ξεκίνησε από το 2017 συνεργασία με τα Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (MIEEK) του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας σε μια προσπάθεια προώθησης του θεσμού και συμμετοχής των ατόμων που βρίσκονται στο στάδιο της κοινωνικής επανένταξης στα πιο πάνω προγράμματα. Η

προσπάθεια αυτή συνεχίστηκε και κατά το 2020 με προώθηση σχετικής ενημέρωσης σε όλα τα θεραπευτικά προγράμματα για προώθηση της συμμετοχής στα εκπαιδευτικά προγράμματα των ΜΙΕΕΚ από τους εξυπηρετούμενους τους.

Πρωτόκολλο Συνεργασίας για τη διασύνδεση των ατόμων που αποφυλακίζονται και αντιμετωπίζουν ή αντιμετώπιζαν προβλήματα ουσιοεξάρτησης

Η ΑΑΕΚ, εντοπίζοντας το κενό στην κοινωνική επανένταξη των ατόμων με θέματα χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών, οι οποίοι αποφυλακίζονται, έθεσε το θέμα ως προτεραιότητα του και σε συνέχεια αποφάσεων της Εθνικής Επιτροπής για τα Ναρκωτικά και οδηγίων του Υπουργικού Συμβουλίου επί του θέματος, η ΑΑΕΚ ετοίμασε μελέτη για τους τρόπους σφαιρικής κάλυψης των αναγκών των αποφυλακισθέντων ουσιοεξαρτημένων.

Στην Εθνική Επιτροπή για Αντιμετώπιση των Εξαρτήσεων που συνεδρίασε στις 26 Ιουνίου 2020, αποφασίστηκε όπως η ΑΑΕΚ προχωρήσει στη διαμόρφωση προκήρυξης, αξιολόγησης και εποπτείας πρότασης για λειτουργία προγράμματος κοινωνικής υποστήριξης για διασύνδεση ατόμων που πρόκειται να αποφυλακιστούν και αντιμετωπίζουν προβλήματα ουσιοεξάρτησης. Το ποσό κάλυψης του συγκεκριμένου προγράμματος αποφασίστηκε όπως καλυφθεί με τη συμβολή όλων των εμπλεκόμενων Υπουργείων (Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, Υπουργείο Υγείας, Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων). Το συνολικό κόστος ανέρχεται στις 51.000 ευρώ. Η ΑΑΕΚ προχώρησε στη σχετική προκήρυξη προς τα τέλη του 2020.

Πρωτόκολλο Συνεργασίας για τη διασύνδεση των ατόμων που έρχονται σε επαφή με την Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας και τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και αντιμετωπίζουν προβλήματα με την εξάρτηση με θεραπευτικά προγράμματα

Η ΑΑΕΚ, μετά από αίτημα της Υπουργού Εργασίας,

Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του Υπουργού Υγείας για την ανάπτυξη Συμβουλευτικής Επιτροπής για στήριξη των ατόμων με θέματα χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών, οι οποίοι είτε λαμβάνουν επιδόματα από την ΥΔΕΠ ή στήριξη από τις ΥΚΕ, έθεσε το θέμα ως προτεραιότητα. Σε συνεργασία με εκπροσώπους των ΥΔΕΠ, ΥΚΕ, Νοσηλευτικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας, Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας του ΟΚΥπΥ και το Κυπριακό Ινστιτούτο Ψυχοθεραπείας ετοίμασε πρωτόκολλο συνεργασίας για την ενίσχυση κινήτρου για θεραπεία ανάμεσα στα άτομα αυτά και διασύνδεση τους με τα κατάλληλα θεραπευτικά προγράμματα ή και άλλες υποστηρικτικές υπηρεσίες. Το πρωτόκολλο αναμένεται να τύχει έγκρισης από τα αρμόδια Υπουργεία και να εφαρμοστεί εντός του 2021.

Βελτίωση της πρόσβασης των μεταναστών στα προγράμματα θεραπείας

Το Κέντρο Άμεσης Πρόσβασης και Μείωσης της Βλάβης «Στόχος», το οποίο επιχορηγείται από την ΑΑΕΚ, για σκοπούς αύξησης της πρόσβασης των μεταναστών στη θεραπεία, παρέχει υπηρεσίες στο συγκεκριμένο πληθυσμό, κυρίως μέσα από παρεμβάσεις «δουλειάς στο δρόμο» και τη διάθεση εντύπων σε χώρους σύναξης μεταναστών. Οι υπηρεσίες παρέχονται στην αγγλική γλώσσα ενώ παράλληλα παρέχονται υπηρεσίες ημερήσιας φροντίδας και προσωπικής υγιεινής (μπάνιο, ρουχισμός) και συμβουλευτική για μείωση της βλάβης. Μέσα στα πλαίσια αυτά οι στόχοι του προγράμματος είναι απομάκρυνση από την πίεση του δρόμου και της “πίτσας”, παροχή ροφήματος και γεύματος, παροχή ανταλλαγής συριγγών και άλλων σχετιζόμενων ειδών, αξιολόγηση σωματικής και ψυχικής υγείας και άμεση παραπομπή σε επείγουσες περιπτώσεις σε υπηρεσίες υγείας.

Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου και Υπουργείου Υγείας για σκοπούς Δημιουργίας Προγράμματος Προαγωγής και Αποκατάστασης της Στοματικής Υγείας Ουσιοεξαρτημένων Ατόμων

Το έτος 2020 ανανεώθηκε το μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ της ΑΑΕΚ και των Οδοντιατρικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας, με στόχο την αξιοποίηση

υπηρεσιών οδοντιατρικής φροντίδας από άτομα που αντιμετωπίζουν οδοντιατρικά προβλήματα λόγω της χρήσης ουσιών εξάρτησης.

Έγκριση και επιχορήγηση Θεραπευτικών Κέντρων

Η ΑΑΕΚ, μέσα στα πλαίσια της διαδικασίας αδειοδότησης προγραμμάτων που προνοείται από την νομοθεσία, αδειοδότησε / ενέκρινε τη λειτουργία 33 Θεραπευτικών Κέντρων/ Δομών (14 κρατικών και 19 μη κρατικών). Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα αδειοδοτημένα Θεραπευτικά Κέντρα του 2020, ακολουθήστε το σύνδεσμο ή βλ. το χάρτη παρεχόμενων υπηρεσιών.

Ταυτόχρονα, η ΑΑΕΚ προκηρύσσει σε ετήσια βάση διαδικασία επιχορήγησης των εγκεκριμένων προγραμμάτων. Δικαίωμα υποβολής αίτησης για σκοπούς επιχορήγησης έχουν οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί (σωματεία, φιλανθρωπικά ιδρύματα και άλλοι ιδιωτικοί μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί), Πανεπιστημιακά ιδρύματα, Κυβερνητικές υπηρεσίες

και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, τα οποία εφαρμόζουν εγκεκριμένα προγράμματα Θεραπείας και Κοινωνικής Επανένταξης, καθώς και Μείωσης της Βλάβης.

Μέσα στα πλαίσια της διαδικασίας επιχορηγήσεων, η ΑΑΕΚ ενίσχυσε οικονομικά έντεκα (11) συνολικά Θεραπευτικά Προγράμματα κατά το έτος 2020, δαπανώντας το συνολικό ποσό των 400,000 ευρώ. (βλέπε πίνακα)

Πέραν της διαδικασίας των επιχορηγήσεων θεραπευτικών προγραμμάτων, η ΑΑΕΚ χρηματοδοτεί πλήρως την λειτουργία δύο Θεραπευτικών δομών για ανήλικους (το Κέντρο Θεραπείας Εσωτερικής διαμονής Ανηλίκων/Νεαρών που ανέλαβε να λειτουργήσει το Ίδρυμα Θεραπευτική Κοινότητα «Αγία Σκέπη» και ο Σταθμός Συμβουλευτικής Ανηλίκων «Αποφασίζω – 18 κάτω» που ανέλαβε να λειτουργήσει το ΚΕΣΥΨΥ) οι οποίες έχουν δημιουργηθεί μετά από διαδικασία καλέσματος για υποβολή προτάσεων προς χρηματοδότηση από την ΑΑΕΚ, με τα ποσά 600,000 και 30,000 αντίστοιχα.

ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ 2020

A/A	ΔΟΜΗ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΟΣΟ €
1	Ίδρυμα Μεσόγειος Πρόληψη και Υγεία	Πρόγραμμα Ψυχολογικής Απεξάρτησης Κίμωνας	6,483
2	Ίδρυμα Μεσόγειος Πρόληψη και Υγεία	Πρόγραμμα Ομάδων Αυτοβοήθειας	2.904
3	ΟΔΥΣΣΕΑΣ	Πρόγραμμα Ψυχολογικής Απεξάρτησης «Οδυσσέας»	15,000
4	Παγκύπριος Αντιναρκωτικός Σύνδεσμος	Κέντρο άμεσης πρόσβασης και Μείωσης της Βλάβης «Στόχος»	19,200
5	ΡΕΤΟ ΚΥΠΡΟΣ		22.686
6	ΚΕΣΥΨΥ	Ψυχοθεραπευτική Εστία Μακρόβιας Απεξάρτησης (Ψ.Ε.Μ.Α)	70,520
7	Σύμπραξη Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου και ΚΕΣΥΨΥ	Σταθμός Συμβουλευτικής «ΑποφασίζΩ»	38,298
8	Ίδρυμα Θεραπευτική Κοινότητα «Αγία Σκέπη»	Θεραπευτική Κοινότητα «Αγία Σκέπη»	176.000
9	Σταθμός Πρόληψης και Συμβουλευτικής «Ιθάκη»	Εξωτερικό Πρόγραμμα Ψυχολογικής Απεξάρτησης «Ιθάκη»	13,546
10	Τόλημ Πάφου	Θεραπευτικό Πρόγραμμα «Η ΤΟΛΜΗ»	14,683
11	Σταθμός Πρόληψης και Συμβουλευτικής Αχιλλέας	Πρόγραμμα Ψυχολογικής Απεξάρτησης	20,680
Σύνολο			400,000

4.1.3 Σημαντικές εξελίξεις στον πυλώνα Μείωσης της Βλάβης

Χορήγηση συριγγών και ενημέρωση για την ασφαλή χρήση μέσω των αυτόματων μηχανών (vending machines)

Η ΑΑΕΚ σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και έπειτα από απόφαση της Εθνικής Επιτροπής για τα Ναρκωτικά, τροchioδρόμησε από το 2017 την εγκατάσταση μηχανών αυτόματης παροχής κουτιών μείωσης της βλάβης.

Στόχος της εγκατάστασης των μηχανών αποτελεί η διασφάλιση της πρόσβασης των χρηστών εξαρτησιγόνων ουσιών σε αποστειρωμένες σύριγγες και σχετικό ενημερωτικό υλικό μείωσης της βλάβης, με απώτερο στόχο τη μείωση των κινδύνων που σχετίζονται με την ενέσιμη χρήση, όπως η εξάπλωση των λοιμωδών νοσημάτων και ειδικότερα του ιού της Ηπατίτιδας Γ (HCV) και του ιού HIV.

Τα μηχανήματα τοποθετήθηκαν το 2018 σε όλες τις επαρχίες στις πιο κάτω τοποθεσίες:

- Επαρχία Λευκωσίας: Κέντρο Άμεσης Πρόσβασης και Μείωσης της Βλάβης «ΣΤΟΧΟΣ» (Μαρίας Μαγδαληνής 1, Πλατεία Φανερωμένης, Λευκωσία)
- Επαρχία Αμμοχώστου: Κέντρο Υγείας Αμμοχώστου (στην είσοδο)
- Επαρχία Λάρνακας: Παλιό Νοσοκομείο Λάρνακας (πλησίον Υγειονομικού)
- Επαρχία Λεμεσού: Παλιό Νοσοκομείο Λεμεσού (πλησίον του προγράμματος Υποκατάστασης “ΣΩ-ΣΙΒΙΟ”)
- Επαρχία Πάφου: Εξωτερικός χώρος στο Γενικό Νοσοκομείο Πάφου (πλησίον Τμήματος Πρώτων Βοηθειών).

Με βάση την τελευταία αξιολόγηση που έγινε όσον αφορά την προσβασιμότητα των μηχανών, σημειώθηκε η εξής χορήγηση: (α) Λευκωσία: 780 κουτιά, (β) Λεμεσός: 47 κουτιά, (γ) Λάρνακα: 210 κουτιά, (δ) Αμμόχωστος: 145 κουτιά και (ε) Πάφος: 102 κουτιά.

Παροχή εκπαίδευσης για πραγματοποίηση ειδικών διαγνωστικών τεστ ανίχνευσης μολυσματικών ασθενειών ανάμεσα σε άτομα που αντιμετωπίζουν πρόβλημα χρήσης ουσιών.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η εξέταση αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μέτρα πρόληψης της μετάδοσης των μολυσματικών ασθενειών, η ΑΑΕΚ σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας προώθησε πρόταση για τη χρήση των ειδικών διαγνωστικών τεστ ταχείας ανίχνευσης (rapid tests) για τις μολυσματικές ασθένειες HIV, HCV, HBV από επιλεγμένα θεραπευτικά προγράμματα, με στόχο την αύξηση του αριθμού των χρηστών που θα έχει πρόσβαση στις εξετάσεις αυτές και θα συνδέεται στη συνέχεια με τις κατάλληλες υπηρεσίες υγείας.

Η ΑΑΕΚ εντός του 2020 διοργάνωσε τριήμερες εκπαιδεύσεις για τους επαγγελματίες των δομών θεραπείας και μείωσης της βλάβης στη χορήγηση των συγκεκριμένων τεστ, σε συνεργασία με την Κίνηση Συμπαράστασης για το AIDS και παραχώρησε τα τεστ δωρεάν στις δομές.

Εκπαίδευση και χορήγηση ναλοξόνης ως μέτρο πρόληψης των θανάτων

Για σκοπούς πρόληψης και μείωσης των θανάτων από υπερβολική δόση, η ΑΑΕΚ σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας συνέχισε την προώθηση της διάθεσης ναλοξόνης (φαρμακευτική ουσία, αντίδοτο των οπιούχων). Η διάθεση Ναλοξόνης σε άτομα που έχουν αυξημένο κίνδυνο υπερβολικής χρήσης ή/και σε φίλους και συγγενείς τους, σε συνδυασμό με μία βραχύχρονη εκπαιδευτική παρέμβαση, αποτελεί καλή πρακτική σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Εντός του 2020, δεδομένου του επείγοντος της κατάστασης, των περιοριστικών μέτρων που έχουν επιβληθεί λόγω της πανδημίας του COVID-19, της συρρίκνωσης υπηρεσιών αποτοξίνωσης και απεξάρτησης και του γεγονότος ότι οι χρήστες ουσιών αποτελούν ιδιαίτερα ευπαθή ομάδα, η ΑΑΕΚ εισηγήθηκε όπως παραχωρηθεί το ρινικό σπρέι ναλοξόνης με διατακτικό σε όσες δομές το ζητήσουν, με στόχο την πρόληψη των θανάτων που συνδέονται με τη χρήση. Νοουμένου ότι το φάρμακο απαιτεί συνταγογράφηση, έγινε εισήγηση όπως διευκολυνθεί η διαδικασία χορήγησης της ναλοξόνης προς τους θεραπευόμενους κατά τη διάρκεια της πανδημίας και να καταγράφονται τα

στοιχεία των ατόμων, κάτι που έγινε αποδεκτό από το Υπουργείο Υγείας, τη Διεύθυνση Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας και τις Φαρμακευτικές Υπηρεσίες.

Η συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων σε αυτή τη δύσκολη για όλους περίοδο κρίθηκε απαραίτητη, ούτως ώστε με την άμεση εφαρμογή αυτού του πρωτοκόλλου μέχρι τη λήξη των περιοριστικών μέτρων, να μην θρηνήσουμε θύματα λόγω υπερβολικής δόσης ουσιών, δεδομένου ότι όπως έχει αποδειχθεί ερευνητικά σε περιόδους κρίσης αυξάνεται η χρήση και κατ' επέκταση οι συνέπειες της.

Λειτουργία Κινητής Μονάδας Μείωσης της Βλάβης “Care Zone”

Εντός του έτους 2020 ξεκίνησε τη λειτουργία της η πρώτη Κινητή Μονάδα Μείωσης της Βλάβης στην Κύπρο με την ονομασία “Care Zone”. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα ιδιαίτερα πρωτοποριακό για τα δεδομένα της Κύπρου αλλά και της Ευρώπης.

Η Κινητή Μονάδα Μείωσης της Βλάβης στοχεύει στη διασφάλιση εύκολης πρόσβασης στην πληροφόρηση για ασφαλή χρήση και άλλα θέματα υγείας, στην παροχή και ανταλλαγή συριγγών όπου χρειάζεται, στη διασφάλιση της ενημέρωσης των ατόμων για τις παρεχόμενες Υπηρεσίες και την κινητοποίησή τους για την αξιοποίηση των Υπηρεσιών, στη διενέργεια ειδικών διαγνωστικών τεστ στις μολυσματικές ασθένειες (HIV, HCV, HBV) καθώς και στην παροχή ειδών προσωπικής υγιεινής και προφυλακτικών.

Καλύπτονται περιοχές σε παγκύπριο επίπεδο που δεν είναι εύκολα προσβάσιμες καθώς και χώροι συνεύρεσης της νεολαίας όπως φεστιβάλ μουσικής, χώρους νυκτερινής διασκέδασης κλπ. Την Κινητή Μονάδα στην Κύπρο διαχειρίζεται το πρόγραμμα Άμεσης πρόσβασης και Μείωσης της Βλάβης «ΣΤΟΧΟΣ», ένα συνεταιριστικό πρόγραμμα μεταξύ του Παγκύπριου Αντιναρκωτικού Σύνδεσμου και των Νοσηλευτικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας.

Κατ' εξαίρεση έγκριση αιτημάτων θεραπείας στα δημόσια νοσηλευτήρια από τον Υπουργό Υγείας

Η ΑΑΕΚ σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας προώθησε και το έτος 2020 σειρά αιτημάτων για την πα-

ροχή θεραπείας στα δημόσια νοσηλευτήρια σε άτομα που αντιμετωπίζουν πρόβλημα χρήσης ουσιών και για οποιοδήποτε λόγο δεν ήταν δικαιούχοι στη δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Ο σκοπός αυτός επιτεύχθηκε μέσα από τη διαδικασία της κατ' εξαίρεσην απόφασης του Υπουργού Υγείας.

Εφαρμογή της πρόνοιας μέσω της οποίας ρυθμίζεται η οδήγηση υπό την επήρεια ναρκωτικών του «Περί Οδικής Ασφάλειας Νόμου» Ν.13(Ι)/2016)

Με στόχο τη μείωση των περιστατικών οδήγησης υπό την επήρεια αλκοόλ και παράνομων ουσιών, κατά το έτος 2017 τροποποιήθηκε ο περί Οδικής Ασφάλειας Νόμου (Ν. 174/1986). Η εν λόγω τροποποίηση παρέχει νέο εργαλείο που θα έχει στη διάθεση της η Αστυνομία προκειμένου να συμβάλει στην πρόληψη και μείωση των οδικών τροχαίων συγκρούσεων μέσω της διενέργειας ελέγχων στους οδηγούς, για ανίχνευση παράνομων εξαρτησιογόνων ουσιών (των λεγόμενων ελέγχων «νάρκοτεστ»).

Κατά το έτος αναφοράς, μετά από εργαστηριακές αναλύσεις από τα 1012 δείγματα σάλιου που συλλέχθηκαν, 718 οδηγοί βρέθηκαν θετικοί σε παράνομες ουσίες εξάρτησης. Χρειάζεται να σημειωθεί ότι οι έλεγχοι που διενεργήθηκαν κατά το 2020 ήταν στοχευμένοι και όχι τυχαίοι.

Μπορείτε να δείτε στατιστικά στοιχεία για τις ουσίες που βρέθηκαν σε ελέγχους νάρκοτεστ στο κεφάλαιο «3.7. Στοιχεία για το νάρκοτεστ»

Καθιέρωση συστηματικών και συχνών ελέγχων αλκοτέστ

Αναφορικά με τη μείωση περιστατικών οδήγησης υπό την επήρεια αλκοόλ, η Αστυνομία Κύπρου και συγκεκριμένα το Τμήμα Τροχαίας Αρχηγείου και οι κλάδοι Τροχαίας που υπάγονται στις Αστυνομικές Διευθύνσεις των Επαρχιών, διεξάγουν συστηματικούς ελέγχους για την οδήγηση υπό την επήρεια αλκοόλ (οι λεγόμενοι έλεγχοι «αλκοτέστ»).

Τα αποτελέσματα των ελέγχων «αλκοτέστ», αξιολογούνται τακτικά και λαμβάνονται από την Αστυνομία τα μέτρα που κρίνονται κατάλληλα.

Από το σύνολο των 43.376 ελέγχων άλκοτεστ που έγιναν κατά το 2020, 3911 οδηγοί (δηλαδή το 9%) καταγγέλθηκαν για οδήγηση υπό την επήρεια αλκοόλ.

Μπορείτε να δείτε στατιστικά στοιχεία με γραφήματα για τους ελέγχους και τις καταγγελίες του αλκοτέστ στο κεφάλαιο «3.8. Στοιχεία για το άλκοτεστ»

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Τμημάτων Επειγόντων Περιστατικών Euro-DEN (European Drug Emergencies Network)

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Euro-DEN (European Drug Emergencies Network) αποτελείται από Τμήματα Επειγόντων Περιστατικών σε 21 χώρες και το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και της Τοξικομανίας (EMCDDA). Στόχος του δικτύου είναι η συστηματική συλλογή πληροφοριών περιστατικών οξείας τοξίκωσης ή τοξίκωσης που σχετίζεται με την κατάχρηση συνταγογραφούμενων φαρμάκων από τα Τμήματα Επειγόντων Περιστατικών.

Κατά το έτος 2020, το ΤΑΕΠ του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας συμμετείχε πιλοτικά στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο, αποστέλλοντας στην ΑΑΕΚ τα απαραίτητα στοιχεία για τις περιπτώσεις όπου ο ασθενής δηλώνει χρήση ουσιών. Προηγήθηκε η εκπαίδευση του νοσηλευτικού προσωπικού του ΤΑΕΠ Λευκωσίας στο ερωτηματολόγιο συλλογής πληροφοριών από την ΑΑΕΚ, σε συνεργασία με τις Νοσηλευτικές Υπηρεσίες. Σε συνέχεια της συνεδρίας της Εθνικής Επιτροπής για Αντιμετώπιση των Εξαρτήσεων του 2020, αποφασίστηκε η επέκταση του Euro-DEN σε όλα τα ΤΑΕΠ Παγκύπρια.

4.1.4 Σημαντικές εξελίξεις στον πυλώνα Έρευνας, Εκπαίδευσης και Αξιολόγησης

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Ερευνών στον Μαθητικό Πληθυσμό σχετικά με το Αλκοόλ και τα άλλα Ναρκωτικά (ESPAD)

Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Ερευνών στον Μαθητικό Πληθυσμό σχετικά με το Αλκοόλ και τα άλλα Ναρκωτικά (ESPAD) διεξάγεται σε μαθητές ηλικίας 16 ετών δημοσίων και ιδιωτικών σχολείων. Η έρευνα, διεξάγεται κάθε τέσσερα χρόνια και κατά το έτος 2019 διεξήχθη η έβδομη σειρά της έρευνας. Η Κύπρος συμμετέχει στο πρόγραμμα από την αρχή, δηλαδή από το 1995 ενώ από το έτος 2011 η έρευνα γίνεται σε συνεργασία της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου, ΚΕΝΘΕΑ και του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας. Κατά το 2020 η κυριότητα της έρευνας μεταφέρθηκε και επίσημα στην Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου.

Η έρευνα αποσκοπεί μεταξύ άλλων στα εξής:

- Στην εκτίμηση της έκτασης και των προτύπων χρήσης νόμιμων και παράνομων εξαρτησιογόνων ουσιών) στο μαθητικό πληθυσμό, καθώς και στην αποτύπωση των αντιλήψεων των μαθητών έναντι στη χρήση ουσιών
- Στην εκτίμηση της έκτασης και των προτύπων άλλων εξαρτητικών συμπεριφορών, όπως της παθολογικής ενασχόλησης με το διαδίκτυο, τα ηλεκτρονικά παιχνίδια και τον τζόγο.
- Στην εκτίμηση των διαχρονικών τάσεων στις παραπάνω συμπεριφορές
- Στη σύγκριση της κατάστασης στη χώρα μας με αυτήν στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες που συμμετέχουν στο Ευρωπαϊκό πρόγραμμα ESPAD .

Τα αποτελέσματα της έρευνας δημοσιεύτηκαν το φθινόπωρο του 2020 και είναι διαθέσιμα στο σύνδεσμο.

Έρευνα Ανάλυσης Λυμάτων

Η έρευνα ανάλυσης λυμάτων διεξάγεται κάθε χρόνο στην Ευρώπη με στόχο τη διερεύνηση των επιπέδων των συγκεντρώσεων παράνομων ουσιών σε αστικά λύματα. Ανάμεσα στις Ευρωπαϊκές χώρες που συμ-

μετέχουν στην έρευνα είναι και η Κύπρος, όπου η τοπική έρευνα και ανάλυση διεξάγεται από το Διεθνές Ερευνητικό Κέντρο Νερού 'Νηρέας' του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Για τα αποτελέσματα της έρευνας του 2020, δείτε το κεφάλαιο «3.9. Από την έρευνα Ανάλυσης Αστικών Λυμάτων»

Έρευνα κοινωνικού κόστους

Η Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου ΑΑΕΚ, παρουσίασε εντός του 2020 την τρίτη σειρά της έρευνας με θέμα: «Το Κοινωνικό Κόστος των Παράνομων Εξαρτησιογόνων Ουσιών στην Κύπρο» που διενεργήθηκε κατά τη διάρκεια του 2020.

Ο όρος «κοινωνικό κόστος» αναφέρεται στο κόστος, το οποίο επιβάλλει στην κοινωνία η ύπαρξη του φαινομένου της χρήσης παράνομων εξαρτησιογόνων ουσιών. Συγκεκριμένα, το κόστος θεραπείας και πρόληψης, οι δαπάνες επιβολής του νόμου, η απώλεια εισοδήματος και η μείωση της παραγωγικότητας συνυπολογίζονται στη μέτρηση του κοινωνικού κόστους.

Τα αποτελέσματα της έρευνας επιβεβαιώνουν και ενισχύουν τα αντίστοιχα αποτελέσματα της έρευνας κοινωνικού κόστους του 2018, ότι δηλαδή οι Πυλώνες της Πρόληψης, της Θεραπείας και της Κοινωνικής Επανάταξης υστερούν δραματικά σε σχέση με τον Πυλώνα της Καταστολής του φαινομένου όσον αφορά στα κονδύλια που ξοδεύονται.

Μπορείτε να δείτε περισσότερα σχετικά με την έρευνα στο σύνδεσμο., καθώς και στο κεφάλαιο «3.11. Από την έρευνα Κοινωνικού Κόστους»

Έρευνα για τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών ανάμεσα στον πληθυσμό ΛΟΑΤΙ+ και ειδικότερα για το “chemsex”

Η έρευνα επικεντρώθηκε στη χρήση νόμιμων και παράνομων ουσιών από την ΛΟΑΤΙ+ κοινότητα καθώς και το φαινόμενο ‘chemsex’ στην Κύπρο. Ο όρος “chemsex” χρησιμοποιείται για να περιγράψει το σεξ μεταξύ αντρών που συμβαίνει υπό την επήρεια εξαρτησιογόνων ουσιών (ιδιαίτερα μεθαμφεταμίνη, GHB/GBL και μεφεδρόνη), οι οποίες λαμβάνονται αμέσως

πριν ή κατά τη διάρκεια της σεξουαλικής πράξης.

Η διαδικτυακή έρευνα προκηρύχθηκε από την Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου και υλοποιήθηκε από την Κίνηση Συμπαράστασης για το AIDS, σε συνεργασία με το Σύλλογο Οροθετικών Ελλάδος «Θετική Φωνή». Στην έρευνα συμμετείχαν 639 άτομα ΛΟΑΤΚΙ+ ή/και άλλοι άντρες που κάνουν σεξ με άντρες (ΑΣΑ), που είναι Κυπριακής καταγωγής, ή διαμένουν νόμιμα στην Κύπρο.

Τα αποτελέσματα της έρευνας αναμένεται να κατευθύνουν την ΑΑΕΚ ώστε να προωθηθούν πολιτικές και παρεμβάσεις για το συγκεκριμένο θέμα στους τομείς της πρόληψης, της θεραπείας και της μείωσης της βλάβης. Για να δείτε τα αποτελέσματα της έρευνας, ακολουθήστε το σύνδεσμο

Έρευνα για τη Σχέση των Νέων με τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και το Διαδίκτυο

Η έρευνα, η οποία διενεργήθηκε από το Ερευνητικό Κέντρο Alexander και συγχρηματοδοτήθηκε από την ΑΑΕΚ, αποσκοπούσε στη μελέτη του επίπεδου ενασχόλησης των νέων (15-35 ετών) με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και το διαδίκτυο ανάμεσα σε νέους στην Κύπρο.

- Τα κύρια αποτελέσματα της έρευνας μπορούν να συνοψιστούν ως εξής: Τα πιο δημοφιλή μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι το Instagram (44%), το YouTube (25%) και το Facebook (14%)
- Ο μέσος όρος ηλικίας κατά την οποία οι ερωτώμενοι είχαν για πρώτη φορά συνδεθεί με το Διαδίκτυο ήταν τα 10.5 χρόνια και δημιούργησαν τον πρώτο λογαριασμό σε ΜΚΔ στην ηλικία των 12.5 ετών
- Το 8,3% των νέων αντιμετωπίζει συμπτώματα εθισμού στα ΜΚΔ (μεγαλύτερο ποσοστό ανάμεσα στους μαθητές σε σχέση με τους φοιτητές).
- Το ποσοστό εθισμού στα ΜΚΔ ανάμεσα στα κορίτσια/ νεαρές γυναίκες είναι διπλάσιο σε σχέση με τους άντρες/ αγόρια (11.1% και 4.3%, αντίστοιχα).
- Ανησυχητικό είναι επίσης το γεγονός ότι η πλειοψηφία των νέων (55%) εντάσσεται στην κατηγορία του μέτριου εθισμού στα ΜΚΔ, ένα σκαλοπάτι δηλαδή πριν από τον σοβαρή μορφή εθισμού στα ΜΚΔ.

- Μέση ημερήσια διάρκεια χρήσης των ΜΚΔ σε ώρες: ημερησίως - 4,3 ώρες στο σύνολο του δείγματος και 6,5 ώρες ημερησίως στον πληθυσμό που θεωρείται ως εθισμένος (με 7,2 ώρες ημερησίως ανάμεσα στα κορίτσια που φοιτούν σε σχολεία!).
- Μέση ημερήσια διάρκεια χρήσης των ΜΚΔ σε ώρες: εβδομαδιαίως - 45.5 ώρες
- Το 24% του δείγματος παρουσιάζει προβληματική χρήση του διαδικτύου, ενώ το 66% παρουσιάζει μέτριο κίνδυνο, με μόνο 10% να θεωρείται ως χαμηλού κινδύνου
- Ψηλότερα ποσοστά προβληματικής χρήσης του διαδικτύου παρουσιάζουν οι γυναίκες

Σύντομη Ευρωπαϊκή Διαδικτυακή Έρευνα για τα Ναρκωτικά COVID-19

Από την στιγμή της εξάπλωσης της πανδημίας COVID 19 σε όλη την Ευρώπη και της λήψης μέτρων περιορισμού για μετριασμό της πανδημίας (περιορισμό, απομόνωση, καραντίνα, απαγόρευση κυκλοφορίας), προέκυψαν πρωτοφανείς προκλήσεις για τις υπηρεσίες που παρέχουν φροντίδα σε άτομα που χρησιμοποιούν ναρκωτικά στην κοινότητα και στις φυλακές. Υπάρχουν ενδείξεις ότι ίσως υπάρχουν αλλαγές στον τρόπο χρήσης ναρκωτικών και στον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι προμηθεύονται τα ναρκωτικά. Η κατανόηση σχετικά με τις συνέπειες της πανδημίας COVID 19 και των μέτρων περιορισμού της διάδοσής του, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο οι υπηρεσίες έχουν προσαρμοστεί για να ανταποκριθούν, μπορούν να βοηθήσουν τις υπηρεσίες να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητά τους.

Προκειμένου να διερευνηθούν και να τεκμηριωθούν γρήγορα οι τρέχουσες επιπτώσεις της επιδημίας COVID 19 αλλά και οι επιπτώσεις από τα περιοριστικά μέτρα στη χρήση, τις επιβλαβείς συνέπειες και την παροχή υπηρεσιών, το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (EMCDDA) διамέσου της ΑΑΕΚ διεξήγαγε τη «Σύντομη Ευρωπαϊκή Διαδικτυακή Έρευνα για τα Ναρκωτικά COVID-19», η οποία διεξήχθη ταυτόχρονα σε όλη την Ευρώπη προς τα τέλη του 2020 και συνεχίζεται εντός του 2021. Στόχος ήταν να συγκεντρωθούν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να έχουν αλλάξει οι τρόποι χρήσης ναρκωτικών στην Ευρώπη λόγω της πανδημίας COVID-19.

Ευρωπαϊκό πρόγραμμα JUSTICE με θέμα “Address and Reduce Drug Use of Inmates and Ex-inmates through Data Analysis and Intervention Programs- PRS20”

Η ΑΑΕΚ κατέθεσε πρόταση εντός του πλαισίου του Ευρωπαϊκού Προγράμματος **JUSTICE** εντός του 2020 το οποίο έλαβε την έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το πρόγραμμα έχει δύο βασικούς στόχους:

- 1 Την αξιολόγηση των πρώην και νυν κρατουμένων σχετικά με το ιστορικό χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών.
- 2 Το σχεδιασμό κατάλληλων παρεμβάσεων για τις συγκεκριμένες ομάδες-στόχους -με βάση τα αποτελέσματα της σχετικής αξιολόγησης-, οι οποίες θα υλοποιηθούν και θα αξιολογηθούν μελλοντικά μέσα στα πλαίσια ενός δεύτερου προγράμματος.

Το πρόγραμμα συντονίζει εκ μέρους της Κύπρου η ΑΑΕΚ και συμμετέχουν επίσης ως συνεργάτες η εταιρία Eurosuccess Consulting, το Τμήμα Φυλακών (Υπ. Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης) και το Σύνδεσμο Προστασίας των Δικαιωμάτων των Φυλακισμένων και Στήριξης Αποφυλακισθέντων. Στο Πρόγραμμα συμμετέχουν επίσης η Λιθουανία, το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο και η Ελλάδα. Η συνολική αξία του προγράμματος ανέρχεται στις 498,406.00€ από τα οποία το 80% αποτελεί χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (€ 398,724). Το πρόγραμμα θα ξεκινήσει τον Ιανουάριο του 2021 και αναμένεται να ολοκληρωθεί το Δεκέμβριο του 2022. Το συνολικό ποσό που θα δοθεί στην ΑΑΕΚ ανέρχεται στις € 54,013.

Συμμετοχή της ΑΑΕΚ στο Ευρωπαϊκό πρόγραμμα με θέμα “RISE-Vac- Reaching the hard-to-reach: Increasing access and vaccine uptake among prison population in Europe”.

Η ΑΑΕΚ συμμετέχει ως εταίρος στο πρόγραμμα “RISE-Vac- Reaching the hard-to-reach: Increasing access and vaccine uptake among prison population in Europe” το οποίο κατατέθηκε το 2020 από το Πανεπιστήμιο της Πίζας στην Ιταλία και το οποίο εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή..

Βασικός στόχος του προγράμματος RISE-Vac είναι η ανάπτυξη τεκμηριωμένων μοντέλων με σκοπό την

απόκτηση στοιχειώδους γνώσης σχετικά με τη σημασία του εμβολιασμού και παράλληλα την αναβάθμιση της πρόσβασης και τη λήψη εμβολίων ανάμεσα στους κρατούμενους. Επίσης, στοχεύει στην υποστήριξη των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής, εμπειρογνομόνων και πολιτών για να εκτιμήσουν και να προωθήσουν την ποιοτική υγειονομική περίθαλψη στις φυλακές προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ανισότητες και τα κενά που παρουσιάζονται στην υγεία, τόσο ανάμεσα στους κρατούμενους όσο και στον ευρωπαϊκό πληθυσμό ευρύτερα.

Στο πρόγραμμα θα συμμετέχουν 9 Οργανισμοί από 6 διαφορετικές χώρες (Γερμανία, Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Μολδαβία, Γαλλία και Κύπρος).

Η συνολική αξία του προγράμματος ανέρχεται στο 1,585,202.86€ από τα οποία το 80% αποτελεί χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (€951,121.00). Το ποσό που θα κατατεθεί στην ΑΑΕΚ είναι 17.000€. Το Πρόγραμμα αναμένεται να ξεκινήσει να υλοποιείται τον Μάιο 2021.

Συνεργασία με Πανεπιστημιακά Ιδρύματα

Η ΑΑΕΚ, μέσα στο πλαίσιο μνημονίου συνεργασίας με τη Σύνοδο των Πρυτάνεων των Κυπριακών Πανεπιστημίων συνέχισε να παρέχει σε φοιτητές διαφόρων Πανεπιστημίων τις κωδικοποιημένες βάσεις δεδομένων για στατιστικές αναλύσεις και για ερευνητικούς σκοπούς.

Επιπρόσθετα, η ΑΑΕΚ εντός του 2020 έχει προχωρήσει στην εκπαίδευση φοιτητών από διάφορα Πανεπιστήμια, όσον αφορά στη διαχείριση τηλεφωνικών γραμμών άμεσης βοήθειας σε θέματα εξαρτήσεων.

Εκπαιδευτικές ημερίδες στους σωφρονιστικούς υπαλλήλους του Τμήματος Φυλακών.

Κατά το έτος 2020, η ΑΑΕΚ σε συνεργασία με το Τμήμα Φυλακών και το Υπουργείο Υγείας προχώρησαν στην πραγματοποίηση εκπαιδευτικών ημερίδων για τους σωφρονιστικούς υπαλλήλους του Τμήματος Φυλακών. Συγκεκριμένα, το 2020 πραγματοποιήθηκαν τρεις εκπαιδευτικές ημερίδες σε 42 σωφρονιστικούς υπαλλήλους.

Μετά από τα ενθαρρυντικά αποτελέσματα της αξιο-

λόγησης των εκπαιδευτικών ημερίδων καθώς και το αίτημα της διοίκησης του Τμήματος Φυλακών, οι εν λόγω ημερίδες θα συνεχίσουν να πραγματοποιούνται στο πλαίσιο συνεχούς εκπαίδευσης των σωφρονιστικών υπαλλήλων.

Εκπαιδευτικές ημερίδες για Λειτουργούς Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας

Στο πλαίσιο της εκπαίδευσης των επαγγελματιών, η ΑΑΕΚ πραγματοποιεί εκπαιδευτικές ημερίδες που απευθύνονται στους Λειτουργούς των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας. Οι ημερίδες αυτές, υπό το σπιντονισμό της ΑΑΕΚ, αφορούν σε υλοποίηση δράσης για την ευρύτερη εκπαίδευση επαγγελματιών σε μια προσπάθεια ενίσχυσης του σημαντικού ρόλου που οι Λειτουργοί των Υπηρεσιών διαδραματίζουν.

Κατά το 2020, η ΑΑΕΚ σε συνεργασία με τις ΥΚΕ, διοργάνωσε νέα σειρά εκπαιδεύσεων προς όλους τους Λειτουργούς των ΥΚΕ παγκύπρια, οι οποίες όμως λόγω των περιοριστικών μέτρων λόγω της πανδημίας του Covid-19 ακυρώθηκαν.

Εκπαίδευση επαγγελματιών υγείας και φοιτητών στις Κλινικές Κατευθυντήριες Γραμμές για την πρόληψη, διάγνωση και θεραπεία του συνδρόμου του εμβρυικού αλκοολισμού και του φάσματος διαταραχής εμβρυικού αλκοολισμού

Μέσα στο πλαίσιο εφαρμογής του επιχορηγημένου προγράμματος “Εκπαιδευτικό Δίκτυο για την επιβλαβή χρήση του Αλκοόλ: PEA” και σε συνεργασία με την Εθνική Επιτροπή για την Αντιμετώπιση του φάσματος διαταραχής εμβρυικού αλκοολισμού και συνδρόμου εμβρυικού αλκοολισμού διοργανώθηκε μια Διαδικτυακή Εκπαιδευτική Ημερίδα για επαγγελματίες και φοιτητές στις Κλινικές Κατευθυντήριες Γραμμές για την πρόληψη, διάγνωση και θεραπεία του συνδρόμου του εμβρυικού αλκοολισμού και του φάσματος διαταραχής εμβρυικού αλκοολισμού.

Εκπαίδευση στα εργαλεία συλλογής στοιχείων για τους δείκτες μείωσης της προσφοράς

Στα πλαίσια δημιουργίας Δεικτών Παρακολούθησης της Μείωσης της Προσφοράς των παράνομων ουσιών

έχουν δημιουργηθεί από το Τμήμα Παρακολούθησης/ΕΚΠΙΝΤ της ΑΑΕΚ, εργαλεία/ πρωτόκολλα για τη συλλογή στοιχείων που αφορούν στις τιμές, τη σύνθεση και καθαρότητα των ουσιών. Για σκοπούς εφαρμογής των εν λόγω δεικτών, η ΑΑΕΚ πραγματοποίησε εκπαίδευση των εμπλεκόμενων ατόμων από την ΥΚΑΝ και συγκεκριμένα εκπροσώπων από όλα τα κλιμάκια της Αστυνομίας, από το Γραφείο Στατιστικής και Ανάλυσης της Αστυνομίας Κύπρου, καθώς και από το Γενικό Χημείο του Κράτους.

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα επαγγελματιών σε σχέση με τη θεραπεία της παθολογικής ενασχόλησης με τα τυχερά παιχνίδια

Πραγματοποιήθηκε στις 25 και 26 Φεβρουαρίου 2020, στην αίθουσα του ΟΝΕΚ στη Λευκωσία, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τη θεραπεία της παθολογικής ενασχόλησης με τα τυχερά παιχνίδια. Την Εκπαίδευση πραγματοποίησε ο φορέας GamCare του Ηνωμένου Βασιλείου. Την εκπαίδευση παρακολούθησαν επαγγελματίες που εργάζονται στα εγκεκριμένα από την ΑΑΕΚ θεραπευτικά Κέντρα για τη θεραπεία της παθολογικής ενασχόλησης με τα τυχερά παιχνίδια από το Δημόσιο, ιδιωτικό και μη κυβερνητικό τομέα.

Εκπαίδευση σχετικά με νομικά θέματα διαχείρισης ανηλίκων

Τον Αύγουστο του 2020, η ΑΑΕΚ διοργάνωσε στα γραφεία της μια μικρή εκπαίδευση σχετικά με νομικά θέματα διαχείρισης ανηλίκων, και κυρίως για το θέμα της συγκατάθεσης των γονέων για θεραπεία. Η εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε από τον νομικό Σύμβουλο της ΑΑΕΚ κο Αρτέμη Αρτεμίου και σε αυτή συμμετείχαν εκπρόσωποι των Θεραπευτικών Κέντρων που χειρίζονται ανήλικους.

4.1.5 Σημαντικές εξελίξεις στον πυλώνα Μείωσης της Προσφοράς

Στον Πυλώνα Μείωσης της Προσφοράς οι δράσεις υλοποιούνται σε συνεχή βάση. Το συντονιστικό ρόλο έχουν τα Υπουργεία Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, Οικονομικών και Υγείας, ενώ η ΑΑΕΚ έχει το ρόλο της παρακολούθησης της υλοποίησης των δράσεων.

Εκσυγχρονισμός του «Περί Ναρκωτικών Φαρμάκων και Ψυχοτρόπων Ουσιών Νόμου»

Ένεκα της συνεχούς εμφάνισης Νέων Ψυχοδραστικών Ουσιών (ΝΨΟ) προκύπτει η ανάγκη για συνεχή εκσυγχρονισμό του Περί Ναρκωτικών Φαρμάκων και Ψυχοτρόπων Ουσιών Νόμου Ν.29/77 με τρόπο που να συμπεριλαμβάνονται αυτές οι ουσίες στη λίστα των ελεγχόμενων ουσιών. Εντός του 2020, η ΑΑΕΚ συμμετείχε στη διαδικασία τροποποίησης του νόμου για εισαγωγή νέων συνθετικών ουσιών ενώ η έγκριση της τροποποίησης αναμένεται εντός του 2021.

Αναβάθμιση του τοπικού Συστήματος Έγκαιρης Προειδοποίησης (ΣΕΠ)

Αναφορικά με την αναβάθμιση του τοπικού Συστήματος Έγκαιρης Προειδοποίησης (ΣΕΠ) για σκοπούς έγκαιρου και αποτελεσματικού μηχανισμού ενημέρωσης σε σχέση με τις νέες ψυχοτρόπες ουσίες, εδραιώθηκε και βελτιώθηκε περαιτέρω η συνεργασία του Γενικού Χημείου του Κράτους με τα κέντρα θεραπείας των Υ.Ψ.Υ, τα οποία αποστέλλουν έντυπα ενημέρωσης για την εμφάνιση νέων συνθετικών ουσιών έτσι που να επιτυγχάνεται η τάχιστα ενημέρωση του ΣΕΠ για την εμφάνιση τέτοιων ουσιών στην Κύπρο. Περαιτέρω καταβάλλεται συνεχής προσπάθεια για επέκταση του τοπικού δικτύου ΣΕΠ, μέσω της αύξησης ανταποκριτών από τα κέντρα θεραπείας και τα Γενικά Νοσοκομεία.

Δημιουργήθηκε από την ΑΑΕΚ Συμβουλευτική Επιστημονική Επιτροπή με ειδικούς από το Γενικό Χημείο του Κράτους και τις Φαρμακευτικές Υπηρεσίες, με στόχο την αξιολόγηση του κινδύνου των νέων ψυχοδραστικών ουσιών.

Κατά το έτος 2020, ο αριθμός των ειδοποιήσεων ανήλθε στις 50

Τέλος, βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 220/1687 θα πρέπει να γίνει εντός του 2021 υπαγωγή της ουσίας ΙΣΟΝΙΤΑ-ΖΕΝΗ στη νομοθεσία γι' αυτό προτάθηκε τόσο από την ΑΑΕΚ όσο και από το Γενικό Χημείο του Κράτους και τις Φαρμακευτικές Υπηρεσίες όπως τροποποιηθεί ο Νόμος «Περί ναρκωτικών φαρμάκων και Ψυχοτρόπων ουσιών Νόμο του 1977, Ν. 29/1977».

Μείωση της διακίνησης των παράνομων ουσιών εξάρτησης

Περαιτέρω, με βάση τα στοιχεία τα οποία συλλέγει σε ετήσια βάση η ΑΑΕΚ από την Υπηρεσία Καταπολέμησης Ναρκωτικών Κύπρου (ΥΚΑΝ), η κάνναβη αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο μερίδιο της παράνομης αγοράς. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα αδικήματα σχετιζόμενα με τα ναρκωτικά, δείτε την κατάσταση του φαινομένου ή/ και ακολουθήστε το σύνδεσμο.

Με απώτερο στόχο τη μείωση της διακίνησης παράνομων ουσιών εξάρτησης, κατά το έτος αναφοράς, η Αστυνομία Κύπρου αναβάθμισε τη συνεργασία της με Αξιωματικούς Συνδέσμους άλλων χωρών. Στα πλαίσια αυτά διοργανώθηκαν συναντήσεις, παρουσιάσεις σημαντικών υποθέσεων και ανταλλαγή πληροφοριών αλλά και απόψεων με την ΥΚΑΝ, το Τελωνείο, τους Αξιωματικούς Συνδέσμους της Ελλάδας, της Μ. Βρετανίας, των ΗΠΑ, της Ρωσίας, της Γαλλίας, και της Ρουμανίας καθώς και με την Αστυνομία των Βάσεων και των Ηνωμένων Εθνών.

4.1.6. Σημαντικές εξελίξεις στον πυλώνα των Διεθνών Σχέσεων

Οριζόντια Ομάδα Εργασίας για τα Ναρκωτικά (Horizontal Working Party on Drugs)

Μέσα στα πλαίσια της Ε.Ε., όπως κάθε χρόνο, κατά το έτος 2020 η ΑΑΕΚ εκπροσώπησε την Κυπριακή Δημοκρατία στην Οριζόντια Ομάδα Εργασίας για τα Ναρκωτικά του Συμβουλίου (Horizontal Working Party on Drugs), η οποία προωθεί και συντονίζει την υλοποίηση της Στρατηγικής και των Σχεδίων Δράσης της Ε.Ε. για τα Ναρκωτικά. Οι συναντήσεις της Ομάδας, ενώ υπό κανονικές συνθήκες πραγματοποιούνται στις Βρυξέλλες, σε μηνιαία βάση, λόγω της πανδημίας, πραγματοποιήθηκαν μέσω τηλεδιάσκεψης. Παράλληλα στα πλαίσια της Ομάδας πραγματοποιούνται και οι διάλογοι της ΕΕ με τρίτες χώρες για το θέμα των παράνομων εξαρτησιογόνων ουσιών. Τα κυριότερα θέματα που συζητήθηκαν κατά το έτος 2020 ήταν τα εξής:

- Η ανάλυση κινδύνου νέων ψυχοδραστικών ουσιών και η υποβολή τους στο σύστημα ελέγχου.
- Η προετοιμασία για την 63η Σύνοδο της Επιτροπής Ναρκωτικών Ουσιών των Ηνωμένων Εθνών (CND).
- Οι εισηγήσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για ανακατάταξη της κάνναβης στους Πίνακες με τις ελεγχόμενες ουσίες με βάση τις Διεθνείς Συμβάσεις.
- Η διαμόρφωση της νέας Στρατηγικής της ΕΕ για τα ναρκωτικά 2021- 2025.
- Οι σχέσεις με τρίτες χώρες, όπως οι ΗΠΑ, η Βραζιλία, τα Δυτικά Βαλκάνια, οι χώρες Λατινικής Αμερικής και Καραϊβικής και η έναρξη του διαλόγου με νέους εταίρους όπως η Κίνα και το Ιράν.

Εθνικοί Συντονιστές της ΕΕ για τα Ναρκωτικά

Οι συναντήσεις των Εθνικών Συντονιστών της ΕΕ για τα Ναρκωτικά, οι οποίες πραγματοποιούνται από την εκάστοτε προεδρεύουσα χώρα του Συμβουλίου της ΕΕ, πραγματοποιήθηκαν διαδικτυακά από τη Γερμανική Προεδρία (Οκτώβριος 2020) με θέμα: “Aspects of a modern drugs policy with particular emphasis on

vulnerable groups – prevention, early intervention and harm reduction”, ενώ η συνάντηση που προγραμματιζόταν από την Προεδρία της Κροατίας ακυρώθηκε λόγω πανδημίας. Στις εν λόγω συναντήσεις συμμετέχει ο Πρόεδρος της ΑΑΕΚ ο οποίος είναι διά νόμου ο Εθνικός Συντονιστής της Κύπρου.

Επιτροπή Εθνικής Πολιτικής και Δράσης για το Αλκοόλ/Committee of National Alcohol Policy and Action (CNAPA)

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα θέματα του αλκοόλ συντονίζονται μέσα από την Επιτροπή Εθνικής Πολιτικής και Δράσης για το Αλκοόλ (CNAPA). Στόχος της Επιτροπής είναι η ανταλλαγή πληροφοριών, γνώσεων και καλών πρακτικών για τη μείωση των αρνητικών συνεπειών που σχετίζονται με την κατανάλωση του αλκοόλ. Η Κύπρος εκπροσωπείται στην εν λόγω επιτροπή από την ΑΑΕΚ από το 2011.

Η Επιτροπή Εθνικής Πολιτικής και Δράσης για το Αλκοόλ κατά το 2020 δεν συγκάλεσε συναντήσεις στο Λουξεμβούργο και η επικοινωνία μεταξύ των κρατών μελών πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά. Η εν λόγω επιτροπή επικεντρώθηκε στη συμβολή των Κρατών Μελών στα πολυ-τομεακά εργαστήρια για ανταλλαγή γνώσης και ενίσχυση πολιτικών στον τομέα του αλκοόλ μέσα στο πλαίσιο εφαρμογής των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων των προγραμμάτων FAR SEAS και DEEP SEAS. Συγκεκριμένα:

- τη συμβολή στο πρόγραμμα FAR SEAS για την καταγραφή και διάχυση καλών πρακτικών για την αντιμετώπιση του Συνδρόμου Εμβρυικού Αλκοολισμού (ΣΕΑ) και Φάσματος Διαταραχής Εμβρυικού Αλκοολισμού (ΦΔΕΑ), στο οποίο η Κύπρος συνέβαλε με τη διάχυση του υφιστάμενου σχετικού υλικού όπως τις κλινικές κατευθυντήριες γραμμές για την πρόληψη, διάγνωση και αντιμετώπιση του ΣΕΑ και ΦΔΕΑ, τον οδηγό υγιεινού τρόπου ζωής για γυναίκες στην περίοδο της εγκυμοσύνης και την περίοδο του θηλασμού και τηλεοπτικό σποτ για την υιοθέτηση θετικών αλλαγών στην περίοδο της εγκυμοσύνης
- τη συμβολή στη 2η Ευρωπαϊκή Έρευνα για το Αλκοόλ- Standard European Alcohol Survey μέσα στο πλαίσιο του προγράμματος DEEP SEAS
- τη συμμετοχή σε διαδικτυακό σεμινάριο για τα μέ-

τρα πρόληψης με στόχο τη μείωση της έκθεσης στη διαφήμιση και το μάρκετινγκ του αλκοόλ

- τη συμμετοχή σε διαδικτυακό σεμινάριο για την κοινωνικο-οικονομική ανισότητα και το αλκοόλ
- και τη συμμετοχή σε διαδικτυακό σεμινάριο για την γεωργία και τη φορολογία

Συμμετοχή στο Συμβούλιο της Ευρώπης- Ομάδα Πομπιντού (Pompidou Group)

Η Ομάδα Πομπιντού (ΟΠ) λειτουργεί στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης από το 1971 και στην παρούσα φάση απαρτίζεται από 35 κράτη μέλη. Στόχος της Ομάδας είναι να συνεισφέρει στην ανάπτυξη μιας πολυτομεακής, καινοτόμου και αποτελεσματικής πολιτικής για θέματα των παράνομων εξαρτησιογόνων ουσιών.

Η ΑΑΕΚ εκπροσωπεί την Κυπριακή Δημοκρατία στις συναντήσεις Μόνιμων Αντιπροσώπων και του Μεσογειακού Δικτύου (MEDNET). Επιπρόσθετα, συνεργάτες της ΑΑΕΚ από διάφορες υπηρεσίες συμμετέχουν στις ομάδες εργασίας που λειτουργούν στα πλαίσια της Ομάδας Πομπιντού.

Τα κυριότερα θέματα που απασχόλησαν την Ομάδα κατά το έτος 2020 ήταν τα εξής:

- Ανάπτυξη βιώσιμων στρατηγικών σεβόμενων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Διεθνής συνεργασία για τον έλεγχο των πρόδρομων ουσιών.
- Ευρωπαϊκή συνεργασία για τον έλεγχο των αεροδρομίων, λιμανιών και ταχυδρομείων.
- Συνεργασία με Ευρωπαϊκό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης για τα Ναρκωτικά (EMCDDA).
- Διαδικασία Αναθεώρησης του πλαισίου λειτουργίας της Ομάδας Πομπιντού/ Statutory Revision Process
- Το Ευρωπαϊκό Βραβείο Πρόληψης
- Τις πρωτοβουλίες των Κρατών Μελών για την αντιμετώπιση του αντίκτυπου της πανδημίας COVID 19 στα άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα με την εξάρτηση

Περαιτέρω, μέσα στο πλαίσιο συνεργασίας με το Μεσογειακό Δίκτυο της Ομάδας Πομπιντού (MedNET),

η ΑΑΕΚ συμμετείχε σε δυο συναντήσεις και αποδέχτηκε πρόσκληση της Γραμματείας της Ομάδας Πομπιντού για διοργάνωση εκπαίδευσης για παρεμβάσεις Μείωσης της Βλάβης για επαγγελματίες υγείας της Αιγύπτου. Ενόψει της πανδημίας η Προεδρία του Μεσογειακού Δικτύου εκ μέρους της Κύπρου μετά την ολοκλήρωση της Προεδρίας της Τυνησίας έχει μεταφερθεί για την περίοδο Άνοιξη-Καλοκαίρι 2022 με φθινόπωρο- χειμώνα του 2022.

Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Πρόληψη του Καπνίσματος ENSP

Από τις 10 Ιανουαρίου 2020 η ΑΑΕΚ συμμετέχει, υπό την ιδιότητα του πλήρους μέλους, στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Πρόληψη του Καπνίσματος (European Network for Smoking and Tobacco Prevention-ENSP).

Το ENSP είναι ένας ανεξάρτητος διεθνής ΜΚΟ και πρόκειται για ένα δίκτυο που αποτελείται από υποστηρικτές και ειδικούς στη διακοπή του καπνίσματος, ακαδημαϊκούς και μέλη της κοινωνίας των πολιτών, οι οποίοι συνδυάζουν ενεργά τις προσπάθειες για ανταλλαγή γνώσεων και συντονισμό στρατηγικών σχετικά με την πρόληψη και τον έλεγχο του καπνίσματος. Το ENSP διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ των μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας καθώς και άλλων ευρωπαϊκών και διεθνών οργανισμών υγείας. Το ENSP αποτελεί την πλατφόρμα ανταλλαγής καλών πρακτικών, ανάλυσης πολιτικών, υπεράσπισης, έρευνας και ανάπτυξης ικανοτήτων σχετικών με τους σκοπούς του.

Η νέα αυτή ευκαιρία συμμετοχής σε ευρωπαϊκό οργανισμό αναμένεται ότι θα ενισχύσει το ρόλο της ΑΑΕΚ για τον έλεγχο του καπνίσματος, καθώς η συμμετοχή στο ENSP αποτελεί βήμα για την υιοθέτηση και ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών που ακολουθούνται σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

Συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο για τα Ναρκωτικά και την Τοξικομανία (EMCDDA)

Τα επιστημονικά τεκμηριωμένα δεδομένα και πληροφορίες θεωρούνται εξαιρετικά σημαντικά για την

Ευρώπη όσον αφορά στην κατανόηση της φύσης των προβλημάτων που σχετίζονται με τις παράνομες ουσίες εξάρτησης και στην καλύτερη αντιμετώπισή τους. Για σκοπούς συλλογής και ανάλυσης τέτοιων δεδομένων ιδρύθηκε το 1993 ως ένας από τους αποκεντρωμένους Οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (ΕΚΠΙΝΤ-EMCDDA).

Ο ρόλος του ΕΚΠΙΝΤ είναι να παρέχει στην ΕΕ και στα κράτη μέλη της μια αντικειμενική συνολική εικόνα του προβλήματος των παράνομων ουσιών εξάρτησης στην Ε.Ε και αξιόπιστη τεκμηρίωση προς υποστήριξη της συζήτησης επί του θέματος αυτού.

Η Κύπρος κατά το 2020 εκπροσωπήθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο του EMCDDA με τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΑΕΚ, Δρ. Χρύσανθο Γεωργίου μέχρι τον Νοέμβριο 2020 και στη συνέχεια από το επόμενο Πρόεδρο της ΑΑΕΚ Δρ. Χρίστο Μηνά, και το μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής της ΑΑΕΚ κ. Σ. Σεργίδη. Ο κ. Σεργίδης είναι εκλεγμένο μέλος της Επιτροπής Προϋπολογισμού του Κέντρου.

Επιπρόσθετα, η ΑΑΕΚ, μέσω του Τμήματος Παρακολούθησης/ ΕΚΤΕΠΙΝ, συμμετέχει συστηματικά στις εργασίες του Κέντρου, μέσα από θεσμοθετημένες συναντήσεις, στις οποίες καλείται να συμβάλει ενεργά υπό μορφή παρουσιάσεων ή συντονισμού ομάδων εργασίας, καθώς και σε εξειδικευμένες τεχνικές ομάδες που έχουν ως στόχο την αναθεώρηση των εργαλείων συλλογής πληροφοριών, συγγραφής συγκεκριμένων θεματικών εκθέσεων ή συμμετοχής σε έρευνες.

Το 2020 τα κυριότερα θέματα που απασχόλησαν το Διοικητικό Συμβούλιο του EMCDDA ήταν τα ακόλουθα:

- Το πρόγραμμα εργασίας του Κέντρου
- Οι προϋπολογισμοί του 2020 και 2021.
- Οι δημοσιονομικοί κανονισμοί του EMCDDA.
- Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) της ΕΕ.
- Η συνεργασία του Κέντρου με τα Δυτικά Βαλκάνια.
- Το πρόγραμμα εργασίας του EMCDDA για το 2021.
- Η υλοποίηση της Στρατηγικής του EMCDDA 2025 και το προκαταρκτικό πρόγραμμα εργασίας του 2021-2023.

63η Ενδιάμεση Σύνοδος των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά (CND)

Πραγματοποιήθηκε στις 2-4 Δεκεμβρίου 2020, στη Βιέννη, η 63η Ενδιάμεση Σύνοδος της Επιτροπής Ναρκωτικών (Commission on Narcotic Drugs- CND) των Ηνωμένων Εθνών. Σύμφωνα με τις Διεθνείς Συμβάσεις ελέγχου των ναρκωτικών, η CND έχει την εντολή να αποφασίζει σχετικά με το πεδίο ελέγχου των ουσιών, κατατάσσοντας τις στους Πίνακες των Συμβάσεων. Κάθε σύμβαση περιλαμβάνει Πίνακες, οι οποίοι συνεπάγονται διαφορετικά καθεστώτα ελέγχου. Η Επιτροπή λαμβάνει τις αποφάσεις της βάσει των συστάσεων του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ), του Διεθνούς Συμβουλίου Ελέγχου των Ναρκωτικών (INCB) και των συμβαλλομένων κρατών στις Συμβάσεις.

Κατά τη διάρκεια της 63ης Συνόδου λήφθηκε απόφαση, για διαφοροποίηση στην κατάταξη της κάνναβης και των παράγωγων ουσιών της στους σχετικούς Πίνακες των Συμβάσεων του ΟΗΕ. Μέχρι πριν την Σύνοδο της CND, η κάνναβη και οι ουσίες που συνδέονται με την κάνναβη συμπεριλαμβάνονταν στους Πίνακες I και IV της Διεθνούς Σύμβασης για τα Ναρκωτικά του 1961, καθώς επίσης και στους Πίνακες I και II της Διεθνούς Σύμβασης για Ψυχοτρόπες Ουσίες του 1971.

Η διαφοροποίηση που επήλθε μετά την σχετική ψηφοφορία κατά την 63η Σύνοδο της CND, αφορά στην αφαίρεση της κάνναβης και της ρητίνης κάνναβης από τον Πίνακα IV της Σύμβασης του 1961 με μοναδικό γνώμονα ότι μια τέτοια εξέλιξη θα επιτρέψει περισσότερη έρευνα σχετικά με την ιατρική χρήση της κάνναβης. Σημειώνεται ότι η μετακίνηση

στη ουσία από τον Πίνακα IV στον Πίνακα I της Σύμβασης του 1961, σε καμία περίπτωση δεν σημαίνει χαλάρωση στα διεθνή μέτρα ελέγχου της κάνναβης, ούτε μειώνει τους κινδύνους που ενέχει ως ουσία εξάρτησης.

Συγκεκριμένα, πέραν από την τροποποίηση που εγκρίθηκε για την οποία έγινε αναφορά πιο πάνω, η Σύνοδος απέρριψε:

- α) τη σύσταση για προσθήκη δρονναβινόλης και των στερεοϊσομερών της (δέλτα-9-τετραϋδροκανναβινόλη) στον Πίνακα I της Σύμβασης του 1961. Η δρονναβινόλη είναι χημική μορφή της τετραυδροκανναβινόλης που είναι η ψυχοδραστική ουσία της κάνναβης.
- β) τη σύσταση να διαγραφούν τα εκχυλίσματα και τα βάρματα κάνναβης από τον Πίνακα I της Σύμβασης του 1961.
- γ) τη σύσταση να προστεθεί μια υποσημείωση στον Πίνακα I της Σύμβασης του 1961 που να διευκρινίζει ότι «Προετοιμασίες που περιέχουν κυρίως κανναβιδιόλη και όχι περισσότερο από 0,2% της δέλτα-9-τετραϋδροκανναβινόλης, δεν υπάγονται σε διεθνή έλεγχο
- δ) τη σύσταση για την προσθήκη ορισμένων παρασκευασμάτων δρονναβινόλης στον Πίνακα III της Σύμβασης του 1961.

Η ψήφιση της σύστασης του ΠΟΥ αποτελεί ορόσημο για την αναγνώριση και τη μελλοντική διαχείριση των ιατρικών ιδιοτήτων της κάνναβης, αλλά και της ενδεχόμενης αξίας της στα πλαίσια της επιστημονικής έρευνας.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ - ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ

Προχωρώντας σε μια αποτίμηση της υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής και των σχετικών Σχεδίων Δράσης, πιο κάτω καταγράφονται οι δράσεις των εμπλεκόμενων Υπουργείων των οποίων επιτεύχθηκε η υλοποίηση κατά το 2019 και των δράσεων που εκκρεμούν για υλοποίηση εντός του 2020. Σημειώνονται περεταίρω, οι συστάσεις της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου προς κάθε Υπουργείο ξεχωριστά.

Για διευκρινιστικούς σκοπούς τα χρώματα των δράσεων αντιστοιχούν στο βαθμό υλοποίησης τους ως πιο κάτω:

Υλοποιήθηκε/ Συνεχής Δράση

Υλοποιήθηκε εν μέρει/ Σε εξέλιξη

Δεν υλοποιήθηκε

5.1. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Πυλώνας	Στόχος /Δράση	Υλοποιήθηκε/ Δεν υλοποιήθηκε/ Προς Υλοποίηση
Πρόληψη	Προώθηση εκστρατειών ενημέρωσης και εκπαιδεύσεων προς το γενικό πληθυσμό και ειδικότερα προς τις νέες γυναίκες και νέους γονείς.	Υλοποιήθηκε
Πρόληψη	Παροχή σύντομων παρεμβάσεων και ανάπτυξη και διάχυση οδηγού σχετικά με την κατανάλωση αλκοόλ για γυναίκες σε γόνιμη ηλικία και έγκυες γυναίκες.	Υλοποιήθηκε
Πρόληψη	Προώθηση ανάπτυξης κλινικών κατευθυντήριων γραμμών για την πρόληψη, διάγνωση και υποστηρικτική θεραπεία του φάσματος διαταραχής εμβρυικού αλκοολισμού.	Υλοποιήθηκε
Πρόληψη	Ενίσχυση και παροχή συμβουλευτικής και κατάλληλης φροντίδας για παιδιά και οικογένειες υψηλού κινδύνου ή που έχουν επηρεαστεί από το αλκοόλ. Εντοπισμός, ενημέρωση και παραπομπή εγκύων γυναικών με πρόβλημα χρήσης ή/και εξάρτησης στο αλκοόλ στις κατάλληλες υπηρεσίες.	Προς Υλοποίηση
Πρόληψη	Ενίσχυση της πρόσβασης παιδιών και νέων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες σε υποστηρικτικές υπηρεσίες. Εντοπισμός, παραπομπή σε προληπτικό ή και θεραπευτικό πρόγραμμα συστηματικής κοινωνικής στήριξης σε ευάλωτες ομάδες.	Προς Υλοποίηση
Θεραπεία και Κοινωνική Επανάταξη	Βελτίωση της πρόσβασης των μεταναστών στα προγράμματα θεραπείας.	Προς Υλοποίηση

Πυλώνας	Στόχος /Δράση	Υλοποιήθηκε/ Δεν υλοποιήθηκε/ Προς Υλοποίηση
Θεραπεία και Κοινωνική Επανάταξη	Συμπερίληψη της μεθαδόνης στις φαρμακευτικές επιλογές στη θεραπεία υποκατάστασης σε συγκεκριμένες περιπτώσεις.	Δεν υλοποιήθηκε
Θεραπεία και Κοινωνική Επανάταξη	Αναθεώρηση Πρωτοκόλλου Συνεργασίας για παραπομπή νεαρών συλληφθέντων από την Υπηρεσία Καταπολέμησης Ναρκωτικών (ΥΚΑΝ) σε θεραπευτικά κέντρα των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας (ΥΨΥ).	Υλοποιήθηκε-
Θεραπεία και Κοινωνική Επανάταξη	Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου και Υπουργείου Υγείας για σκοπούς Δημιουργίας Προγράμματος Προαγωγής και Αποκατάστασης της Στοματικής Υγείας Ουσιοεξαρτημένων Ατόμων.	Υλοποιήθηκε- Συνεχής δράση
Θεραπεία και Κοινωνική Επανάταξη	Ενίσχυση συνεργασίας μεταξύ ΥΨΥ και ΥΚΕ για αποτελεσματική διαχείριση περιστατικών ανηλίκων που αντιμετωπίζουν πρόβλημα χρήσης ουσιών μέσω της υπογραφής Πρωτοκόλλου συνεργασίας.	Υλοποιήθηκε- Συνεχής δράση
Θεραπεία και Κοινωνική Επανάταξη	Ανάπτυξη και ενίσχυση παρεμβάσεων προσαρμοσμένων στις ανάγκες των γυναικών παγκύπρια για όλα τα επίπεδα βαθμού σοβαρότητας της εξάρτησης.	Δεν υλοποιήθηκε
Θεραπεία και Κοινωνική Επανάταξη	Ανάπτυξη εξειδικευμένων παρεμβάσεων στις δομές τοξικοεξάρτησης για άτομα με διπλή διάγνωση.	Δεν υλοποιήθηκε
Θεραπεία και Κοινωνική Επανάταξη	Αποτελεσματική εφαρμογή της παραπομπής ατόμων που αντιμετωπίζουν πρόβλημα με τις ουσίες εξάρτησης και βρίσκονται σε επαφή με το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης.	Υλοποιήθηκε- Συνεχής δράση
Θεραπεία και Κοινωνική Επανάταξη	Τροποποίηση και εφαρμογή του «Περί Θεραπείας Κατηγορουμένων Χρηστών ή Ουσιοεξαρτημένων Νόμο του 2016.	Υλοποιήθηκε
Θεραπεία και Κοινωνική Επανάταξη	Ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ ΥΥ και ΥΕΠΚΑ για αποτελεσματική διαχείριση περιστατικών ενηλίκων που αντιμετωπίζουν πρόβλημα χρήσης ουσιών και λαμβάνουν στήριξη επιδομάτων από την ΥΔΕΠ ή παρακολουθούνται από τις ΥΚΕ.	Προς Υλοποίηση
Θεραπεία και Κοινωνική Επανάταξη	Υποστήριξη της κοινωνικής επανένταξης των ατόμων με ιστορικό εξάρτησης μέσα από την προώθηση της ενεργούς συμμετοχής στην κοινότητα.	Δεν υλοποιήθηκε
Μείωση της Βλάβης	Παροχή εκπαίδευσης για πραγματοποίηση ειδικών διαγνωστικών τεστ ανίχνευσης μολυσματικών ασθενειών ανάμεσα σε άτομα που αντιμετωπίζουν πρόβλημα χρήσης ουσιών και προσεγγίζουν τις δομές καθώς και στους μετανάστες στους χώρους φιλοξενίας.	Υλοποιήθηκε
Μείωση της Βλάβης	Εκπαίδευση και χορήγηση ναλοξόνης ως μέτρο πρόληψης των θανάτων από: (α) Άτομα που αντιμετωπίζουν πρόβλημα χρήσης ουσιών και παρακολουθούν προγράμματα μείωσης της βλάβης (β) Προσωπικού του Τμήματος Φυλακών (γ) Άτομα που αντιμετωπίζουν πρόβλημα χρήσης ουσιών και πρόκειται να αποφυλακισθούν (δ) Ασθενοφόρα	Υλοποιήθηκε
Μείωση της Βλάβης	Εφαρμογή της πρόνοιας μέσω της οποίας ρυθμίζεται η οδήγηση υπό την επίρεια ναρκωτικών του «Περί Οδικής Ασφάλειας» νόμου.	Υλοποιήθηκε

Πυλώνας	Στόχος /Δράση	Υλοποιήθηκε/ Δεν υλοποιήθηκε/ Προς Υλοποίηση
Έρευνα, εκπαίδευση, αξιολόγηση	Θεσμοθέτηση της εξωτερικής αξιολόγησης των δομών.	Δεν υλοποιήθηκε
Έρευνα, εκπαίδευση, αξιολόγηση	Ενίσχυση γνώσεων επαγγελματιών υγείας και επαγγελματιών που παρέχουν υπηρεσίες σε γυναίκες και παιδιά. Ανάπτυξη προγραμμάτων συνεχούς εκπαίδευσης για επαγγελματίες υγείας, και επαγγελματιών που ασχολούνται με γυναίκες και παιδιά στα θέματα του αλκοόλ.	Προς Υλοποίηση
Έρευνα, εκπαίδευση, αξιολόγηση	Πρακτική εφαρμογή του ερωτηματολογίου Euro-DEN στα τμήματα επειγόντων περιστατικών των γενικών νοσοκομείων.	Προς υλοποίηση

Συστάσεις προς Υπουργείο Υγείας

1. Συμμετοχή του Υπουργείου στην Επιτροπή Πρόδρομων Ουσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με εκπρόσωπο των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών.
2. Επικαιροποίηση και εφαρμογή του Πρωτοκόλλου Παραπομπής Ασθενών που Επισκέπτονται τα Δημόσια Νοσολευτήρια (ΤΑΕΠ) και κάνουν χρήση ουσιών σε Θεραπευτικά Κέντρα των ΥΨΥ.
3. Ενίσχυση των θεραπευτικών δομών των ΥΨΥ με ψυχιάτρους και κοινωνικούς λειτουργούς.
4. Ενίσχυση της προσβασιμότητας εθνοτικών ομάδων μεταναστών σε θεραπευτικά προγράμματα.
5. Ενίσχυση και επέκταση υφιστάμενων προγραμμάτων διακοπής του καπνίσματος.
6. Πρόσληψη μόνιμου επαγγελματία για την ανταπόκριση της Γραμμής Διακοπής του Καπνίσματος 1431 και επέκταση ωρών λειτουργίας της.
7. Συμβολή της πνευμονολογικής κλινικής στη θεραπεία για τη διακοπή του καπνίσματος.
8. Ενίσχυση δυνατότητας παροχής φαρμάκων για τους ασθενείς στα υφιστάμενα προγράμματα διακοπής του καπνίσματος.
9. Διευκόλυνση της χορήγησης Ναλοξόνης σε χρήστες οπιοειδών για μείωση των θανάτων.
10. Ενίσχυση των προγραμμάτων φαρμακευτικής υποστήριξης με ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις.
11. Ενίσχυση και Βελτίωση της ΘΕΜΕΑ.
12. Λειτουργία προγράμματος Φαρμακευτικά υποβοηθούμενης θεραπείας της εξάρτησης με χορήγηση μεθαδόνης.
13. Λειτουργία προγράμματος για συννοσηρότητα.
14. Εφαρμογή της νομοθεσίας για το κάπνισμα.
15. Εκπαίδευση και επέκταση της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου Euro-DEN στα τμήματα επειγόντων περιστατικών των γενικών νοσοκομείων.

5.2. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

Πυλώνας	Στόχος /Δράση	Υλοποιήθηκε/ Δεν υλοποιήθηκε/ Προς Υλοποίηση
Πρόληψη	Προώθηση περιβαλλοντικών δράσεων για την πρόληψη ή/και την καθυστέρηση εξαρτητικών συμπεριφορών στην κοινότητα. Εφαρμογή ελέγχου ορίου ηλικίας για είσοδο σε νυχτερινούς χώρους αναψυχής.	Υλοποιήθηκε- Συνεχής Δράση
Θεραπεία και Κοινωνική Επανάταξη	Αναθεώρηση Πρωτοκόλλου Συνεργασίας για παραπομπή νεαρών συλληφθέντων από την Υπηρεσία Καταπολέμησης Ναρκωτικών (ΥΚΑΝ) σε θεραπευτικά κέντρα των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας (ΥΨΥ).	Υλοποιήθηκε
Θεραπεία και Κοινωνική Επανάταξη	Αποτελεσματική εφαρμογή της παραπομπής ατόμων που αντιμετωπίζουν πρόβλημα με τις ουσίες εξάρτησης και βρίσκονται σε επαφή με το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης.	Υλοποιήθηκε
Μείωση της Βλάβης	Εφαρμογή της πρόνοιας μέσω της οποίας ρυθμίζεται η οδήγηση υπό την επήρεια ναρκωτικών του «Περί Οδικής Ασφάλειας» νόμου.	Υλοποιήθηκε
Μείωση της Βλάβης	Μείωση περιστατικών οδήγησης υπό την επήρεια αλκοόλ και παράνομων ουσιών. Καθιέρωση συστηματικών και συχνών ελέγχων αλκοτέστ και νάρκοτεστ.	Υλοποιήθηκε- Συνεχής Δράση
Έρευνα, εκπαίδευση, αξιολόγηση	Παροχή εκπαίδευσης στο προσωπικό στο Τμήμα Φυλακών και σε κρατούμενους.	Υλοποιήθηκε- Συνεχής δράση

Συστάσεις προς Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης

1. Ενίσχυση της Αστυνομίας με προσωπικό, καθώς επίσης και με εξειδικευμένο προσωπικό σε διάφορες ειδικότητες, με τεχνικά μέσα και εξοπλισμό νέας γενιάς.
2. Επίσπευση των διαδικασιών για εφαρμογή του ηλεκτρονικού συστήματος PNR, η υλοποίηση του οποίου θα ευνοήσει τις Αρχές Επιβολής του Νόμου ως προς τον έλεγχο υπόπτων προσώπων και όχι μόνο.
3. Περαιτέρω Αναβάθμιση της συνεργασίας με τα Ταχυδρομεία καθώς και αναβάθμισης του Νόμου Περί ελέγχου δεμάτων/ επιστολοδεμάτων των ταχυδρομείων.
4. Ενίσχυση της αστυνομικής δύναμης των ΟΠΕ για αποτελεσματική εφαρμογή και εντατικοποίηση συστηματικών ελέγχων για την εφαρμογή της νομοθεσίας για την πώληση ή προμήθεια αλκοόλ σε ανήλικους.
5. Πιστή εφαρμογή της νομοθεσίας για το κάπνισμα στους εσωτερικούς χώρους και επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση μη συμμόρφωσης.
6. Συνεργασία του Τμήματος Φυλακών με την ΑΑΕΚ με στόχο την παρακολούθηση του φαινομένου της χρήσης ανάμεσα στον πληθυσμό των κρατουμένων, όπως είναι η υποχρέωση της Κύπρου ως προς το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (EMCDDA).
7. Περαιτέρω ανάπτυξη παρεμβάσεων μείωσης της βλάβης εντός του Τμήματος Φυλακών (όπως π.χ. κουτιών μείωσης της βλάβης).
8. Ανάπτυξη ολοκληρωμένου θεραπευτικού προγράμματος απεξάρτησης (συμβουλευτικός σταθμός, θεραπευτική κοινότητα, επανένταξη-ξενώνας) εντός του Τμήματος Φυλακών. Θεσμοθέτηση διαδικασίας παραπομπής κρατουμένων σε θεραπεία με την συμβολή της ΑΑΕΚ.
9. Δημιουργία εξειδικευμένων δικαστηρίων το οποίο θα χειρίζεται με ταχείς διαδικασίες περιπτώσεις κατηγορουμένων ατόμων των οποίων τα αδικήματα σχετίζονται με την χρήση και κατανάλωση ουσιών εξάρτησης.
10. Οικονομική συμβολή στην επέκταση της Έρευνας στα Αστικά Λύματα

5.3. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Πυλώνας	Στόχος /Δράση	Υλοποιήθηκε/ Δεν υλοποιήθηκε/ Προς Υλοποίηση
Πρόληψη	Καθορισμός ποσοστού φορολογίας οινοπνευματωδών ποτών που θα αξιοποιείται για την προώθηση των μέτρων αντιμετώπισης της προσβασιμότητας στο αλκοόλ ανάμεσα στους ανήλικους.	Δεν υλοποιήθηκε

Συστάσεις προς Υπουργείο Οικονομικών

1. Αύξηση των κονδυλίων για την πρόληψη, θεραπεία και κοινωνική επανένταξη για να εξισορροπηθούν με τα κονδύλια που αξιοποιούνται στον Πυλώνα της Μείωσης της Προσφοράς, μέσω της αύξησης του προϋπολογισμού της ΑΑΕΚ.
2. Περαιτέρω αύξηση του αριθμού των τελωνειακών λειτουργιών.
3. Βελτίωση/ τροποποίηση του Νόμου Περί ελέγχου δεμάτων/ επιστολοδεμάτων των ταχυδρομείων, για σκοπούς αποτελεσματικού ελέγχου διακίνησης παράνομων ουσιών.
4. Δημιουργία ειδικού κονδυλίου στον Προϋπολογισμό κάθε Υπουργείου που να αφορά την πολιτική κατά των εξαρτήσεων

5.4. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΜΥΝΑΣ

Πυλώνας	Στόχος /Δράση	Υλοποιήθηκε/ Δεν υλοποιήθηκε/ Προς Υλοποίηση
Πρόληψη	Εφαρμογή των ουροληπτικών ελέγχων στα επίλεκτα σώματα και επέκταση των ελέγχων στα στελέχη της Εθνικής Φρουράς, στους κληρωτούς στρατιώτες και στους Συμβασιούχους οπλίτες.	Προς Υλοποίηση
Πρόληψη	Εφαρμογή ελέγχων για το κάπνισμα ανάμεσα στα στελέχη της Εθνικής Φρουράς και των κληρωτών στρατιωτών που εκτίουν τη στρατιωτική τους θητεία.	Υλοποιήθηκε- διαρκής δράση
Πρόληψη	Εφαρμογή του Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ ΑΑΕΚ και Υπουργείου Άμυνας.	Υλοποιήθηκε- διαρκής δράση
Πρόληψη	Ανανέωση και παρακολούθηση του πρωτοκόλλου συνεργασίας για παραπομπή στρατιωτών στις δομές τοξικοεξάρτησης.	Υλοποιήθηκε - διαρκής δράση

Συστάσεις προς Υπουργείο Άμυνας

1. Εντατικοποίηση και αναβάθμιση των δομημένων δραστηριοτήτων για δημιουργική απασχόληση και εκπαίδευση των στρατιωτών στον ελεύθερο τους χρόνο σε θέματα που ενδιαφέρουν τους ίδιους, όπως τα επιμορφωτικά μαθήματα σε συνεργασία με το ΥΠΠΑΝ, θεατρικές παραστάσεις σε συνεργασία με το ΘΟΚ, αθλητικές δραστηριότητες σε συνεργασία με τον ΚΟΑ κ.α.
2. Ενίσχυση της στελέχωσης της Διεύθυνσης Υγειονομικού, με εξειδικευμένο προσωπικό όπως Κοινωνικούς Λειτουργούς, Χημικό, Ψυχίατρο.
3. Εξέταση του ενδεχόμενου αξιοποίησης των ΣΥΟΠ με αντίστοιχα πτυχία στο έργο της Διεύθυνσης Υγειονομικού.
4. Ενίσχυση των συστηματικών ουροληπτικών ελέγχων έτσι ώστε να ισχύει η προληπτική αξία τους και ενίσχυση της ομάδας που πραγματοποιεί τους ελέγχους.

5.5. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Πυλώνας	Στόχος /Δράση	Υλοποιήθηκε/ Δεν υλοποιήθηκε/ Προς Υλοποίηση
Πρόληψη	Παροχή οικονομικής στήριξης παιδιών που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες για συμμετοχή σε δραστηριότητες υγιούς απασχόλησης της δικής τους επιλογής.	Υλοποιήθηκε- Συνεχής Δράση ανάλογα με το κονδύλι
Πρόληψη	Διασφάλιση δωρεάν συμμετοχής παιδιών/εφήβων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες σε δραστηριότητες του Ανοικτού Σχολείου, Επιμορφωτικών και ΚΙΕ Παγκύπρια	Προς Υλοποίηση
Πρόληψη	Ενίσχυση του νέου αναλυτικού προγράμματος «Αγωγής Υγείας» στο εκπαιδευτικό σύστημα με έμφαση στην πρόληψη των εξαρτήσεων	Υλοποιήθηκε
Πρόληψη	Ενίσχυση της οικονομικής και επιστημονικής στήριξης των σχολικών μονάδων για την ανάπτυξη σχεδίων δράσης αγωγής υγείας.	Προς Υλοποίηση
Πρόληψη	Επέκταση, ανανέωση και παρακολούθηση πρωτόκολλου Συνεργασίας για την παραπομπή των μαθητών στη θεραπεία.	Προς Υλοποίηση
Πρόληψη	Προώθηση στήριξης μαθητών και των οικογενειών τους που φοιτούν στο Σύστημα προπαρασκευαστικής μαθητείας.	Προς Υλοποίηση
Θεραπεία και Κοινωνική Επανάταξη	Παροχή υποτροφιών από Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης (ΚΙΕ), ΜΙΕΕΚ και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα σε άτομα που βρίσκονται σε περίοδο ευαλωτότητας στη ζωή τους.	Υλοποιήθηκε

Συστάσεις προς Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας

1. Πλήρης συμμόρφωση με τη νομοθεσία για το κάπνισμα με την εφαρμογή του θεσμού του άκαπνου σχολείου.
2. Εγκαθίδρυση μηχανισμών παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής του μαθήματος αγωγής υγείας σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.
3. Ενίσχυση της Επιτροπής Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας.
4. Συμμετοχή Λειτουργών της ΑΑΕΚ στις Επαρχιακές Συντονιστικές συναντήσεις των Διευθυντών Δημοτικής, Μέσης και Τεχνικής Εκπαίδευσης Παγκύπρια με στόχο την ενημέρωση τους γύρω από τις κατευθυντήριες γραμμές για το σχολικό σύστημα, τουλάχιστον μία φορά το χρόνο.
5. Αύξηση αριθμού Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων, Καθηγητών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής στα σχολεία.
6. Υιοθέτηση του θεσμού του σχολικού κοινωνικού λειτουργού σε κάθε σχολική μονάδα Παγκύπρια.
7. Αυτοματοποίηση της αποστολής εγκυκλίου για ενημέρωση των τελειόφοιτων μαθητών που θα καταταγούν στην ΕΦ για τους ουροληπτικούς ελέγχους που πραγματοποιούνται ως προληπτικό μέτρο.

5.6. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Πυλώνας	Στόχος /Δράση	Υλοποιήθηκε/ Δεν υλοποιήθηκε/ Προς Υλοποίηση
Πρόληψη	Ενίσχυση της πρόσβασης παιδιών και νέων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες σε υποστηρικτικές υπηρεσίες. Εντοπισμός, παραπομπή σε προληπτικό ή και θεραπευτικό πρόγραμμα συστηματικής κοινωνικής στήριξης σε ευάλωτες ομάδες.	Προς Υλοποίηση
Θεραπεία και Κοινωνική Επανάταξη	Ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ ΥΥ και ΥΕΠΚΑ για αποτελεσματική διαχείριση περιστατικών ενηλίκων που αντιμετωπίζουν πρόβλημα χρήσης ουσιών και λαμβάνουν στήριξη επιδομάτων από την ΥΔΕΠ ή παρακολουθούνται από τις ΥΚΕ.	Προς Υλοποίηση
Θεραπεία και Κοινωνική Επανάταξη	Ενίσχυση συνεργασίας μεταξύ ΥΨΥ και ΥΚΕ για αποτελεσματική διαχείριση περιστατικών ενηλίκων που αντιμετωπίζουν πρόβλημα χρήσης ουσιών μέσω της υπογραφής Πρωτοκόλλου συνεργασίας.	Προς Υλοποίηση
Θεραπεία και Κοινωνική Επανάταξη	Υλοποίηση της απόφασης του Υπ. Συμβουλίου για την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου για τη Διασύνδεση των Ατόμων που αποφυλακίζονται και αντιμετωπίζουν προβλήματα ουσιοεξάρτησης.	Προς Υλοποίηση
Έρευνα, Εκπαίδευση, αξιολόγηση	Παροχή συνεχούς εκπαίδευσης σε λειτουργούς των ΥΚΕ.	Υλοποιήθηκε- Συνεχής Δράση

Συστάσεις προς Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

1. Καταγραφή των περιστατικών που αφορούν τις ευάλωτες ομάδες, καθώς και των ατόμων/ οικογενειών με θέματα χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών.
2. Καταγραφή στοιχείων αναφορικά με παραπομπές σε προγράμματα πρόληψης και άλλες Υπηρεσίες.
3. Εφαρμογή προγράμματος στις Στέγες των ΥΚΕ με έμφαση στην κάλυψη των συναισθηματικών αναγκών των ενηλίκων μέσω της παροχής συναισθηματικής στήριξης από μέντορες/ λειτουργούς ψυχικής υγείας.
4. Εμπλουτισμός και περαιτέρω ενίσχυση της ομάδας των επαγγελματιών που στελεχώνουν τα κρατικά ιδρύματα με εξειδικευμένο προσωπικό π.χ. ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί.

5.7. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Πυλώνας	Στόχος /Δράση	Υλοποιήθηκε/ Δεν υλοποιήθηκε/ Προς Υλοποίηση
Πρόληψη	Έγκριση τροποποιητικής νομοθεσίας για την Πώληση Οινοπνευματωδών Ποτών από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.	Υλοποιήθηκε
Πρόληψη	Παροχή υπηρεσιών πολύ-επίπεδης στήριξης από Δήμους και Κοινότητες (π.χ. κοινωνική/ ψυχο-λογική και εναλλακτικές δραστηριότητες).	Προς υλοποίηση

Η ΑΑΕΚ αντιλαμβάνομενη τη σημαντικότητα που μπορούν να διαδραματίσουν τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και οι σύγχρονοι τρόποι ενημέρωσης του κοινού όπως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης προχώρησε στη δημιουργία του τομέα επικοινωνίας. Πιο κάτω παρατίθεται μια ανασκόπηση των δραστηριοτήτων της Αρχής κατά το 2020 στον τομέα.

6.1. ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΑΑΕΚ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Η ΑΑΕΚ διατηρεί ιστοσελίδα (www.naac.org.cy) στην οποία παρέχονται χρήσιμες πληροφορίες σε επαγγελματίες, άτομα με θέματα χρήσης, γονείς και νέους ενώ λειτουργεί και η υπηρεσία RSSFEED για τους δημοσιογράφους και όχι μόνο. Επίσης, παρέχει τα πιο πρόσφατα στοιχεία που αφορούν την κατάσταση του φαινομένου των παράνομων ουσιών εξάρτησης, του αλκοόλ, του καπνίσματος και της παθολογικής ενασχόλησης με τα τυχερά παιχνίδια. Η ΑΑΕΚ προχωρεί στη συνεχή αναβάθμιση της ιστοσελίδας με όλα τα τελευταία νέα και δράσεις της, ώστε το κοινό να είναι άμεσα ενημερωμένο για τις εξελίξεις.

Παράλληλα, η ΑΑΕΚ, έχοντας πλήρη επίγνωση για το ρόλο που διαδραματίζουν στην εποχή μας τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχει αυξήσει την παρουσία της στο facebook στο twitter, στο κανάλι της στο youtube, και στο instagram με στόχο την πιο άμεση επαφή με τους νέους αλλά και τους συνεργάτες της.

Εντός του 2019 η ΑΑΕΚ προχώρησε σε διαδικασία για την αγορά υπηρεσιών ψηφιακού μάρκετινγκ με στό-

χο την αναβάθμιση στη διαφώτιση και πληροφόρηση του σύγχρονου κοινού στα θέματα που αφορούν τις εξαρτήσεις και τον αντίκτυπο τους στην δημόσια υγεία, όπως π.χ. το κοινωνικό στίγμα, αλκοόλ και την οδήγηση, το κάπνισμα, η υπερβολική δόση κλπ. Στο τέλος του 2019 ολοκληρώθηκε η προεργασία για την ηλεκτρονική στρατηγική επικοινωνίας της ΑΑΕΚ, η οποία εγκρίθηκε από το ΔΣ και άρχισε να υλοποιείται επιτυχώς στις αρχές του 2020.

Επίσης, σε συνεργασία με διάφορους επαγγελματίες συνεργάτες του ευρύτερου τομέα των επικοινωνιών, η ΑΑΕΚ παρακολουθεί τον καθημερινό έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο στα θέματα των εξαρτήσεων και συναφή, και επικοινωνεί τις σημαντικές τρέχουσες ειδήσεις και σχετικές πληροφορίες στα δίκτυα συνεργατών της.

6.2. ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ

Κατά το 2020, η ΑΑΕΚ συνέχισε την έκδοση του μηνιαίου Ενημερωτικού Δελτίου της, το οποίο αποτελεί ένα μέσο ηλεκτρονικής επικοινωνίας της Αρχής με τους συνεργάτες της, αλλά και το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Στο Ενημερωτικό Δελτίο γίνεται αναφορά στις δραστηριότητες της ΑΑΕΚ ανά μήνα, αλλά και σε επιστημονικά θέματα σχετιζόμενα με τις εξαρτήσεις, με συνδέσεις στις πιο πρόσφατες δημοσιεύσεις του τομέα. Πρόσφατα το δελτίο αναβαθμίστηκε με νέο σχεδιαστικό και πλούσιο υλικό και αποστέλλεται στους συνεργάτες μας ηλεκτρονικά μέσω της ευρέως διαδεδομένης πλατφόρμας mailchimp.

Όλα τα δελτία είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της ΑΑΕΚ στον πιο κάτω σύνδεσμο.

6.3. ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Παγκόσμια Ημέρα Κατά του Καπνίσματος 2020

Για το κάπνισμα γίνεται το μήνα Μάιο κάθε έτος προγραμματισμός εκστρατείας διαφώτισης για την Παγκόσμια Ημέρα Εναντίον Του Καπνίσματος στις 31 Μαΐου. Το έτος 2020 πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά παγκύπρια εκστρατεία κατά του Καπνίσματος με την καθοδήγηση της ΑΑΕΚ κάτω από το σύνθημα SmokeFree Cyprus.

Στο πλαίσιο της εκστρατείας Smokefree Cyprus ετοιμάστηκε και διαχύθηκε ειδικό προληπτικό τηλεοπτικό σποτ, εκδόθηκε συλλεκτικό γραμματόσημο, διοργανώθηκε διαδικτυακή ημερίδα με ειδικούς γύρω από τα θέματα της διακοπής του καπνίσματος και προωθήθηκαν στον τύπο και τα ΜΜΕ αρθρογραφία μελών της Εθνικής Συμβουλευτικής Επιτροπής για το Κάπνισμα (ΕΣΕΚ) της ΑΑΕΚ..

Εβδομάδα Ευαισθητοποίησης για το Αλκοόλ

Στόχος της Εβδομάδας Ευαισθητοποίησης για το Αλκοόλ για το 2020 ήταν η ενίσχυση της γνώσης και παροχής εκπαίδευσης σε επαγγελματίες σχετικά με την πρόληψη, διάγνωση και αντιμετώπιση του Συνδρόμου εμβρυικού αλκοολισμού και του φάσματος διαταραχής εμβρυικού αλκοολισμού. Λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες και τους περιορισμούς λόγω της πανδημίας του Covid19 διοργανώθηκε webinar στις 5 Δεκεμβρίου του 2020 μέσα στο πλαίσιο της Εβδομάδας Ευαισθητοποίησης για το Αλκοόλ, με την ενεργή συμβολή μελών της Επιτροπής βασιζόμενοι στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του 2019.

Παγκόσμια Ημέρα για τα Ναρκωτικά 26η Ιουνίου

Η Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου (ΑΑΕΚ), ενόψει της Παγκόσμιας Ημέρας κατά των Ναρκωτικών, συμμετείχε στην συνεδρία της Εθνικής Επιτροπής για τα Ναρκωτικά, στην οποία λήφθηκαν σημα-

ντικές και ουσιαστικές πολιτικές αποφάσεις για τα θέματα των εξαρτήσεων. Η συνεδρία πραγματοποιήθηκε στην παρουσία της ΑΑΕΚ ενώ της Επιτροπής προέδρευσε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και απαρτιζόταν από τους Υπουργούς Υγείας, Εσωτερικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας, Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Άμυνας και Οικονομικών. Μετά την συνεδρία, ο Πρόεδρος της ΑΑΕΚ προέβη σε δημόσιες δηλώσεις. (βλ. κεφ. 4 πιο πάνω).

Παρουσίαση νέας Εθνικής Στρατηγικής 2021-2028

Στις 12 Νοεμβρίου, η ΑΑΕΚ προγραμματίζει την πραγματοποίηση εκδήλωσης για την παρουσίαση της νέας Εθνικής Στρατηγικής 2021-2028. Η εκδήλωση, ένεκα των μέτρων κατά της πανδημίας πραγματοποιήθηκε χωρίς κοινό και προβλήθηκε στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης η ΑΑΕΚ βράβευσε τον Δρ. Κυριάκο Βερεσιέ για την πολυετή προσφορά του στον τομέα των εξαρτήσεων.

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΓΙΑ ΤΟ 2021

Οι προτεραιότητες της ΑΑΕΚ, οι οποίες έχουν καθοριστεί για το 2021 περιλαμβάνουν τα εξής:

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1. Παρακολούθηση και υλοποίηση της νέας Εθνικής Στρατηγικής για τις Εξαρτήσεις.
2. Εφαρμογή ειδικών διαγνωστικών τεστ ανίχνευσης μολυσματικών ασθενειών στις θεραπευτικές δομές ανάμεσα σε άτομα που αντιμετωπίζουν πρόβλημα χρήσης ουσιών.
3. Πρόληψη υπερβολικών δόσεων και θανάτων μέσω της εκπαίδευσης επαγγελματιών των προγραμμάτων μείωσης της βλάβης, στη χορήγηση ναλοξόνης.
4. Εντατικοποίηση των μέτρων ελέγχου πρόσβασης από ανήλικους σε υποστατικά που πωλούν αλκοόλ.
5. Προώθηση και παροχή εκπαίδευσης στην υπεύθυνη πώληση και διάθεση αλκοόλ σε χώρους αναψυχής και φεστιβάλ για νέους.
6. Συνέχεια της άμεσης στήριξης των ατόμων με προβλήματα ουσιοεξάρτησης για κάλυψη βασικών αναγκών σε Παγκύπρια βάση μέσω της Κινητής Μονάδας Μείωσης της Βλάβης.
7. Εφαρμογή του πρωτοκόλλου συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Υγείας, Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του Τμήματος Φυλακών με σκοπό τη βελτίωση διαχείρισης των ατόμων που αποφυλακίζονται και αντιμετωπίζουν προβλήματα ουσιοεξάρτησης.
8. Υπογραφή του πρωτοκόλλου συνεργασίας μεταξύ της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου και του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας με σκοπό την ενίσχυση κινήτρου και διασύνδεση με θεραπεία ατόμων που αντιμετωπίζουν προβλήματα ουσιοεξάρτησης και έρχονται σε επαφή με τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας ή και λαμβάνουν επιδόματα από την Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας.
9. Ανάπτυξη Παγκύπριου προγράμματος μείωσης της βλάβης για εθνοτικές ομάδες μεταναστών και ενίσχυση της προσβασιμότητας τους σε θεραπευτικά προγράμματα.
10. Ενίσχυση της γνώσης του κοινού, των επαγγελματιών υγείας και ειδικότερα των γυναικών και των νέων γονιών, για την πρόληψη, διάγνωση και αντιμετώπιση του εμβρυϊκού αλκοολικού συνδρόμου.
11. Ενίσχυση προληπτικών και θεραπευτικών προγραμμάτων για τα άτομα που παρουσιάζουν προβλήματα από την ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια και λειτουργία νέου εξειδικευμένου Κέντρου Θεραπείας στη Λεμεσό.
12. Διατήρηση της λειτουργίας του “Κέντρου εσωτερικής θεραπείας ανήλικων χρηστών” και λειτουργία νέου “Κέντρου εξωτερικής θεραπείας ανήλικων χρηστών” στην Λάρνακα.
13. Συμπερίληψη μεθαδόνης στις θεραπευτικές και φαρμακευτικές επιλογές σε σχέση με την θεραπεία υποκατάστασης.

14. Επικαιροποίηση και συστηματικότερη εφαρμογή του πρωτοκόλλου παραπομπής μαθητών σε θεραπευτικές δομές.
15. Διάχυση του αναθεωρημένου Οδηγού Πρόληψης με την ενσωμάτωση των Ευρωπαϊκών Κριτηρίων ποιότητας για τα προληπτικά προγράμματα (EDPQS), και πραγματοποίηση περαιτέρω εκπαιδεύσεων στα κριτήρια πρόληψης ΕυΠρο.
16. Ενίσχυση και επέκταση της εφαρμογής προληπτικών προγραμμάτων σε τοπικό επίπεδο με τη συμβολή της τοπικής Αυτοδιοίκησης.
17. Εφαρμογή του Μνημονίου συνεργασίας με Πανεπιστήμια και την Σύνοδο των Πρυτάνεων.
18. Δημιουργία εξειδικευμένων δικαστηρίων για χειρισμό υποθέσεων που σχετίζονται με την χρήση ουσιών εξάρτησης.
19. Λειτουργία εξειδικευμένων θεραπευτικών και άλλων Προγραμμάτων για ευάλωτες ομάδες (ανήλικους σε φροντίδα, αποφυλακισθέντες κ.ά.).
20. Ενίσχυση συνεργασίας με κρατικά και θεσμικά όργανα (μνημόνιο συνεργασίας με ΥΠΕΚΑ, μνημόνιο με ΕΑΣ κλπ)

ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ / ΕΚΤΕΠΝ

1. Εφαρμογή του αναθεωρημένου ηλεκτρονικού αρχείου διαχείρισης της θεραπευτικής πορείας των εξαρτημένων ατόμων.
2. Διεξαγωγή της πρώτης έρευνας ανάμεσα στους φοιτητές
3. Διεξαγωγή της ευρωπαϊκής διαδικτυακής έρευνας
4. Επέκταση της έρευνας ανάλυσης αστικών λυμάτων με περισσότερες δειγματοληψίες και ουσίες.
5. Δημιουργία μηχανισμού για σκοπούς εκτίμησης του συνολικού ποσοστού θνησιμότητας ανάμεσα σε χρήστες εξαρτησιογόνων ουσιών.
6. Δημιουργία δεικτών παρακολούθησης του αλκοόλ, καπνίσματος και παθολογικής ενασχόλησης με τα τυχερά παιχνίδια στην Κύπρο.
7. Διερεύνηση των κοινωνικών αναγκών των ατόμων που συμμετέχουν στα σχέδια κοινωνικής επένταξης της ΑΑΕΚ.
8. Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των προληπτικών προγραμμάτων που εφαρμόζονται στην Κύπρο.
9. Βελτίωση των υφιστάμενων πρωτοκόλλων και δεικτών επικράτησης της χρήσης.
10. Εφαρμογή και επέκταση του ερωτηματολογίου Euro-DEN από τα ΤΑΕΠ και του πρωτοκόλλου παραπομπής ασθενών των ΤΑΕΠ σε θεραπευτικά κέντρα.
11. Συλλογή και επεξεργασία δεδομένων που προκύπτουν από την εφαρμογή του νάρκοτεστ.
12. Εφαρμογή του νέου δείκτη ανθρωποκτονιών σχετιζόμενων με τα ναρκωτικά.
13. Πιστοποίηση του Τμήματος Παρακολούθησης/ΕΚΤΕΠΝ από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας
14. Διεξαγωγή εκπαίδευσης δικτύου συνεργατών στο ηλεκτρονικό αρχείο
15. Εφαρμογή εγχειριδίου/ μεθοδολογίας του Ευρωπαϊκού Κέντρου για τα λοιμώδη νοσήματα
16. Δημιουργία μηχανισμού αξιολόγησης προληπτικών και θεραπευτικών προγραμμάτων
17. Χαρτογράφηση της κατάστασης ως προς τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών στο Τμήμα Φυλακών, με στόχο το σχεδιασμό επιστημονικά τεκμηριωμένων παρεμβάσεων.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ

ΑΑΕΚ	Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου
ΔΣ	Διοικητικό Συμβούλιο
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΚΠΙΝΤ	Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης των Ναρκωτικών και της Τοξικομανίας
ΕΚΤΕΠΙΝ	Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης για τα Ναρκωτικά
ΕΟΑΝ	Ειδική Ομάδα Αντιμετώπισης Ναρκωτικών
ΣΔ	Σχέδιο Δράσης
ΚΜ	Κράτη Μέλη ΕΕ
ΝΨΟ	Νέες Ψυχοδραστικές Ουσίες
ΥΔΔΤ	Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης
ΥΚΑΝ	Υπηρεσία Καταπολέμησης Ναρκωτικών
ΥΚΕ	Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας
ΥΨΥ	Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας
CNAPA	Committee of National Alcohol Policy and Action
CND	Commission on Narcotic Drugs of the United Nations
EDDRA	Exchange on Drug Demand Reduction Action
ELDD	European Legal Database on Drugs
EMCDDA	European Monitoring Centre on Drugs and Drugs Addiction
HDG	Horizontal Working Party on Drugs of the Council of the EU

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ

ΟΥΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ																
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Συνολικός Αριθμός ατόμων στη θεραπεία	450	423	560	778	641	785	884	1057	1132	1092	1308	1304	1286	1294	1463	1404
Αρ. Ανηλίκων στη θεραπεία	28	36	37	26	29	22	37	69	86	96	105	73	141	112	130	99
Αριθμός χρηστών που ξεκίνησαν θεραπεία με κύρια ουσία κατάχρησης τα οπιοειδή	299	266	300	422	351	429	413	400	329	284	271	205	212	212	272	182
Αριθμός χρηστών που ξεκίνησαν θεραπεία με κύρια ουσία κατάχρησης την κάνναβη	93	102	127	232	190	210	339	505	597	630	634	469	501	444	566	490
Αριθμός χρηστών που ξεκίνησαν θεραπεία με κύρια ουσία κατάχρησης την κοκαΐνη (συμπεριλαμβανομένου του κρακ)	53	50	99	107	86	105	90	119	162	151	158	119	142	174	199	208
Αριθμός χρηστών που ξεκίνησαν θεραπεία με κύρια ουσία κατάχρησης την μεθαμφεταμίνη							7	14	40	27	50	53	59	68	74	84
Αριθμός χρηστών αλκοόλ στη θεραπεία									213	347	219	263	273	290	359	

ΔΕΙΚΤΗΣ ΘΑΝΑΤΩΝ																
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Συνολικός Αριθμός θανάτων	17	14	17	20	13	15	12	19	11	12	10	30	16	23	29	19
Άμεσοι θάνατοι	14	9	7	12	11	12	9	8	5	3	6	9	6	16	12	5
Έμμεσοι θάνατοι	3	5	10	8	2	3	3	11	6	9	4	21	10	7	17	14
Αρ. θανάτων από τροχαία δυστυχήματα (οδηγοί &επιβάτες) με κύρια αιτία το αλκοόλ						19	26	25	17	7	11	11	7	11	15	5
ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ & ΜΑΘΗΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ																
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Χρήση καπνού στον γενικό πληθυσμό (τελευταίο μήνα)			34.2%			39.4%			38.3%				36.1%		37,9%	
Χρήση καπνού στον μαθητικό πληθυσμό (τελευταίο μήνα)				23%				23%				18%				
Χρήση κάνναβης στον γενικό πληθυσμό (καθ'όλη τη ζωή)			6.6%			11.6%			9.9%				12%		14,1%	
Χρήση κάνναβης στους μαθητές (15-16 ετών) (καθ'όλη τη ζωή)				7%				10%				7%			9%	
Χρήση κοκαΐνης στον γενικό πληθυσμό (καθ'όλη τη ζωή)			1.2%			3%			1.3%				1.4%		1,8%	
Χρήση αλκοόλ στον γενικό πληθυσμό (τελευταίο μήνα)			50.4%			55.5%			67.8%				59.6%		62%	
Προβληματική κατανάλωση αλκοόλ (5+ ποτά) σε μια περίπτωση ανάμεσα σε μαθητές				34%				44%				50%			37%	

ΔΕΙΚΤΗΣ ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ποσοστιαία αναλογία ατόμων που εξετάστηκαν και βρέθηκαν θετικοί στον ιό ΗCV			30%	34%	29%	46%	51%	52%	55%	47%	43%	44%	43%	56%	48% 61% (έρευνα)	54%
Αριθμός ατόμων με HIV (βάσει αυτοαναφοράς)			0	5	3	3	3	3	5	6	4	3	8	9	13	11
Αρ. και % Ενδοφλέβιων χρηστών (μια φορά στη ζωή) ανάμεσα στο σύνολο των ατόμων στη θεραπεία			283 (53%)	351 (45%)	262 (41%)	347 (44%)	349 (39%)	314 (39%)	295 (26%)	257 (23.5%)	337 (26%)	270 (21%)	279 (21.4%)	288 (22.3%)	372 (25.4%)	300 (21.4%)
Χρήση κοινής σύριγγας (μια φορά στη ζωή) ανάμεσα στους χρήστες ηρωίνης			46.6	45.1	45.7	47.5	50	42.4	40.3	31.6	36.1	28.3	26.9	26,9	43.2	27.5
Χρήση κοινής σύριγγας (μια φορά στη ζωή) ανάμεσα στους ενδοφλέβιους χρήστες			52.7	55.8	27	59.5	60	58.3	51.5	50	47.9	47.7	39	40,3	55	44.3

ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Εκτιμώμενος αριθμός προβληματικών χρηστών	949	692	607	1599	808	1042	642	936	731	926	1094	1161	838	1168	1217	1022

Συντελεστές

Έλενα Δημοσθένους
Εύη Κυπριανού
Μαρία Ματθαίου-Κίκα
Ιωσηφίνα Μαύρου
Νεόφυτος Νεοφύτου
Μαρία Σαββίδου
Εύα Συμεωνίδου
Νάσια Φωτοσίου
Λήδα Χριστοδούλου

Επιμέλεια

Νατάσα Σαββοπούλου
Ιωάννα Γιασεμή
Βύρωνας Γκέιστ
Κωνσταντίνος Στυλιανού
Δρ. Χρίστος Μηνά

Ανακοίνωση νομικού περιεχομένου

Η παρούσα έκδοση αποτελεί ιδιοκτησία της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου (ΑΑΕΚ) και καλύπτεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ΑΑΕΚ δεν φέρει καμία ευθύνη ή υπαιτιότητα για τυχόν συνέπειες από τη χρήση πληροφοριών που περιέχει το παρόν έγγραφο. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή μόνο με αναφορά πηγής.

ΑΡΧΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Ιωσήφ Χατζιωσήφ 35 και Ανδρέα Αβρααμίδη
1ος όροφος, 2028 Στρόβολος, Λευκωσία, Κύπρος
Τηλ.: +357 22442985 / +357 22442960
Φαξ: +357 22305190
www.naac.org.cy